

**TOBB Başkanı
M. Rifat Hisarcıklıoğlu**

**DAHA İYİ BİR GELECEK
DAHA İYİ BİR TÜRKİYE İÇİN
GÖRÜŞ VE ÖNERİLER-VI**

TOBB Başkanı
M. Rifat Hisarcıklıoğlu'ndan

DAHA İYİ BİR GELECEK DAHA İYİ BİR TÜRKİYE İÇİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLER-VI

TOBB Yayın No: 2007-40

Tasarım : Danajans

Basım : impress baskı tesisleri

İÇİNDEKİLER

Girişimcilik Kongresi 3 Mayıs 2006, Bursa	1-4
HABITAT Gençlik Kurultayı 20 Mayıs 2006, Ankara	5-10
TOBB 61. Genel Kurulu 27 Mayıs 2006, Ankara	11-19
Avrasya Ticaret ve Sanayi Odaları 2. Zirve Toplantısı 28 Mayıs 2006, Ankara	21-24
İslam Ticaret Sanayi Odası Toplantısı 28 Mayıs 2006, Ankara	25-29
Milletlerarası Ticaret Odası (MTO-ICC) Genel Kurulu 18 Temmuz 2006, İstanbul	31-34
Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Genel Kurulu 18 Temmuz 2006, İstanbul	35-39
5. Sanayi Kongresi 1 Kasım 2006, İstanbul	41-45
Kayıtlı Ekonomiye Geçiş Sempozyumu 2 Kasım 2006, İstanbul	47-51
Avrupa İş Çevreleri Konferansı 6 Kasım 2006, Londra	53-57
23. Bilişim Kurultayı 8 Kasım 2006, Ankara	59-61
Dünya Türk İşadamları 6. Kurultayı 18 Kasım 2006, İstanbul	63-67
Uluslararası Finans Zirvesi 4 Aralık 2006, İstanbul	69-72
KOBİ Zirvesi 13 Aralık 2006, İstanbul	73-75
Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Konferansı 21 Ocak 2007, Kızılcahamam	77-81
KOBİ Bilgi ve Eğitim Fuarları 26 Ocak 2007, Ankara	83-86
Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi Toplantısı 28 Şubat 2007, Brüksel	87-90
Ankara Forumu Toplantısı 30 Mart 2007, Washington	91-93
Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası Genel Kurul Toplantısı 4 Nisan 2007, İstanbul	95-98
Vakıf-2000 "Türkiye Ekonomisinin Görünümü" Konferansı 10 Nisan 2007, Ankara	99-103

TOBB EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ

Girişimcilik Kongresi
3 Mayıs 2006, Bursa

Girişimcilik Kongresi

3 Mayıs 2006, Bursa

Time dergisi, 5 Aralık tarihinde “Çin İtalya'ya karşı” başlığıyla bir hikâyeyi dünya kamuoyuna aktardı. Hikâyemizin kahramanı Manzano, İtalya'nın kuzeydoğusunda 7 bin kişinin yaşadığı küçük bir kasaba. Fakat bu kasabanın çok büyük bir özelliği var: “Manzano yüzlerce yıldır sadece İtalya'nın değil, neredeyse tüm dünyanın sandalye üretim merkezi olmuş.”

2002'ye kadar yılda 40 milyon sandalye üretimiyle dünya sandalye üretiminin üçte birini gerçekleştirmiş. Fakat son dört yıldır, özellikle Çin kaynaklı rekabet bu oranı 10 milyona düşürmüştü. Sonuçta Manzano'da şimdiden 200 şirket kapanmış. Geride kalan 900'ü ise sırada bekliyor. Manzano'nun yerini alan ise, Çinin kuzeyindeki Anji kasabası olmuş. Bu süreçte Anji'de mobilya üretimi yapan firma sayısı tam iki katına çıkmış.

Küresel rekabeti daha iyi tasvir edecek başka bir örnek bulmak zor olabilir. Ancak bu hikâye ne ilk ne de son olacaktır. Her gün dünya üzerindeki binlerce kasaba, binlerce sektörde, gelişmekte olan ekonomilerden gelen tehditle mücadele etmeye çalışıyor.

Sınırların kalktığı, kültürel farkların önemini yitirdiği bu yeni dünya düzeninde, üretim ve ticaret merkezli güç dengeleri kuruluyor. Son 150 yıldır ilk defa gelişmekte olan ekonomilerin dünya üretimindeki payı, Japonya dahil gelişmiş ülkelerin payını geçiyor.

Çin ve Hindistan'ın bayraktarlığını yaptığı yenedünya ülkeleri, sadece Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeleri değil, artık eski dünya diyebileceğimiz gelişmiş Batı'yı da tedirgin ediyor. Ve sonuçta yüzlerce yıllık kalite ve deneyimiyle Manzano sandalyeleri, Pazar payının yüzde 75'ini 4 yılda Çin malı sandalyelere bırakıyor.

Bu manzara karşısında karamsarlığa kapılmamak, tedirgin olmamak mümkün değil diyebilirsiniz. Bugün Manzano'nun başına gelen yarın Denizli'de, Konya'da, Kayseri'de de yaşanabilir diye düşünebilirsiniz. Ancak şimdi anlatacağım diğer bir hikâye, madalyonun öbür yüzünü gözler önüne serecektir.

Bu kez kaynağımız bir Türk dergisinin haberine göre Kayseri'de 350 parçalık halı ihracatıyla işe başlayan iki kadın girişimcimizin yıldızı, sandalyeyle parladı. İtalya'nın Manzano bölgesine yılda 2 milyon euroluk ihracat yapan Sefes AŞ, İtalya'da Çinlilere meydan okuyor. Bu haberin ayrıntılarına girmeyeceğim, ancak ortada büyük bir başarı öyküsü olduğu muhakkak.

Kayseri'de fason üretimle işe başlayan kadın girişimcimiz Şafak Çivici, henüz kurulalı 3 yıl olmasına rağmen, Akdeniz İhracatçı Birlikleri verilerine göre, bölgenin bir numaralı ihracatçısı olmuş

Sn.Çivici bu başarısının sırrını şu sözlerle açıklıyor: "Bizim için tek bir işe odaklanmak her zaman çok karlı oldu. Avrupa pazarını, küresel rekabeti ve karlılığı doğru okuyunca geri si kendiliğinden geliyor..." Daha fazla söze ne hacet!

Küreselleşme deyip felaket tellallığı yapmak bu ülkeye yapılacak en büyük haksızlık olacaktır. Kaçınılmaz bu süreç karşısında seyirci kalmak korkaklıktır. İnsanımızın yeteneklerine güvenmemek, yapay korkular üretilip kafaları kuma gömmek ise ihanettir.

Bu zihniyet, 1980 reformlarına da Ortak Pazar üyeliğine de kuşkuyla bakmıştı. Bir adam çıkıp duvarları yıkacağım, sizi dünyaya açacağım dediğinde, biz dünyayla rekabet edemeyiz sanmışlardı.

Ama gelinen noktada duvarları yıkan adamın haklı olduğu ortaya çıktı. İçe kapanalım kendi yağımızla kavrulalım diyenler ise unutulmaya mahkûm kaldılar. Esasen bu milleti küçük görmek toplumsal hasletlerimizi göz ardı etmek özgüvenimizi yitirmek asıl felakettir.

Mısırdaki yaşayan bir arkadaşım anlatmıştı: Bugün esnaf mısır sokaklarında hala kaliteli bir malı İstanbullu diye pazarlıyorlarmış. Türk malı Türk markası yüzlerce yıl dünyada saygı uyandırmış. Hal böyleyken efendim biz geri kalmış bir toplumuz, ne Avrupa'nın kalitesiyle ne de Asya'nın tehdidiyle rekabet edemeyiz demek affedilemez.

Sınırlar kaldırıldığında 2 milyar 850 milyonluk ihracat yapan Türkiye, bu gün 75 milyar dolarlık ihracat yapıyor. Dün ihracatımızın yüzde 90'ı doğal ürünlerken bu gün yüzde 85'i sanayi ürünü. Ve bu ihracatın yüzde 65'ini gelişmiş Batı ülkelerine yapıyoruz.

Bu gün Avrupa'da kullanılan her iki televizyondan biri Türkiye'de üretiliyor. Kaldı ki Avrupa, uluslar arası rekabetin en yoğun yaşandığı pazarların başında gelir. Gerek kalite gerekse fiyat olarak, tatmin edemediğiniz taktirde bu pazara ihracat yapmanız mümkün değildir.

Ama Türkiye bunu başarıyor: Girişimci orta sınıfımız yani sizler bunu başarıyorsunuz. Türkiye'yi ayağa kaldıracak olan da sizlersiniz, yani girişimci orta sınıfımız. Doğu bloku bilimsizlikten, eğitimsizlikten ve kaynaksızlıktan değil, girişimci orta sınıf yokluğundan batmıştır.

İkinci dünya savaşı'nda yerle bir edilen Almanya ve Japonya, yirmi yıl içinde, iktisadi birer dev haline geldilerse, bunun sebebi, daha 20. Yüzyılın başında, son derece gelişmiş, "girişimci orta sınıf"a sahip olmalarıydı.

Türkiye ise, ikinci dünya savaşı'nın yıkımına uğramadığı halde, geride kaldı. Çünkü hala bir tarım toplumdur. Osmanlı'nın son dönemlerinde oluşmaya başlayan girişimci orta sınıf Cumhuriyetle birlikte ortaya koyulan, "milli iktisat" politikalarıyla gelişti. Nitekim esas atılım 80'lerden itibaren başladı:

"Piyasa ekonomisi" ve "dışa açık büyüme" politikaları, bazen iyi, bazen kötü uygulandı. Ve bugün, dünyanın en gelişmiş piyasalarıyla rekabet edecek kalitede, sanayi ürünleri üretiyoruz. Müteahhitlerimiz 60 ülkede iş yapıyor. Turizmde, dünyanın önde gelen cazibe merkezlerinden biri haline geliyoruz.

Şimdi bir de, bunun gerisindeki, müteşebbis gücü, dinamizmi, şehirleşmeyi, dışa açılmayı, teknik altyapıyı bir düşünün. Bu tarihimizin en köklü yapısal değişimidir. Türkiye, bu girişimci ruhuyla, dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri haline gelecektir.

Kendi markalarıyla ve firmalarıyla küresel alanda etkinlik kazanacak, varlığını ve gücünü kanıtlayacaktır. Ve bunu da hep birlikte, elbirliğiyle başaracağız. Yeter ki "başarının, başaracağım diyene ait olduğunu" hep akılda turalım.

HABITAT Gençlik Kurultayı
20 Mayıs 2006, Ankara

HABITAT Gençlik Kurultayı

20 Mayıs 2006, Ankara

Sevgili gençler, Bugün sizlerle birlikte, günlük gelişmelerin dışında, bir ufuk turu yapmak istiyorum. Dünyadaki güç dengelerini de etkileyecek, büyük bir değişim sürecinin içindeyiz. Batı yarımküre, 19. yüzyıldaki sanayi devrimiyle zenginleşerek, dünyanın hakim gücü haline gelmişti.

Bugün, satın alma gücü paritesi ile hesaplandığında, dünya ekonomisinde gelişmekte olan ülkelerin, yani yükselen ekonomilerin payı, 200 yıldan beri ilk kez, yüzde 50'yi aşmaktadır. Esasen bugün yaşanan durum, 20. yüzyıl başında ABD'nin en büyük ekonomik güç olarak sahneye çıkmasından bu yana, dünyadaki ekonomik güç dağılımında yaşanan en önemli değişimdir.

Son üç senede, yükselen ekonomilerin büyüme hızı, ortalama yüzde 6 civarındayken, gelişmiş ülkelerinki yüzde 2.4'dür. Geçen sene, yükselen ekonomilerin mal ve hizmet üretim hacmi 1.6 trilyon dolar artarken, gelişmiş ekonomilerdeki artış 1.4 trilyon dolardır. Buradaki farkın sadece Çin ve Hindistan'dan kaynaklandığını da düşünmemek lazım. Zira, Çin ve Hindistan'ın mili geliri, yükselen ekonomilerin toplamının, sadece dörtte birini oluşturmaktadır.

Ekonomideki bu çok önemli güç kayması, Batı'nın askeri, siyasi, ideolojik ve teknolojik üstünlüğünün, bir anda kaybolacağı anlamına gelmiyor kuşkusuz. Zira kişi başı gelir ve hayat standartlarına baktığımızda, yükselen ekonomilerin hala, gelişmiş ülkelerin üçte biri düzeyinde olduklarını görüyoruz.

Ancak Batı'nın, dünya ekonomisine ve küresel düzene dilediği gibi yön verdiği, 200 yıllık bir dönemin de, sonuna yaklaştığını görüyoruz. Bizim de Türkiye olarak bundan

sonraki misyonumuz, bir tarafta AB perspektifini korurken, yükselen ekonomilerle ve buradaki en büyük paya sahip Avrasya ülkeleriyle olan ilişkimizi kuvvetlendirmektir.

Esasen Türkiye sadece AB için değil, Avrasya açısından kilit bir ülke konumundadır. Bakan, Kuzey Afrika'dan Orta Asya'ya uzanan ve 1 milyar kişinin yaşadığı bu geniş bölgedeki, toplam sanayi ürünleri ihracatının yüzde 65'ini, tek başına Türkiye yapıyor. Üstelik bunu, doğal kaynaklara dayalı yapmıyoruz.

Bu coğrafyada, sanayileşmenin ve özel sektöre dayalı kalkınmanın tek örneği biziz. Esasen Türkiye Cumhuriyeti, bir başarı hikayesidir. Ama, hangi koşullardan geçerek, bugünlere geldiğimizi aklımızdan çıkarmamamız gerekiyor.

20. yüzyılın hemen başında, bizde okuma yazma bilenlerin oranı, yüzde 7 civarındayken, Yunanistan'da yüzde 24, Bulgaristan'da ise yüzde 40'tu. Batımız kurtuluş savaşı ile harap olmuş, doğumuz yoksullukla kavrulmuştu. 13 milyonluk nüfusa karşın, bin doktor ve beş bin öğretmeniz vardı.

Kibritimizi, kefenlik bezimizi, demir ve çimentomuzu hatta iğnemizi üretemiyor, dışarıdan ithal edebiliyorduk. Her 100 kişiden 87'si köyde yaşıyordu. Fakat ülkede sadece 1000 traktör vardı. 10 kişiden fazla çalışanı olan işletme sayısı sadece 560'dı.

Sevgili gençler,

Tarih göstermiştir ki, ekonomik alanda üstünlük sağlayan medeniyetler, hayatın diğer alanlarında da söz sahibi olmaktadır. Mustafa Kemal bu gerçeği, “siyasi ve askeri zaferler ne kadar büyük olursa olsun, iktisadi zaferlerle donatılmadıkça verimli sonuç alınmaz” diyerek vurgulamıştır. İşte bu vizyon, ülkemizin kalkınma çabalarının temelini oluşturmaktadır.

Cumhuriyet'in ilanının hemen öncesinde toplanan İktisat kongresi ile, devletin iktisadi yaşamda belirli işlevleri üstlenmesi gerektiği, bunların da ağırlıklı olarak altyapıyla ilgili olduğu belirtilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarıyla beraber, milli girişimcilerin, yatırım yapmaya yeterli sermaye birikimine sahip olmaması, devleti, iktisadi gelişmeye doğrudan müdahale etmeye zorlamıştır.

Ancak burada üzerinde durulması gereken önemli bir nokta vardır. Atatürk'ün, devletçilik olarak nitelenen “karma ekonomi” anlayışı, asla sosyalizm benzeri bir yaklaşım değildir. Esasen, gerekli altyapının hazırlanıp, kalkınma sürecine paralel olarak, piyasa ekonomisini yerleştirmeye yöneliktir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ortaya çıkan ve ne yazık ki sonraları yanlış bir şekilde, “devletçilik” olarak nitelendirilen bu uygulamalar, bir amaç değil zarurettir. Yeterli sermaye ve nitelikli işgücü de olmadığı için, sanayileşmenin yolunu açacak adımları, bizatihi devletin kendisi atmak zorunda kalmıştır.

Yoksa, cumhuriyetimizi kuranlar, hür teşebbüs hakkının, demokrasi ve çağdaş medeniyetin ayrılmaz bir parçası olduğunu gayet iyi biliyorlardı. Rekabetçi piyasa ekonomisine karşı olmayan Atatürk, devletin ekonomik yaşama zorunlu olmadıkça girmemesi, devletçe gerçekleştirilen ekonomik faaliyetlerin de, zaman içinde özel kesime devredilmesi prensibini benimsemişti.

Bunun en çarpıcı örneği, ilk kamu şirketleri, yani Kit'ler kurulurken, kuruluş kanunlarında, ileride özel sektöre devredileceklerine ilişkin hükümlerin yer almış olmasıdır. Kısacası Atatürk, devlete, pazar ekonomisine geçişte öncü ve destekleyici bir rol vermiştir.

Ne yazık ki, uzun yıllar boyunca devletimizi idare edenler, başlangıçta sadece bir araç olarak düşünülen devlet müdahalesini, bir iktidar dayanağı olarak kullanma gafletine düşmüşlerdir. Çağdaşlaşmanın en önemli basamaklarından birini teşkil eden, iktisadi liberalleşmenin önü kesilmiş, üretimin özel girişimciler eliyle yapıldığı ve devlet müdahalesinin asgariye indirildiği, rekabete dayalı sağlam bir piyasa ekonomisinin kurulması geciktirilmiştir.

Buna rağmen bugün Türkiye, 360 milyar dolara ulaşan ekonomik büyüklükle, dünyanın 19. büyük ekonomisi haline geldi. Bu yılın sonunda, 17. sıraya yükselmeyi bekliyoruz. 25 sene önce, yüzde 80'i tarım ürünlerinden oluşan 3 milyar dolarlık ihracat yapıyorduk. Bugün 75 milyar dolar ihracat yapıyoruz ve yüzde 85'i sanayi ürünü. Bunun da yüzde 65'ini, dünyanın kalite ve maliyet açısından en gelişmiş ve rekabetçi piyasaları olan AB ve ABD'ye gerçekleştiriyoruz.

25 sene önce 300 milyon dolar turizm gelirimiz vardı. Bugün 20 milyon turist ve 18 milyar dolar turizm geliriyle, dünya turizm liginde ilk 10'dayız. Müteahhitlerimiz, dünyanın her yerinde toplam 70 milyar dolar proje üstlenmiş durumda. Uzakdoğudan kaynaklanan ve haksız unsurlar içeren yoğun rekabete rağmen, tekstil'de Avrupa pazarında ikinci büyüğüz. TV ve beyaz eşyada, avrupa pazarının üçte birine sahibiz.

Peki Türkiye'nin başarı hikayesinin baş kahramanı kim? Yabancı dil bilmesede, cebinde sermaye yapacağı parası olmasada, elinde çanta, dünyayı dolaşan, teşebbüs ruhuna sahip Türk insanıdır. Bugün gelinen nokta yeterli mi? Elbette hala daha başarmamız gereken pek çok şey var.

Üzerinde yaşadığımız Anadolu toprakları, insanların 7.000 yıl önce ilk defa topluluk halinde yaşamaya başladığı topraklardır. Bu coğrafya onlarca medeniyeti içinde barındırmış ve tarihin sayfalarına gömmüş bir coğrafyadır. Bu toprakların son 1000 yılına damgasını vuran bir millet olarak, var olmak istiyorsak, önce ekonomik alanda güçlü olmak zorundayız.

Biz TOBB olarak, Türkiye'nin, dünyanın gelişmiş ilk 10 ülkesi arasında girmesi gerektiğine ve girebileceğine inanıyoruz. Bunu başarmanın yolu olarak da, zaten genlerimizde mevcut olan girişimcilik ruhunu, ortaya çıkartacak, ekonomiye kazandıracak bir sistem kurmamız gerektiğini savunuyoruz.

Bakin, daha dört-beş yıl öncesinde, yaralı ve mutsuzduk. Ama kendimize güvendik. Makro ekonomik istikrarı sağlayacak, pek çok yapısal reform gerçekleştirdik. 4 yıldır kesintisiz süren ve özel sektör kaynaklı büyüme, enflasyonun ve reel faiz oranının tek haneli seviyelere gerilemesi, kamu maliyesinde sağlanan disiplin ve düzelme, bu reformların sonucudur.

Esas hedefimizse, kuralların hakim olduğu, kuralların herkese eşit uygulandığı bir sistemde çalışmaktır. Avrupa'ya bakıyorum. Bu ülkenin insanları o topraklarda iş yaptıklarında burada olduğundan daha verimli çalışabiliyorlar. Almanya'da 2.5 milyon vatandaşımız var. 40 yıl önce bu insanlar Almanya'ya gittiklerinde, yanlarına aldıkları birkaç parça eşya dışında, hiçbir sermayeleri yoktu. Dil bile bilmiyorlardı.

Bugün sadece Almanya'da, 60 bin Türk asıllı iş adamı bulunuyor. Bunlar bir taraftan 350 bin kişiye istihdam sağlarken, 35 milyar dolarlık üretim yapıyorlar. Oysa 70 milyonluk Türkiye ekonomisinin büyüklüğü 360 milyar dolar. İnsan aynı insan, kültür aynı kültür ne değişiyor? Değişen kuralların varlığı ve herkese eşit uygulanmasıdır.

Eğer Almanya'daki Türklerin rakamlarını, ülkemize uyarlarsak, 980 milyar doları geçen bir büyüklüğe ulaştığımızı göreceksiniz. Yani neredeyse, şimdikinın 3 katına ulaşacak bir potansiyelimiz var. İşte bu yüzden, bizler de eşit şartlarda rekabetin ilke olduğu bir ortamda iş yapmaya başlamak zorundayız.

Türkiye'nin üzerine yapışan, "adamını bul" ilkesine göre çalışan ülke imajını, bir an önce silmek zorundayız. Ama bunun da şartları vardır. İstikrar ortamı devam etmeli, kurallar olmalı, kurallar herkese eşit uygulanmalı ve kuralların nasıl değişeceği de kurallara bağlı olmalıdır. Gece yatarken, sabaha nasıl bir ülkeye uyanacağımız konusunda endişeler taşımayalım.

AB sürecine de iş dünyası olarak bu açıdan bakıyoruz. Avrupa Birliği sürecinin Türkiye iş dünyasını hep aynı biçimde, hep olumlu etkilemeyeceğini elbette biliyoruz. Ama ülkemizin, çocuklarımızın ve işimizin geleceği açısından bu transformasyonu gerçekleştirmek zorunda olduğumuzu da biliyoruz.

Küreselleşen rekabet ortamı, eski iş ortamını ve alışkanlıklarımızı değiştirmektedir. Bizim de, bu yeni ortama ayak uydurmamız, ezbere iş yapmak yerine, hesap yaparak, planlayarak, iş yapmayı öğrenmemiz gerekiyor. Bu yeni çağda kurumsallaşmadan, birlikte çalışma kültürünü öğrenmeden, ayakta kalmak mümkün değildir. AB'ye uyumdan anlamamız gereken de budur.

Ben inanıyorum ki, eşit şartlara dayalı rekabet ortamı Türkiye'de özel sektörü güçlendirecek ve Türkiye ekonomisini şaha kaldıracaktır. Başarının başaracağım diyene ait olduğunu hep akılda tutarak, 80 yıl önce, nasıl bir ortamda, başarıyla ayakta kalabileceğimizi gösterdiğimizi hatırlatıyorum.

Sevgili gençler,

Dünya değişiyor. Dünyanın bir parçası olarak, Türkiye de bu değişime duyarsız kalamıyor. Dünkü dünyayı, sınırlar belirliyordu. Sınırlar içinde, dünyanın geri kalanından bağımsız bir şekilde yaşamak mümkündü. Bugünün dünyası buna imkan vermiyor. Artık dünyayı en iyi ne simgeliyor diye baktığımızda, İnternet'i görüyoruz.

Bilgi, dünyanın bir köşesinden öbürüne hızla gidebiliyor. Üretim, dünyanın herhangi bir yerinde yapılabilir. Bu yüzden, Türk gençliğinin, hele hele üniversite öğrencilerinin, bu değişimi takip etmemek gibi bir lüksü olamaz. Dünyadaki gelişmelerden kopmuş bir Türkiye'de yaşamak ister miyiz?

Artık 60'lı 70'li yıllarda olduğu gibi, kapılarımızı kapatarak, tek başımıza yaşayamayız. Türk gençliğinin de, dünyaya kapalı bir ortamda yaşamak ve bu değişimi takip etmemek gibi bir lüksü olamaz. Önümüzdeki temel mesele, değişimi iyi analiz etmektir. Öyleyse edilgen ve pasif değil, aktif ve küresel bir oyuncu olmanın tam zamanıdır.

Sizler ülkesinin ve milletinin değerlerini kendinden üstün gören, dürüstlük ve adaletten sapmayan bireyler olmalısınız. Bilimsel merakınızı ömür boyu kaybetmemeli ve çok çalışmayı hayat tarzı olarak kabul etmelisiniz. Kendi değerlerinizle evrensel kültürü ustaca harmanlamayı başarabilmelisiniz. Çünkü ben de yürekten inanıyorum ki sizler yalnızca geleceğin liderleri değil, bugünün de ortaklarıdır.

TOBB 61. Genel Kurulu
27 Mayıs 2006, Ankara

TOBB 61. Genel Kurulu

27 Mayıs 2006, Ankara

İnsanların olduğu gibi, ülkelerin de yıldızının parladığı zamanlar vardır. İşte o zaman, daha önce yapılamayanlar yapılabilir, ulaşılamayan hedeflere ulaşılabilir. Ama, fırsat anı geldiğinde, gelin beni değerlendirin diye beklemeyiz. Marifet, yıldızın parladığı bu fırsat anını görüp, değerlendirmektir.

Geçtiğimiz yüzyılda, böyle fırsat anlarını yakaladığımız dönemler oldu. 1920'lerin başında ülkemiz, iktisadi ve askeri açıdan çökmüşken o yıkıntıdan çıkma becerisini gösterdik. Mustafa Kemal'in önderliğinde bu yeniden yapılanma olmasaydı, bugün ne bizler ne de ülkemiz varolabilirdi.

Dönemin İngiliz Başbakanı Lloyd George'un “Tanrı insanlığa her yüz yılda tek bir dahi gönderir. Ne yazık ki bu yüzyılda bu dahi Türklere nasip oldu” demesi de bundandır. Atatürk'ün başlattığı çağdaşlaşma atılımı, tarihte çok az topluma nasip olan benzersiz bir başarı öyküsüdür.

Bunun arkasından İnönü'nün basiretli yönetimiyle 2. dünya savaşının dışında kalabildik. Menderes'le özel girişimcilik başladı. Demirel'le sanayileşme yolunda büyük adımlar attık. Özal'la birlikte rekabeti ve dışa açılmayı öğrendik.

Ne yazık ki Özal'ın başlattığı reform sürecinin devamını getiremedik. Bize bu kadarı yeter dedik. Başladığımız işi tamamlayamadık. Günü kurtarmanın, geleceğimizden daha önemli olduğunu düşündük. Politik çekişmelere geri döndük ve hata ettik. Bu yanlış tercihimiz 7 yıl içinde 2 büyük krize neden oldu.

Ne ilginçtir ki, bize yeni bir fırsat penceresini 2001'de yaşanan kriz açtı. 2002 yılındaki genel kurulumuzda Sizlere şunu söylemiştim; “Krizler verdikleri acının yanında, rasyonel toplumlara altın fırsatlar sunar. Eğer nedenlerini doğru değerlendirebilerseniz, o takdirde kriz kahredici bir çöküşün başlangıcı olmaktan çıkar, dönüşümü ateşleyen yeni bir başlangıç olur”

İşte bu çerçevede 2001'de başlatılan yapısal dönüşüm, 2003'den itibaren yeni hükümetimizle birlikte sağlanan siyasi istikrarın getirdiği iradeyle, yeni bir ivme kazanmıştır. Makro ekonomik istikrarı sağlayacak pek çok reform yapılmıştır.

4 yıldır kesintisiz süren özel sektör kaynaklı büyüme, enflasyonun ve reel faiz oranının tek haneli seviyelere gerilemesi, kamu maliyesinde sağlanan disiplin ve düzelme, bu programın sonucudur. Makro anlamda başarılı olduğu görülen bu program, ekonominin istikrarlı büyümesi için gerekli altyapıyı hazırlamıştır.

Dolayısıyla şimdi yapmamız gereken, bir taraftan bu programın kazanımlarını korumak, diğer taraftan şirketler kesiminin rekabet gücünü artıracak, mikro ekonomik tedbirler paketi oluşturmaktır. Eğer bu tedbirleri geçmişte yarım bırakmamış olsaydık, şimdi zayıflayan sektörlerimizdeki sıkıntıları değil, yükselen sektörlerimizin başarılarını konuşuyor olacaktık.

Maalesef bunları bugün de yeterince yapamadık. Böyle olunca da, şimdi yaşanan sıkıntıların ortaya çıkması kaçınılmaz oldu. Ekonomide yaşanan dönüşüm, kısa vadede tarım kesimini, küçük işletmelerimizi, esnaf ve sanatkârlarımızı olumsuz etkilemektedir. Değişim ve dönüşüm kalkınmanın anahtarıdır. Geri adım atamayız. Ama olumsuz etkileri yokmuş gibi de yapamayız. Ülkenin bir bütün olarak yararına olan reform süreci, herkesi aynı şekilde etkilemiyor. Herkes aynı anda kazanamıyor.

Onun için sürecin başında mutsuz olanlara, kayıplarını zamanla telafi edeceklerini gösteren projeler tasarlıyor olmamız lazım. Aksi halde, reform sürecinden mutsuz olanlar toplumda ağır basacaktır. Bunun sonucunda ortaya çıkacak siyasi popülizm, reform sürecini yavaşlatacak ve ülkemiz bir on yıl daha kaybedecektir. Bir kez daha böyle bir kayba tahammül edemeyiz. Unutmayalım ki fırsatların kazası yoktur.

Bizler makro dengeler düzelmeden reel sektörün sorunlarının çözülemeyeceğini biliyoruz. Bu yüzden reform sürecini başından itibaren destekledik ve desteklemeye devam ediyoruz. Şimdi yapılması gereken rehavete kapılmadan reform sürecini devam ettirmek ve reel sektörün rekabet gücünü artırıcı tedbirleri almaktır.

Şirketlerimize rekabet edin, markalaşın, ihracat yapın diyoruz. Aşırı vergi yükleri yüksek enerji maliyetleri sürdüğü müddetçe bunları nasıl başaracağız? Dünyanın en ağır istihdam yükleri en katı çalışma mevzuatı hala bizdeyken istihdam artışını nasıl bekleyebiliriz? Yükselen Asya rekabeti karşısında rekabet gücümüzü nasıl koruyacağız?

Bu kadar çok sayıda ve karışık mevzuat düzenlemeleri varken nasıl hukuk devleti olacağız? Polisimizin ve adalet sisteminin elini kolunu bağlayıp insanlarımızın can ve mal güvenliğini nasıl sağlayacağız? Bir taraftan bilgiye ulaşmanın öneminden bahsediyoruz. Ama dünyanın en pahalı internet hizmetini tekel olarak devam ettiriyoruz. Bu durumda nasıl bilgi toplumu olacağız?

Değerli dostlarım

İhracatın 3 yılda 2 katına çıkması şüphesiz ayrı bir başarı hikâyesidir. Ama aynı sürede ithalatın daha hızlı artmış olmasını görmezden gelemeyiz. Zaman zaman söylendiği gibi, artan dış ticaret açığının tek sebebi, yükselen petrol ve diğer enerji fiyatları değildir. Zira bunları dışarıda tuttuğumuz zaman bile ihracatın ithalatı karşılama oranı 2002'de yüzde 85 iken 2005'de yüzde 77'ye gerilemiştir.

Büyüyen dış açık finanse edilse finansman kalitesi iyileşse bile ciddi bir risktir. Açık büyüdükçe dışarıya daha fazla bağımlı hale geliyoruz. Bu nedenle “ortada risk yokmuş her şey yolundaymış” gibi davranamayız. Böyle bir yaklaşım ciddi tedbirler almamızı önler.

Özellikle bugünkü gibi, çoğunlukla kısa vadeli kaynaklarla finanse edilen bir cari işlemler açığı, kısa vadeli yüksek borç demektir. Şimdi son yaşanan çalkantılara bir bakın. Özellikle de daha ciddi bir gösterge olan faizleri inceleyin. Başka ülkelerden daha ağır bir şekilde etkilendiğimizi göreceksiniz. Olup bitenlerden alınması gereken dersler vardır.

Doğrudan sermaye yatırımlarının artması ve özelleştirme gelirleri, cari açığın finansmanını sadece bir süre rahatlatır. Cari açığı risk unsuru olmaktan çıkartmanın yolu, sanayimizi ve ihracatımızı ithalata daha az bağımlı hale getirmektir. Bu yüzden Türkiye'nin sanayi haritasını yeniden çizen bir sanayileşme stratejisi istiyoruz. Sektörlerimizi her an takip edebilmek ve zamanında önlem alabilmek için, sanayi bilgi sisteminin kurulmasını 4 yıldır ısrarla talep ediyoruz.

Bugün aslında temel eksiklik ne diye bakarsak, bizim pek çok konuda, yabancı sermaye gibi veya yatırımı teşvik gibi, belli bir stratejimizin olmadığını görürüz. Bu yüzden mesela Avrupa'daki televizyon pazarının yarısını, Türkiye'de üretilen televizyonlar oluştursa da, yan sanayini kuramadığımızdan yüzde 90 ithal girdiye bağımlıyız.

Demek ki yan sanayilerin kurulmasını, üretim zincirinin daha geniş bir bölümünün Türkiye içinde tutulmasını, teknolojik gelişmeleri teşvik etmeliyiz. Oysa biz işin kolayına kaçıyor, yatırımın verimine bakmıyor, yatırım teşvik sistemini selektif hale getirmiyor, her yatırıma destek veriyoruz. Daha doğrusu destelediğimizi zannediyoruz.

Sonra dönüp bakıyoruz ki, 14 milyon ton unluk buğday üretmemize rağmen 35 milyon ton işleme kapasitesine sahip 1200 un fabrikası kurmuşuz. Bu sebeple de, her çivi çakan değil, doğru çivi çakan desteklenmelidir. Kamu ile özel sektör arasında sağlıklı bir diyalog mekanizması tesis etmeliyiz. Sanayi yatırımlarımızı bu bilgilendirmeye dayalı olarak daha verimli alanlara yönlendirmeliyiz.

Dönüşüm süreci ekonominin yüzde 99'unu oluşturan ve sanayinin esas omurgası olan kobiler için daha fazla zorluklar içermektedir. Yarının büyük şirketlerinin bugünün kobileri olduğundan hareketle, küçük işletmelerimize ortaklık kültürünü aşlamak zorundayız.

Vergi sistemimiz ve ticari mevzuatımız, şirketlerimizin birleşerek büyümelerini teşvik etmelidir. Sermayelerini birleştirerek güçlenmek isteyen, teknolojik yenilenmeye gidecek kobilere, finansal destek sağlayacak yeni sistemler geliştirilmelidir.

Şirketlerimizin eşit koşullar altında rekabet ederek büyümeleri gerektiğine inanıyoruz. Bu nedenle, böyle bir ortamı sağlamakla görevli Rekabet Kurumu'nun yetkileri ve kurumsal altyapısı güçlendirilmelidir.

Oyunun kuralları belli olmalı ve keyfi şekilde değiştirilmemelidir. Rekabet eşit şartlarda olmalıdır. Artık Ankara'dan destekli iş yapma devri bitmelidir. Biz, ilişkilerin ön plana çıkmadığı, kuralların esas alındığı, şartların herkese eşit olarak uygulandığı, açık, şeffaf, hesap verebilir bir yapı istiyoruz.

Değerli arkadaşlarım

Sosyal güvenlik reformunun çok önemli olduğunu da unutmayalım. Bu reformu popülizm kurban etmeyelim. Şimdi bu reforma karşı olanlara soruyorum. Sadece geçen seneki açığı 17 milyar dolara ulaşan bu kara deliğin büyümesine ve bunun sonucu olan yüksek istihdam maliyetlerine devam mı edelim ?

Bu çerçevede Parlamentomuzun sosyal güvenlik ve genel sağlık sigortası konularındaki çalışmalarını memnuniyetle karşılıyor ve destekliyoruz. Türk iş aleminin bu reformu desteklediği gibi, istihdamı cezalandıran değil ödüllendiren bir çalışma mevzuatının da uygulanmasını istemektedir.

Diğer taraftan işsiz gençlerimizi, işlerini kaybeden esnafı artan orta yaş işsizleri, eğitim reformuyla desteklemeliyiz. 40 yaşında ailesini geçindirmeye çalışan birine, dün edindiği becerinin, bugün bir işe yaramamasının verdiği ıstırapı ancak yaşayan bilir. Bu nedenle mesleki eğitimi siyasete kurban etmeyip cazip kılalım ki, buradan mutsuz ve umutsuz insanlar değil, ekonomimizin ihtiyaç duyduğu becerilere sahip bir nesil yetiştirelim.

Enerji üretimi ve dağıtımını ulaştırma ve telekom gibi hizmet piyasalarının serbestleşmesine hız verelim. Bu piyasaların serbest rekabete açılması, reel sektörün rekabet gücünü artıracaktır. Enerji temininde alternatif kaynaklar arayalım. Bu kapsamda zaten çok geç kaldığımız nükleer enerji üretimine başlamalı, nükleer teknolojiye sahip olmalıyız.

Hukuk ve yargı sistemimizi çağın gereklerine göre yenileyelim. Zira bizler mülkün temelinin refahtan önce adalet olduğuna inanırız. Hızlı ve doğru karar alabilen bir adalet sistemi toplum huzurunun teminatıdır. Yargı sistemimizi, teknik, fiziki ve beşeri, nitelik ve nicelikleriyle, dünya standartlarına çıkarmalıyız.

Ülkemizi bürokratik bir mevzuat devleti olmaktan kurtaralım. Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar 13 bin kanun çıkarılmıştır. Halen 9 bine yakın kanun yürürlüktedir. Bu kadar çok kanunî düzenleme olunca aynı konuyla ilgili farklı kanunlarda birbirine zıt düzenlemeler çıkmaktadır.

Esasında gücünü bu hantal ve hatalı sistemden alan bürokratik zihniyet, kendi varlığını korumak için bilerek vergi ve mevzuat yükünü artırmaktadır. Bunun sonucu ticaretten istihdama inşattan ithalata kadar herkes kayıtdışığa itilmektedir. Bir defa kayıtdışına çıkınca da, kimsenin kimseden hesap sorması mümkün olmamaktadır. Hesap veremeyen hesap da soramaz. Hesap soramayan dikkate alınmaz.

Değerli arkadaşlarım

Yaşadığımız sıkıntıların temelinde bizlere hesap sordurtmayan şeffaf olmayan bürokratik kamu idaresi zihniyeti yatmaktadır. Bürokratik zihniyet ekonomiyi sadece bilgisayarındaki excel tablosunda hazırladığı formüllerden ve rakamlardan ibaret sayıyor. Ne yazık ki insan unsurunu dikkate almıyor. İşte, kamu harcamaları şeffaflıktan uzak, bürokratik perde bu kadar kalın, devlet bu ölçüde ekonominin içinde olduğu sürece, yolsuzluk da, sistemin ayrılmaz parçası olarak kalıyor.

Niye yurtdışında trafik kurallarına sıkı sıkıya uyan vatandaşımız, Türkiye'ye geldiğinde, aynı trafik kurallarına uymamaktadır. Bunun sebebi ne insanımızda, ne de trafik cezalarının miktarındadır. Sıkıntı sistemdedir. Sıkıntı kuralların eşit uygulanmamasıdır. Bu sistem değişmelidir.

Artık oyunun kurallarının önceden belli olduğu ve keyfi olarak değişmediği, devletin bu kuralları uygulamak dışında müdahale etmediği bir piyasa ekonomisini, tüm kurumlarıyla tesis etmek zorundayız. Mevzuatı gereksiz kanun tüzük ve yönetmeliklerden arındırılmamızdır.

Kamu'da saydamlığı artıracak kamu yönetimi reformunu tamamlamalıyız. Bağımsız idari ve denetleyici kurumları güçlendirilmeli, etkinliklerini ve yetki alanlarını daraltmamalıyız. Yolsuzluk ve israfı mücadelede kritik öneme sahip Kamu ihale sisteminin şeffaflığını artırmalı, ihale süreçlerini hızlandırmalıyız.

Siyasetin görevi önce kuralı koymak, başta kendisi olmak üzere herkesin bu kurallara uymasını sağlamak, bu kuralların nasıl değişeceğini de kurallara bağlamaktır. Kamu idaresinin kurumsal altyapısını güçlendirecek bu adımlar, şirketlerimizin daha düzgün ve eşit şartlarda rekabet etmesini sağlayacak ve büyümeye ayrı bir ivme kazandıracaktır.

Türk iş dünyası olarak bu yönde atılacak tüm adımları destekleyeceğiz. İş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi engellerin kaldırılması, TOBB'nin en önemli gündem maddesi olmaya devam edecektir.

Değerli dostlarım

Tarih boyunca Anadolu dünyanın en zor ve çetin coğrafyası olmuştur. Bu coğrafya dış gelişmelere her zaman duyarlıdır. Tabii böyle bir coğrafyayı yönetmek de kolay değildir. Devletlerarası ilişkiler çıkar ilişkileridir. Bu yüzden dış ilişkilere hissi ve tepkisel yaklaşımlar, hem uluslararası menfaatlerimiz, hem de ekonomimiz için zararlı olmuştur. Büyük bir devlet geleneği ve tarihi bulunan Türkiye'nin, bu gerçeği özellikle dikkate alması gerekir.

Öte yandan uluslararası ilişkilerimizde tarihi kültürel ve coğrafi yakınlıkta olduğumuz bölgelere yönelik açılımlar doğru ve yararlıdır. Bu çerçevede, terörle mücadele, Irak ve Kıbrıs başta olmak üzere, ülkemiz açısından hayati önem taşıyan, haklı ve hassas olduğumuz bu konuların peşi bırakılmamalıdır.

Ülkemizin geleceği açısından çok önemli olan ve 50 yıldır yatırım yaptığımız Türkiye-AB ilişkileri önemli bir aşamaya gelmiş, üyelik müzakereleri başlamıştır. Bu noktaya gelmemizde, iktidarı ve muhalefetiyle, Meclisimizin kaydettiği ilerleme, fevkalade önemli ve umut vericidir.

Yakaladığımız hız ve azmi bundan sonra da kaybetmemek için, gereksiz tartışmalarla vakit harcamamalıyız. Popülist ve siyasi tartışmalara boğulup, Türkiye'nin geleceği için bu kadar önemli olan bir konuda yavaşlamaya ve hele gerilemeye tahammül edilemez. Buna izin verilemez.

AB süreci reel sektörümüz açısından fırsatları ve riskleri içeren yeni bir dönüşüm sürecidir. Şirketlerimizi bu sürece hazırlayacak, sektörlerimizin hassasiyetlerini müzakerelere yansıtacak sistemler kurmalıyız. Böyle bir sistem, yarın uyumla ilgili ciddi sıkıntılar yaşanmaya başladığında azalacak kamuoyu desteğinin sürdürülmesi açısından da, siyasi iktidarların yararınadır. Gümrük birliği sürecinde, iş dünyasının görüşlerinin dikkate alınmamasının yol açtığı hataları ve bunun bize nelere mal olduğunu unutmayalım.

Dış politika alanında riskler yanında büyük fırsatlar da bizi bekliyor. Bakü-Ceyhan petrol boru hattı, bizim açımızdan, 21. yüzyılın şu ana kadarki en büyük uluslararası projesidir. Buna ilave olarak, Azeri Rus ve Kazak petrolüyle gazının Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınması projeleri, Türkiye'yi dünyanın stratejik enerji merkezi haline getirecektir. Böylece Ceyhan, dünyanın başlıca enerji terminallerinden biri haline gelecektir.

Diğer taraftan Türkiye, bütünleşen bir Avrupa pazarı ile Çin başta olmak üzere uzak doğunun hızla büyüyen ekonomilerinin ortasında bulunuyor. Hemen doğumuzda, enerji açısından büyük bir öneme sahip, ama dünya ticareti ve sanayisiyle henüz entegre olmayan, kocaman bir bölge var. Peki bu büyük bölgeyi dünya ekonomisinin bir parçası yapacak, ekonomik altyapıya ve girişimci kapasitesine kim sahiptir? Bizler sahibiz.

Bakın Kuzey Afrika'dan Orta Asya'ya bu geniş coğrafyada 1 milyar kişi yaşıyor. Ama bu bölgedeki toplam sanayi ürünleri ihracatının yüzde 65'ini tek başına Türkiye yapıyor. Üstelik bunu doğal kaynaklara dayalı yapmıyoruz. Bizim en büyük doğal kaynağımız müteşebbis gücümüzdür.

Bu coğrafyada sanayileşmenin ve özel sektöre dayalı kalkınmanın tek örneği biziz. Gümrük Birliği'nin de sayesinde Avrupa pazarıyla derinleşmiş ticari entegrasyonumuz var. İhracatımızın yarısından fazlasını buraya yapıyoruz.

Bu yüzden Atlantikten Pasifiğe, Avrasya'nın iki ucunu bir araya getirecek, Avrasya'nın ortasında kalan bu büyük bölgeyi dünya ekonomisine entegre edecek olanlar başkası değil bizleriz. Bizim dışımızda bunu sağlayacak iktisadi altyapıya sahip başka bir bölge ülkesi yoktur. Biz bu bölgenin; hem iktisadi, hem endüstriyel anlamda en büyük gücüyüz.

Bir diğer önemli husus, Çin limanlarının 1.2 trilyon doları geçen dış ticaret hacmi karşısında artık yetersiz kalmasıdır. Çin'e giden alternatif ikmal yolları aranmaktadır. İkmal yollarının geçeceği en makul güzergâh, zaten bizim ata yurdumuz olan Orta Asya'dır. Çağımızın İpek Yolu'nu gerçekleştirmek için, tarih bizi yeniden göreve çağırmaktadır.

Öte yandan, hem ülkemizin çıkarları, hem dünya ekonomisinin istikrarı, enerji nakil yollarının, bizim de bir parçası olduğumuz içinde bulunduğumuz batı dünyası için, güvenilir olmasını gerektirmektedir. Artık günümüz dünyasında, enerji nakil yollarının güvenliğinin, iktisadi ve sosyal dönüşümle sağlanabileceği görülmüştür. Türkiye, ekonomisinin artan bölgesel entegrasyonu, bunu da gerçekleştirecek kapasiteye sahip tek ülkedir.

Bu yüzden bizler küresel düşünmek, küresel eğilimleri dikkate almak zorundayız. Bu yüzden TOBB artık global arenanın aktif bir oyuncusu olmak durumundadır. Sizlerin hak hukuk ve menfaatlerini sadece ülkemizde değil, küresel ortamda savunacağız.

Dış politikamızın temelinde de, ekonomiyi yerleştirmek zorundayız. Sayın Başbakanımızın Türk iş alemine önderlik ederek yurtdışında gerçekleştirdiği temasları, bu açıdan fevkalade önemli buluyor, destekliyor ve memnuniyetle karşılıyoruz. Çünkü rekabet ettiğimiz ülkeler de, yıllardır böyle yapıyor. Kendi özel sektörlerinin yoluna açacak, onlara yeni fırsatlar sağlayacak girişimlerde bulunuyorlar.

Türkiye ekonomisi, küreselleşme sürecinin dışında kalarak, kapılarını kapatarak, içine dönük bir yapı içinde büyüyemez, gelişemez. Milliyetçilik artık, küresel ortamda rekabet gücü olan ekonomilere ve bunu sağlayacak büyük şirketlere sahip olmaktır. Nasıl ki rakiplerimiz, milli çıkar tanımlarının merkezine, kendi şirketlerinin çıkarlarını yerleştiriyorsa, biz de öyle yapmalıyız. Bayrağımızı, dünyanın dört bir yanında şerefle dalgalandıracak şirketlere ve ürünlere ihtiyacımız var. Bunları yapıyoruz ama daha çoğunu yapmalıyız.

İşte bu nedenle değerli arkadaşlarım, Sizler iki önemli misyonu birden yükleneceksiniz. Bir tarafta Türkiye ekonomisinin büyümesi ve gelişmesi sorumluluğunu taşıyacaksınız. Öte yandan Türkiye'nin yurtdışındaki uç beyleri olacak ve ülkemizi temsil edeceksiniz. Türkiye'yi bu bölgenin ekonomik süper gücü yapacak olan, Sizlersiniz.

Tüm siyasilerimizin ve bürokratlarımızın, bu camiaya yardımcı olmalarını destek vermemizi bekliyoruz. Yurtçinde ve dışında bu camianın sıkıntılarını sahip çıkın tek başına bırakmayın. Onların çabası ülkemiz içindir. Onların başarısı, Sizin ve ülkemizin başarısıdır. Onların dünyada sağlayacağı prestij, Sizin ve ülkemizin prestijidir. 21. asrı bu büyük camia Türk asrı yapacaktır. Türkiye bu cefakâr ve girişimci insanların sırtında yükselecektir. Değerli dostlarım

Dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olmak, dünyada sözü geçen bir ülke olmak, dünyanın geleceğini belirleyen bir ulus olmak elimizdedir. Ama bunun için, dün yapamadığımızı bugün yapmak mecburiyetindeyiz. Başladığımız işi bitirmek zorundayız.

Biz popülizm değil, geleceğimizi istiyoruz. Geriye değil, ileriye bakmak istiyoruz. Büyük bedeller ödeyerek kazandığımız ekonomik istikrardan tekrar geriye dönmek istemiyoruz. İstikrarsız ve kırılgan bir ekonomiyle, ne uluslararası ilişkilerde, ne temel milli davalarımızda başarı sağlanabilir, ne de muasır medeniyet seviyesini ulaşabiliriz.

İktidarı muhalefeti ve sivil toplumuyla siyasi ve ekonomik istikrarın hayati öneme haiz olduğunu görmeli, bunun sarsılmasına yol açmaktan özellikle kaçınmalıyız. Politik kutuplaşmaların yol açtığı çatışmalarla zaman kaybetmek, yıldızının parladığı bu anda, Türkiye'ye kötülük yapmaktır.

Geçmişte bu çatışma kültürü hepimize kaybettirdi, ülkemize kaybettirdi. İhtiyacımız kavgaya ve kutuplaşmaya değil, başlayan dönüşüm sürecini, uzlaşma içinde ve doğru bir şekilde yönetebilmektir. Unutmamalıyız ki, devleti, milleti ve ülkesiyle bir bütünüz. Büyük ülke olmanın, memleketin birlik ve beraberliğinden geçtiğini, insanlarımıza anlatmalıyız.

İçinde bulunduğumuz çağın temel şiarı, Anayasamızda yazıldığı gibi; demokratik, laik, sosyal hukuk devleti yapımızı korumaktır. Bunlar ülkemizin tartışılmaz değerleridir. Bu yapı, gelişmiş bir toplum olmak için gerekli üç temel hürriyetin; düşünce hürriyeti din ve vicdan hürriyeti ile teşebbüs hürriyeti'nin garantisidir.

Aynı gemide olmanın bilinciyle kurumlararası uzlaşmayı uzlaşma kültürünü ve ortak akıl inşa etme alışkanlığını hâkim kılmak zorundayız. Başarının başaracağım diyene ait olduğunu hep akılda tutarak, Kurtuluş savaşında hangi zorlu koşullardan başarıyla çıktığımızı her zaman hatırlayalım. Bu vatanın insanları, en zor şartlarda omuz omuza birlikte savaşarak, bu coğrafyanın vatan olmasını sağladı. Bu başarı hikâyesini devam ettirmek, çocuklarımızı gurur duyacağımız bir ülke bırakmak istiyoruz.

Yürekten inanıyorum ki, reformları layıkıyla yapar ve yapısal dönüşümü tamamlarsak, Allah'ın izniyle bizlerden sonra ülkemizi emanet edeceğimiz nesile, tarihi bir başarı öyküsü bırakmış olacağız. Biz kendimize müteşebbis gücümüze güveniyoruz. Karşımıza kim çıkarsa çıksın başarılı oluruz, yeter ki hep birlikte duralım. Biz Türkiye ekonomisini modernleştirecek ve güçlendirecek bu dönüşüm sürecinin destekçisiyiz. Destekçisi olmaya da devam edeceğiz.

Kıymetli dava arkadaşlarım

Sizler; Türkiye'nin girişimcileri, kanaat önderleri, müteşebbis insanları, hem ülkemizin siyasi ve ekonomik istikrarının garantisi, hem de ekonomideki dinamizmin kaynağısınız. Sizler farklılıkları birleştiren hoşgörünüz ve uzlaşma kültürünüzle, ülkemizin birlik ve beraberliğinin teminatısınız.

Sizler küresel rekabet ortamındaki başarınız ve çalışmalarınızla, her zaman ülkemizin gurur kaynağı olmaya devam edeceksiniz. Türk insanının tüm dünyada başarıya ve ilerleme azmini, müteşebbis ruhunu temsil eden, Siz değerli girişimcilerimizle gurur duyuyorum. Böyle bir camiaya Başkanlık yapmak onurların en büyüğüdür. Hepinize başarılar diliyorum. Yolumuz açık olsun.

Avrasya Ticaret ve Sanayi Odaları
2. Zirve Toplantısı
28 Mayıs 2006, Ankara

Avrasya Ticaret ve Sanayi Odaları

2. Zirve Toplantısı

28 Mayıs 2006, Ankara

Avrasya ülkeleri olarak, coğrafi konumumuz, komşuluk ilişkilerimiz, ortak tarihimiz ve kültürümüz, ortak gelişme ve kalkınma hedeflerimiz, işbirliğimizi zorunlu kılmaktadır. Aramızdaki ticari ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi, bölge barışının güçlendirilmesine ve refahın artışına da katkı sağlayacaktır.

Ülkelerimizin kalkınması için, gelecekte bugün olduğundan çok daha değerli olacak Avrasya coğrafyasının istikrar kazanması ve gelişmesinin gerekli olduğunu biliyoruz. Bu gelişmeler doğrultusunda, vizyonumuzu genişleterek, kaynaklarımızı verimli bir işbirliği içerisinde, daha uzun vadeli planlarla değerlendirmek zorundayız.

Enerji kaynaklarının nasıl değerlendirileceği ve bu kaynaklardan en etkin şekilde nasıl yararlanılabileceği, bölgede refah ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması ile yakından ilgilidir. Enerji ve altyapı konularında bölgesel veya ikili bazda bir araya gelinerek, görüş değişiminde bulunulacak bir mekanizma yaratılması bölgeye çok olumlu katkılarda bulunabilecektir.

Avrasya bölgesinin, doğal gaz ve maden kaynaklarının yanısıra, su kaynaklarının da son derece önem kazandığı görülmektedir. Bölgenin zengin su kaynaklarına sahip olması nedeniyle hidroenerji, bölgemiz ülkeleri arasında en fazla işbirliği gerektiren konulardan bir diğeridir.

Şunu da biliyoruz ki, tabii kaynaklara sahip olmak ve ülke ekonomisini, sadece petrol, gaz gibi kaynaklara bağlamak yeterli olmuyor, ülkelerin rekabet gücünü arttırmıyor. Enerji kaynakları dışında, sanayi ve ticarete yönelerek, güçlü bir girişimci grup yaratmak ve bunu ekonominin motoru haline getirmek gerekiyor.

Bunun için biz TOBB olarak, deneyimlerimizi paylaşmaya ve ihtiyaç duyulan güçlü kurumsal işbirliğini, bölgedeki muhataplarımızın hizmetine sunmaya amadeyiz. Farklı coğrafyalarda uygulamaya koyduğumuz oda geliştirme projelerini sizlerle de paylaşmaya hazırız. Bölgede kobi'lerin kurulması, verimli şekilde işletilmesi ve üretimin pazarlara aktarılması konusunda da hep birlikte çalışabiliriz.

Bölgenin dinamizmini hayata geçirmek için, ulaştırma alanında sağlanacak işbirliği de çok önemlidir. Bölgedeki ulaştırma ilişkilerinin, mevcut sorunları ortadan kaldırma ve bütün taraflara avantaj sağlamaya yönelik bir işbirliği yaklaşımıyla ele alınması gerekmektedir.

Ulaştırma konusunda, sınır kapıları geçişlerinde kolaylık sağlanması ve geçişlerin hızla yapılabilmesi için, bu kapıların modernizasyonu zorunludur. Bu konuda, birliğimiz girişimiyle, yap-işlet-devret modeli çerçevesinde başlatılan bir projeyi de, örnek olarak vermek isterim:

Ulaştırma alanında, bölge ülkeleri arasında,

- Karayolu kullanımında, ortak ücret ve tarife politikasının uygulamaya konulması,
- Gümrük altyapısında rehabilitasyon çalışmalarına hız kazandırılması,
- Avrupa ülkeleri arasında uygulanmakta olan, belirli bir kota sistemine göre, serbest ve sorunsuz geçiş imkânı sağlayan sistemin benzerinin oluşturulması,
- Bazı ülkelerde uygulanan yüksek geçiş ücretlerinin düşürülmesi,
- Eşit rekabet şartları içinde, ortak kara taşımacılığı şirketleri kurulmasının teşvik edilmesiyle, büyük faydalar temin edilecektir.

Başka ortak girişimimiz de, orta asya ekonomilerinde, özellikle hizmet ve lojistik sektörlerinde, bölgesel entegrasyonun ve rekabetin gelişmesini sağlamak için, tarihsel ipek yolu'nu canlandırmak olabilir.

Tarihi ipek yolu'nun yeniden faaliyete geçmesinde, stratejik bir konuma sahip olan ülkelerimizin, ulaşım ve lojistik imkânlarının geliştirilmesi için, her türlü işbirliğini değerlendirmeliyiz.

Bu projenin başarısı, aynı zamanda uluslararası taahhüt ve katılımı gerektirmektedir. Bu konuda uluslararası kara yolu nakliyeciler birliği IRU ile ortak çalışmalar yürütüyoruz. Bununla birlikte, Kars-Tiflis demiryolu projesinin ivedilikle tamamlanması, İstanbul-Almatı konteynir demiryolu hattının etkin kullanımının sağlanması, fayda sağlayacaktır.

Bölgemiz açısından en önemli gelişmelerden birisi de, Avrupa Birliği'nin genişleme süreci kapsamında, Türkiye'nin üyelik müzakerelerine başlamasıdır. Türkiye, Avrasya coğrafyasının merkezinde bir köprü konumundadır.

Dolayısıyla, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üye olmasıyla birlikte, AB artık kafkasya ile komşu haline gelecek ve orta asya'ya geçiş imkânı elde edecektir. Öte yandan, Türkiye'nin AB üyeliği, sadece Türkiye için değil, bölge ülkeleri için de önemli avantajlar sağlayacaktır.

Bu avantajları somut kazanımlara çevirmek için, ülkelerimiz arasında ortaklık ve işbirliği anlaşmalarıyla, serbest ticaret anlaşmaları akdedilmesi de, büyük önem arz etmektedir. Uzun vadede işgücü, sermaye ve malların serbest dolaşımını sağlamak üzere, öncelikle, tercihli ticaret sisteminin değerlendirmeye alınmasının önemli bir adım olacağını düşünüyoruz.

Bununla birlikte, uzun vadeli ekonomik işbirliği programları ve icra planlarının tüm ülkelerle en kısa sürede imzalanması, ikili ticari ve ekonomik ilişkilerimizin somut projeler temelinde ve bir uygulama takvimi çerçevesinde geliştirilmesine imkân sağlayacaktır.

Bölgeye daha fazla yatırım çekebilmemiz açısından, ticaret ve yatırım ortamının iyileştirilmesi gereklidir. Bölgede yatırım ve ticaretin kolaylaştırılmasını sağlayacak düzenlemeleri hep birlikte gerçekleştirmeliyiz.

Ulaştırma ve ticaret alanlarında yaşanan sıkıntıların giderilmesi amacıyla vizelerin alımı, çalışma lisansı ve oturma izni konularındaki sorunların giderilmesi de, bir başka gündem konusudur.

Bu işlemlerin kolaylaştırılması, vatandaşlarımızın ve işadamlarımızın daha kolay münasebet tesis etmelerini sağlayacaktır. Gümrüklerde karşılaşılan sorunların çözümü için, bir mekanizma oluşturulmasının değerlendirilmesi de üzerinde durmamız gereken bir başka husustur.

Şüphesiz ticaretin gelişmesinin en önemli unsurlarından biri de, hukuksal açıdan güvenilir bir ortamın bulunmasıdır. Bu nedenle bölge ülkelerine mensup işadamlarının, potansiyel sorunlarına ilişkin çözümler bulacak, bir tahkim müessesesine ihtiyaç vardır.

Bu itibarla, birinci zirvede, “Avrasya tahkim divanı”nın oluşumu ve faydaları değerlendirilmiştir. Bu yönde, birliğimizce, Avrasya tahkim merkezi sözleşmesi üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Bu konuda hükümetlerimizin vereceği destek, daha hızlı yol almamızı sağlayacaktır.

Ticari ve ekonomik ilişkilerde çıkabilecek ihtilafların, ivedilikle çözümlenebilmesi için, eşit katılımlı bir tahkim mekanizmasının kurulması çalışmalarının teşvik edilmesini diliyoruz.

Yine ilk zirve'de mutabakata varıldığı üzere, bölgedeki iş çevreleri arasında, iş imkânlarının ve güncel ekonomik gelişmelerle ilgili bilgi paylaşımının, etkin bir şekilde sağlanması amacıyla, elektronik bir ortam oluşturulması konusunda birliğimizce, gerekli altyapı hazırlanmıştır.

Ancak, bugüne kadar, bu portalın işletilmesine ilişkin, henüz bir gelişme sağlanamamıştır. Bu çalışmanın tüm Avrasya odalarının da aktif katılımıyla, bölgedeki iş imkânlarının değerlendirilmesine önemli katkısı olacağını umuyoruz.

**İslam Ticaret
Sanayi Odası Toplantısı
28 Mayıs 2006, Ankara**

İslam Ticaret Sanayi Odası Toplantısı 28 Mayıs 2006, Ankara

Türkiye binlerce yıl dünyanın siyaset ve medeniyet beşiği olan topraklarda, 21. yüzyıla da bölgesel bir güç olarak girmiş büyük bir ülkedir. Ayrıca, geçen yıl Avrupa Birliği ile başlatılan müzakere süreci, ve sonucunda hedeflediğimiz AB'ye tam üyeliğimiz, ülkemizin yanı sıra bölgemiz ve tüm insanlık için tarihi bir dönüm noktası olacaktır.

370 milyar doları bulan gayri safi milli hasılasıyla, Doğu Avrupa ve Orta Doğu'nun en büyük, dünyanın ise 17. büyük ekonomisi olan Türkiye, önümüzdeki dönemde çok daha büyük başarılarla imza atacaktır. Bir çok uluslar arası araştırma kuruluşu, yaptıkları projeksiyonlarda, Türkiye'yi orta vadede dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisi arasında göstermektedir.

Toplam dış ticaret hacmi 190 milyar dolar olan Türkiye'nin, ihracatının yüzde 90'ı sanayi ürünüdür. Türk işadamları olarak özellikle tekstil, otomotiv, makine, demir çelik ve gıda sektörlerinde ciddi bir tecrübemiz bulunmaktadır. Türkiye Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin, toplam sanayi ihracatının yüzde 65'ini tek başına gerçekleştirmektedir.

75 milyar dolarlık ihracatımızın, yüzde 65'ini ise, Avrupa, ve ABD gibi en gelişmiş ve rekabetçi piyasalara yapıyoruz. Bu durum, Türk ihraç ürünlerinin kalitesini, ve Türk firmalarının rekabet gücünü ortaya koymaktadır. Türkiye'deki bu olumlu gelişmeleri ve potansiyeli, siz dostlarımızla paylaşarak, aramızda kalıcı ve verimli bir işbirliği ortamı oluşturmak arzusundayız.

Saygıdeğer Misafirler,

Türkiye'de, bütün sektörlerden 1 milyon 200 bin firma ve 364 Oda ve Borsayı temsil eden, özel sektörümüzün çatı kuruluşu Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Avrupa'nın en büyük oda sistemlerinden birisidir. TOBB uluslararası alanda gerçekleştirdiği etkinliklerle, hızla gelişen küresel bir aktör niteliğine de sahiptir.

Birliğimiz Milletlerarası Ticaret Odası, ICC'nin Yönetim Kurulu üyesidir, ve ICC'ye bağlı Dünya Odalar Federasyonu'nun Başkanlığını yürütmektedir. Ayrıca, 44 ülkeden 2000 odanın üyesi olduğu Eurochambers'ın yönetim kurulu üyesiyiz.

ECO Ticaret ve Sanayi Odası, Balkan Odalar Birliği ve Karadeniz Ticaret ve Sanayi Odası'nın da kurucusu üyesi olan TOBB, Uluslararası Kara Taşımacılığı Birliği, ve uluslararası Global Standartlar Organizasyonu'nun Türkiye'deki garantör kuruluşudur.

Saygıdeğer Konuklar,

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin verdiği bazı önemli hizmetler hakkında da sizleri kısaca bilgilendirmek isterim. Sizlerle paylaşacağım ilk projemiz, halklarımızın ortak üzüntü kaynağı Filistin sorunuyla alakalı.

2003 yılında Filistin ve İsraili meslektaşlarımızla yaptığımız görüşmede, bölgede kalıcı barışın tesis edilmesine, iş dünyasının temsilci kuruluşları olarak, katkı sağlayabileceğimizi gördük.

Filistin ve İsrail'e ziyaretlerde bulunduk ve Başbakanımız Sn. Erdoğan, Filistin Başbakanı Sn. Abbas ve İsrail başbakanının desteğiyle, Ankara Forumu adı altında, bir "problem çözme ve koordinasyon mekanizması" kurduk. Bu işbirliğini somut projelerle desteklemek için yola çıktık.

Bu kapsamda, öncelikle Gazze'de yıllardır kapalı tutulan ve binlerce Filistinli kardeşimize iş imkanı sağlayacak olan, atıl bir sanayi bölgesinin yeniden canlandırılmasını hedefledik. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği öncülüğünde, yeniden yapılandırmasını ve işletmesini üstleneceğimiz, Gazze Sanayi Bölgesi'yle, bölge halkının refahını artırmak, ve dünyayla olan irtibatlarını güçlendirmek istiyoruz.

Sizlerle paylaşmak istediğim ikinci girişimimiz ise, bölgemizde iş ortamını geliştirmek ve oda sistemlerini güçlendirmekle alakalı. Bildiğiniz gibi, OECD bünyesinde, Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesine yönelik, iyi yönetim ve yatırım konularından oluşan, üç yıllık bir program geliştirilmiştir.

Bu program bünyesinde, birliğimiz tarafından bölge ülkelerine yönelik, 2 yıl süreli, "Promoting Business Development in the Middle East and North Africa" isimli bir iş geliştirme projesi hazırlanmıştır. Proje, birliğimiz denetiminde, ve İslam Ticaret ve Sanayi Odası'nın yakın işbirliğinde, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfımız tarafından hayata geçirilmektedir. Bu kapsamda ilk olarak Filistinli oda temsilcilerine eğitim verilmiştir.

Üçüncü girişimimiz ise Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin gurur kaynağı olan, modern bir üniversitedir. Biz, kalkınmanın temel unsurlarından birinin, eğitim olduğunu çok iyi biliyoruz. Gençlerimizin çağdaş eğitim imkanlarıyla, bilgi ve tecrübe kazanarak, geleceğin iş dünyasında aktif görev almasını hedefliyoruz.

Bu yüzden çağımızın dinamizmine uygun girişimci nesiller yetiştirmek, üniversite-sanayi işbirliğinde başarılı örnekler sunmak, teknolojik buluş ve patent çalışmalarına öncülük etmek, ekonomik gelişmenin bilimsel altyapısını sağlamak amacıyla, ekonomi ve teknoloji üniversitesi'ni kurduk. Biz sahip olduğumuz bu tecrübe ve birikimi, siz değerli dostlarımızla paylaşarak daha yakın işbirliği imkanları bulma noktasında desteklerinizi bekliyoruz.

Sayın Konuklar,

Bilindiği üzere, İslam Odası 30 yıldır, üye ülkelerin ilgi ve katkıları ile aktif bir şekilde çalışmalarını sürdürmektedir. İslam Odası'nın bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da görevini başarıyla sürdürebilmesi için, hepimiz oda faaliyetlerine aktif bir şekilde katılmalıyız.

Zira dünya nüfusunun yüzde 22'sini oluşturan İslam ülkelerinin, dünya gayri safi gelirden aldığı pay, yüzde 5, dünya ticaretinden aldığı pay ise yalnızca yüzde 8'dir. İslam ülkelerinin kendi aralarındaki ticaret oranıysa, sadece yüzde 13'tür. Hiç şüphe yok ki bu rakam, İslam ülkelerinin sahip olduğu iş potansiyelini yansıtmamaktadır.

İslam ülkeleri kendi aralarında pek çok alanda işbirliği yapma imkânına sahiptirler. Öncelikle inşaat, tekstil, gıda, otomotiv, haberleşme, turizm gibi sektörleri, başlıca işbirliği alanları olarak hedeflememiz mümkündür.

Hükümetlerimiz, özel sektörünü güçlendirme yönünde ciddi çaba sarf etmelidir. Çünkü, ekonomik faaliyetin başlıca aktörü, özel sektördür. Ülkelerin kalkınmasındaki performans, dinamik, girişimci ve rekabet kapasitesine sahip, güçlü bir özel sektörle geliştirilebilecektir.

Ülkelerimizdeki iktisadi problemlerin çözüm yolu, işadamlarının aktif bir biçimde, karar alma süreçlerine dahil edilmesidir. Ayrıca, bugüne kadar, ilişkilerimizin arzu edilen seviyeye ulaşmamasının, ardında yatan önemli bir sebep de, işin asıl sahiplerinin, yani biz işadamlarının, tartışma ve karar alma süreçlerine aktif olarak katılmamasıdır.

Bildiğiniz üzere, Sayın Cumhurbaşkanımızın başkanlığını yaptıkları, İslam Konferansı Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi-İSEDAK'ın 20. toplantısı kapsamında, 2004 yılında İstanbul'da büyük bir ekonomi konferansı düzenlenmiştir. Bu konferans kapsamında, birliğimiz tarafından düzenlenen, "İşadamları Forumu"nda, üye ülkelerin, ticaret ve sanayi odaları üst kuruluş başkanlarıyla, önde gelen işadamlarını bir araya getirdik.

Bu foruma, yaklaşık 40 ülkeden, 250 işadama katıldı. Son derece verimli çalışmalar gerçekleştirildi. Forumun sonucunda da işadamlarının belirledikleri sorunlar, İşadamları ve Bakanlar Ortak Oturumu'nda tartışılmıştır. Biz bu forumda özellikle, İslam ülkelerinde özel sektörün kurumsal gelişimi üzerinde durduk. Ve iş adamlarının ancak, kendilerini temsil eden, kurumsal mekanizmalar vasıtasıyla, bu görevi ifa edebileceklerini ifade ettik.

Çünkü ancak böyle mekanizmalar vasıtasıyla tartışmalara anlamlı bir biçimde katılabilir ancak böylece, ekonomik reform programlarına sahip çıkabiliriz. Bütün bunları sağlayacak mekanizma da; oda sistemidir. Bizim önerimiz İslam ülkelerine yönelik bir oda geliştirme projeleri zinciri kurmaktır.

Türkiye deneyimi, iyi işleyen bir oda sisteminin; iki temel şarta bağlı olduğunu ortaya koymaktadır: Zorunlu üyelik ve demokratik seçimler. Böylece geniş bir tabana yayılacak ve iş dünyasının gerçek temsilcisi olacak odalar, ekonomik reform sürecini sahiplenecektir. Aynı zamanda bu yolla, ekonomik reform programlarına yerel destek sağlamamız da mümkün olacaktır.

**Milletlerarası Ticaret Odası
(MTO-ICC) Genel Kurulu
18 Temmuz 2006, İstanbul**

Milletlerarası Ticaret Odası (MTO-ICC) Genel Kurulu 18 Temmuz 2006, İstanbul

Yaklaşık 70 küsur yıldır ülkemize hizmet veren Milletlerarası Ticaret Odası'nın Türkiye Milli Komitesi, camiamızın her zaman dışı açılan penceresi olmuştur. Kısaca ICC olarak bilinen Milletlerarası Ticaret Odası, bugün tüm dünyada, 94 milli komitesi ve 8000 üyesi ile evrensel bir organizasyondur.

Komitemiz 1934 yılından bu yana, ülkemizde ICC'nin temsilciliğini üstlenirken, diğer taraftan Türk iş aleminin, uluslararası arenadaki gözü ve kulağı olmaktadır. Gerek ICC'nin çekirdeğinin oluşturan teknik komisyonlarında görev alan temsilcilerimiz, gerek ICC'nin üst Yönetiminde görev alan değerli arkadaşlarımız sayesinde orada alınan kararlara, özel sektörü etkileyen uygulamalara müdahil olabiliyoruz.

Bununla beraber, belirtmekte fayda görüyorum ki, ülkesinde ses getiren, güçlü Milli Komiteler, ICC'nin çalışmalarını büyük ölçüde etkilemekte, politikalarını yönlendirebilmektedir.

Küreselleşmeyle beraber, ticaretin sınır ötesi bir boyut kazandığı günümüzde, uluslararası alanda yapılan çalışmaların, özel sektörü etkileyen kararların ve prensiplerin, ülke hükümetlerine götürülmesi, büyük önem kazanmıştır. Dünya Ticaret Örgütü ve Birleşmiş Milletlerin hazırlamış olduğu raporlarda, ICC görüşleri önemli rol oynamıştır.

Dünya çapında pek çok büyük şirketi ve holdingleri bünyesinde barındıran ICC, iş dünyasını yakından ilgilendiren ticaret, yatırım, vergi, rekabet, hukuk, finansman, çevre, fikri haklar, telekom, nakliye gibi konularda oluşturduğu teknik komisyonları sayesinde, büyük bilgi birikimine ve tecrübeye sahiptir. Yayınları, düzenlemiş olduğu Seminer ve Sem-

pozyumları, üyelerinin hizmetine sunduğu raporları ile bu birikimini her fırsatta sizlere aktarmaktadır.

Komitemiz; son yıllarda geleneksel hale gelmiş olan Tahkim Seminerlerinden dördüncüsünü 4 Ekim 2005 tarihinde TOBB Salonlarında düzenlenmiştir. Yerli, yabancı pek çok değerli hukukçunun yer aldığı Seminerimizde “Rekabet Hukuku'nda Tahkim'in Yeri” konusu incelenmiştir.

Yine her yıl düzenlediğimiz Bankacılık Seminerlerimize, bu yıl da, ara vermeden devam ettik. Uluslararası alanda, akreditifler ile ilgili uzmanlık sertifikası almak isteyen, pek çok bankacı, seminerlerimize katılarak büyük fayda sağladılar.

Öte yandan, ICC çatısı altında oluşturulan, “Dünya Ticaret Hukuku Enstitüsü”, uluslararası düzeydeki ticaret hukuku alanında, hukukçular arasında bilgi alışverişi, eğitim ve araştırma imkanları sağlamak ve iş dünyasını bilgilendirmektedir. Enstitü'nün dünya çapında düzenlediği seminerlerinden biri de, Komitemizce, 10-12 Nisan 2006 tarihleri arasında, “Uluslararası Kontratlar” başlığı altından, İstanbul'da düzenlenmiştir.

Değerli Konuklar,

Bildiğiniz üzere, Milletlerarası Ticaret Odası çatısı altında büyük bir kuruluş olan Dünya Odalar Federasyonu (WCF) günümüzde 140 ülkeden 12 bin odanın üye olduğu büyük bir organizasyondur. Dünya Odalar Federasyonu; odaların birbirleriyle görüş alışverişinde buldukları, ortak projeler yaratabilecekleri, sorunlarını çözebilecekleri küresel bir platform sağlamaktadır.

Menşei Şahadetnamelerinin Odalar tarafından verilmesi, KOBİ'lerle ilgili yeni projeler geliştirilmesi, Ata Karnelerinin düzenlenmesi gibi konuların yanı sıra Odaları bir internet ağı üzerinden birbirine bağlayan, “Dünya Odalar Ağı” gibi hizmetleri olan Federasyonun, iki yılda bir düzenlediği, Dünya Odalar Kongresi'nin beşincisi, 4-6 Temmuz 2007 tarihinde TOBB'un evsahipliğinde İstanbul'da düzenlenecektir.

Bu büyük organizasyonun çalışmalarını içerisinde olan camiamız, Kongre'ye güçlü bir katılım beklemektedir. Hatırlayacağınız üzere, Federasyonun 2 Aralık 2005 tarihinde yapılan Dünya Konseyi'nde ülkemizi ICC camiasında uzun yıllar başarılı bir şekilde temsil eden Sayın Rona Yırcalı Dünya Odalar Federasyonu'nun Başkanlığına seçilmiştir.

2003 yılından bu yana Federasyonun Asya Bölgesinden sorumlu Başkan Vekili görevini yürüten Sayın Yırcalı'nın 2005 yılında Dünya Başkanı seçilmesi ülkemiz ve Komitemiz adına son derece gurur verici bir olaydır. Kendisine başarı dileklerimizi bir kez daha iletiyoruz.

Bizim amacımız, dün ve bugün olduğu kadar, gelecekte de ICC camiası içinde, güçlü bir Milli Komite olarak yolumuza devam etmektir. Bizi bu günlere getiren güven ve desteğiniz için teşekkür ediyoruz. Bu güvenin bize kattığı sorumlulukla çalışmalarımıza devam edeceğiz. Tüm çalışma arkadaşlarıma ve bize her zaman destek olan camiamıza teşekkür ediyorum.

**Dış Ekonomik İlişkileri Kurulu
(DEİK) Genel Kurulu
18 Temmuz 2006, İstanbul**

Dış Ekonomik İlişkileri Kurulu (DEİK) Genel Kurulu 18 Temmuz 2006, İstanbul

Bünyesinde, Türk özel sektörün en büyük kurumlarını barındıran DEİK, Türk özel sektörünün, dış ilişkilerinin yürütülmesindeki uzman kurumu durumundadır. Ticaretin öneminin tüm ülkelerde anlaşılması ve küreselleşmenin bir sonucu olarak, dünya ticaretinin hızla arttığı günümüzde, DEİK'in üstlendiği sorumluluğun önemi, rakamlardan da görülmektedir.

1990'da 1 trilyon dolara ulaşan dünya ticaret hacmi, 2000 yılında yaklaşık 6 trilyon dolara yükselmiştir. 2005 yılındaysa, dünya ticaret hacmi, yüzde 13 artarak, 11 trilyon dolara ulaşmıştır.

Bu süre zarfından, ülkemizin dünya ticareti içindeki payı da, artmaya devam etmiştir. 1980'lerin başında, ülkemizin dünya ticaretin aldığı pay binde 2 civarındayken, bu oran 1990'da binde 5'e, 2000'de binde 6'ya ulaşmıştır. Son 3 yılda dış ticaret hacmindeki artışla birlikte, payımız binde 9'un üzerine çıkmıştır.

Son 3 yılda, son derece hızlı bir ticari entegrasyon sürecine giren Türkiye, ülkeler sıralamasında geçen yıl, 117 milyar dolarlık ithalattla, dünyada 23. sıradayken, 73 milyar dolarlık ihracatla 34. sıradadır. 90'lı yıllar boyunca, Türkiye'nin dış ticaret hacmi, yıllık ortalama yüzde 9 artmıştı. Halbuki 2002-2005 arasında dış ticaret hacmindeki artış yüzde 30 civarındadır.

Bu artışın anlamı şudur; Ülkemizin küresel ekonomiye ticari entegrasyonu, inanılmaz bir biçimde hızlanmıştır. Türkiye hızla, dünya ekonomisinin daha önemli bir partneri, daha önemli bir parçası haline gelmeye başlamıştır.

Bunun bir diğeri yansımaları, ÷lkemize gelen doğrudan yabancı sermaye yatırımlarında gör÷yoruz. 2004 yılı sonu itibarıyla, ÷lkemize gelen toplam doğrudan yabancı yatırım, 20 milyar dolar kadardı. 2006 Mayıs ayı itibarıyla, son 12 aylık dönemdeki giriş ise, 16 milyar doları geçmiştir.

Tüm bu rakamların üzerine bir de, ÷lkemizin yaklaşık 4,5 yıldır kesintisiz sürdürdüğü, özel sektör kaynaklı, yıllık ortalama yüzde 7 civarındaki büyümeyi de eklediğimizde, şunu gör÷yoruz. Hem coğrafi anlamda, hem de bu topraklarda yetişen girişimci gücümüzün sayesinde, Türkiye'nin önemi, geçen yüzyılda olmadığı kadar artmıştır.

Eskiden bir kanat ülkesi olarak gör÷ülen Türkiye, bugün, dünyanın gözünün üstünde olduğu bir bölgenin, merkez ülkesi konumundadır. Bu yeni konum, Türkiye'nin bölgedeki varlığına yeni bir anlam yüklemektedir.

Türkiye, ilk kez, nerede olduğu için değil, ne olduğu için önem taşıdığı bir döneme girmiştir. Dünyanın değişen yapısında, Türkiye'nin bu topraklar üzerinde inşa etmiş olduğu siyasi ve ekonomik yapı, çok daha önemli hale gelmiştir.

Bu gücün önemini daha iyi anlamamız, üstüne yeni politikalar kurgulamamız ve bunun sağlayacağı fırsatları daha iyi değerlendirmemiz gereken bir dönemdeyiz artık. Türk sanayinin ve ekonomisinin sorunlarına hep karamsar olarak yaklaşmak, hep sorunlara odaklanmak, bu gerçeğin, bu büyük fırsatın üstüne, bir toz bulutu çekmiştir. Artık bu toz bulutunun kalkması gerekmektedir.

Bahse konu olan, Türk özel sektörünün, gücü ve farklılığıdır. Zira Balkanlardan, Orta Asya'ya kadarki bölgenin tamamında, Türk özel sektörü bir devdir. Tüm Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinin sanayi ihracatlarının yüzde 65'ini Türk şirketleri tek başına gerçekleştirmektedir. Bu payın anlamı aslında çok büyüktür. Bu bölgedeki en girişimci, en dinamik, dünyaya açık özel sektör Türkiye'dedir.

İkincisi de bu bölge, enerji yollarından dolayı, dünyanın kalbinin düzenli atabilmesi için hayati önemini korumaktadır. Bunun da ötesinde, henüz dünya ekonomisine entegre olmamış olan, cılız özel sektöre ve kurumsal yapılara sahip bu bölge ülkelerinde, Türkiye'nin ve Türk şirketlerin önünde inanılmaz fırsatlar çıkacaktır.

İşte Türkiye ilk defa sadece coğrafyanın değil, bu toprağın üstünde inşa ettiklerinin yepyeni fırsatlar yaratacağı bir döneme girmiştir. Bu fırsatlar öyle kolay kolay da gelmemektedir. Akıllı olup, bu fırsatları iyi değerlendirmek, elimizdedir.

Türkiye'nin başlamış olan iktisadi dönüşümünü tamamlaması, şirketlerimizin hızla modern rekabet şartlarına daha fazla uyum göstermeleri, işte bu yüzden önemlidir. Karamsarlık ve paranoyaklık çukuruna gömülüp, ufuktaki aydınlığı görememek yazık olur. Kullanmasını bilene ortada büyük bir fırsat vardır. Ama bu fırsat da her zaman gelmez, bunu kaçırsak belki bırakın bu yüzyılı, bir daha böyle bir fırsat gelmez.

Ne yazık ki bugünlerde, yine burnumuzun ucuna fazla yoğunlaşmış durumdayız. Varsa yoksa borsa, kur ve faiz üçgeni içine gömülmüş şekilde, sadece bunları takip edip, yorum yapıyoruz. Daha ilerisiyle ilgilenmiyoruz. Halbuki burnunuzun ucuna konsantre olduğunuzda ileriye göremezsiniz.

Nitekim bugünlerde Türkiye'de ekonomi politikaları ile ilgili olarak yapılan tartışmalara bakarsanız, etrafta yabancı yatırımcı kalmaması gerekiyor. Cari işlemler açığı bu kadar yüksek, riski bu kadar fazla olduğu gösterilen bir ülkeye, bu kadar çok doğrudan yabancı yatırımın gelmesi ilginç değil mi?

Demek ki başkaları, bizim geleceğimize, bizden daha fazla güvendiklerini, somut olarak gösteriyorlar. Artık, kendimize güvenimizi bir an önce yeniden kazanmalı, meselelere daha uzun vadeli bakmayı öğrenmeliyiz.

Türkiye'nin; Avrupa ve hatta bir bütün olarak, Batı'nın, enerji güvenliği için önemi giderek daha iyi anlaşılacaktır. Geçen kış Avrupa'da yaşananlar, enerji arz güvenliği konusunu, gündemin ilk sırasına taşımıştır.

Halen Avrupa'nın enerji ihtiyacının yarısı, ithal kaynaklarla sağlanıyor. Önümüzdeki 25 yılda, bu bağımlılık oranının azalmaması, tam tersine yüzde 70'e doğru yükselmesi bekleniyor. Buradan çıkartılan ilk sonuç; Avrupa Birliği'nin enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi gereğidir.

Bunun için de, petrol ve doğalgazın, alternatif kaynaklarla ve yeni boru hatlarıyla, Avrupa'ya ulaştırılması büyük önem taşıyor. Bu çerçevede, Türkiye'nin, stratejik enerji ortağı olarak, yeni yeni anlaşılacak önemi, ortaya çıkıyor.

Türkiye, Avrupa'nın enerji güvenliği açısından, stratejik önemde bir transit ülke haline geliyor. Etrafımızdaki dünya yeniden yapılanırken, Türkiye'nin önüne, yeni bir fırsat kapısı açılıyor. Bahsekonu olan, sadece bir boru hattı hadisesi değildir. Limanından telekom sistemine, petrol rafinerilerinden deniz taşımacılığı sektörüne kadar Türkiye, çok büyük bir, yeniden yapılanma sürecinin tam başındadır.

Bu fırsatların farkında olanlar, kısa vadeye odaklanmayanlar için, yeni iş ve yatırım fırsatlarının doğacağı, çok önemli bir döneme giriyoruz. Bir diğer fırsat, artan petrol fiyatlardan dolayı artış eğilimine giren, petrol gelirleridir. Petrol ihraç eden ülkelerin petrol geliri, 2005 yılında 400 milyar dolara, bu yıl ise 700 milyar dolara yükselmiştir.

Özellikle, enerji faturamızın 2005 yılında 23 milyar dolar, bu yıl ise 30 milyar dolar civarında olacağını dikkate alırsak, çabalarımızı bu ülkelere daha fazla mal satmak üzerine yoğunlaştırmamızın gereği ortaya çıkmaktadır.

OPEC ülkelerine yaptığımız ihracat 2005 yılında sadece 8 milyar dolardır. Dolayısıyla, borçlanmaktan ziyade dış ticarete ağırlık vererek ve ona uygun politikalar geliştirerek, petrodollarlardan yararlanmak bizim için doğru bir strateji olacaktır.

Sayın Başbakanım, değerli katılımcılar

Günümüzün uluslararası ilişkilerinde, meslek kuruluşları, devletlerine destek anlamında, ikili ve çok taraflı platformlarda aktif rol almaktadır. Bu yüzden de iş camiasının temsilcileri olarak bizlere önemli bir sorumluluk yüklenmektedir. İşte bu sorumluluğunun bilincinde olan DEİK, Türkiye'nin dünyaya açılımında öncü bir kuruluş olarak daha etkin olma çabasını sürdürmektedir.

DEİK mevcut pazarlarımızda sürekliliğinin sağlanması, yeni pazarların ve iş imkânlarının ortaya çıkarılması, ihracatçılarımızın dış pazarlardaki paylarının artırılması ve ülkemize daha fazla yabancı sermayenin çekilmesine yardımcı olmak üzere düzenlediği faaliyetlerle, ihracatımıza ve dünya ekonomileriyle işbirliğinin geliştirilmesi sürecine önemli katkılarda bulunmaktadır.

Bunlara ilave olarak muhtelif ülkelerde iş konseyleri aracılığıyla gerçekleştirdiği faaliyetlerle, Türk ihraç ürünlerinin firmalarının ve uluslararası standartlara ulaşmış olan değişik sektörlerdeki hizmetlerin yurt dışında tanıtılması konusunda etkin bir misyon üstlenmiştir.

Öte taraftan, DEİK'in kuruluş esasları belirlenmiş ve böylece özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişiliğe sahip bir kurum niteliğini kazanmış, böylece kurumsallaşma süreci tamamlanmıştır.

Bugüne kadar değerli çalışmalarını ve katkılarıyla, önemli hizmetler veren, iş konseyi başkanlarımız ve DEİK çalışanlarını, önümüzdeki dönemde, daha da yoğun bir çalışma dönemi beklemektedir.

Türkiye'nin dış ekonomik ilişkilerinin gelişmesine, özverili çalışmalarıyla değerli katkılarda bulunan iş konseyi başkanlarımıza ve DEİK çalışanlarına, yürekten teşekkürlerimizi sunuyor ve başarılarının devamını diliyorum. DEİK çalışmalarını, ülkemizi dünyanın en güçlü 10 ekonomisi arasına sokma vizyonuyla sürdüreceğiz.

5. Sanayi Kongresi

1 Kasım 2006, İstanbul

5. Sanayi Kongresi

1 Kasım 2006, İstanbul

Türkiye son dönemde, tarihinde daha önce hiç yaşamadığı kadar, hızlı bir değişim sürecine girmiştir. Buna ilaveten, karşımızda yeni bir dünya, yeni bir küresel rekabet haritası şekillenmektedir. Dünün davranışlar kalıpları, iş yapma biçimleri, artık bugüne uymamaktadır. Değişen dünya, alışkanlıklarımızı ve iş görme biçimimizi değiştirmemizi, zorunlu kılmaktadır. Bu yüzden, yeni bir stratejiye, yol haritasına ve vizyona olan ihtiyacımız, her zamankinden daha fazla hale gelmiştir.

1960'larda özel girişimle tanışan, 1970'lerde sanayi hamlesi gerçekleştirmeye çabalayan Türkiye, 1980'lerde dışa açılmayı, rekabet etmeyi öğrenmeye başlamıştır. Ancak, bu dışa açılmayla beraber yapılması gereken, temel reformları yapamayan, erteleyen Türkiye, 1990'ları yerinde sayarak, hatta kaybederek geçirmiştir.

Reformları yapmamanın faturası çok ağır olmuş ve 2001 kriziyle acı bir şekilde ödenmiştir. Bu ağır kriz, aslında bize önemli bir fırsat sunmuştur. 1990'larda yapamadığımız yapısal reformlar, 2001'den sonra birer birer yapılmaya başlanmıştır. Bu sayede, dün, büyüme süreci üzerindeki esas bağlayıcı kısıt olan, istikrarsız makro ekonomik ortam değişmeye başlamıştır.

5 yıldır kesintisiz süren özel sektör kaynaklı büyüme, enflasyonun ve reel faiz oranının tek haneli seviyelere gerilemesi, kamu maliyesinde sağlanan düzelme, krizden sonra uygulanmış olan reform programının sonucudur.

Makro anlamda başarılı olduğu görülen bu program, ekonominin istikrarlı büyümesi için gerekli altyapıyı hazırlamıştır. Türkiye, on yıllardır kanıksamış olduğu, yüzde 4'ler civarındaki yıllık büyüme oranlarından daha iyisini başarabileceğini, son dört yıl içinde görmüştür. Artık, alışkın olduğumuzun üstünde büyüme oranlarını yakalamak ve sürdürülebilir kılmak mümkündür. Büyümeyi sürdürülebilir kılmanız için şimdi yapmamız gereken, bir taraftan bu programın kazanımlarını korumak, diğer taraftan şirketler kesiminin rekabet gücünü artıracak, mikro ekonomik tedbirler paketi oluşturmaktır.

Eğer bu tedbirleri geçmişte yarım bırakmamış olsaydık, şimdi zayıflayan sektörlerimizdeki sıkıntıları değil, yükselen sektörlerimizin başarılarını konuşuyor olacaktık. Sanayimizin rekabet edebilmesi için elimizdeki silah, artık ucuz işgücümüz değil, sahip olduğumuz bil-gimiz, sahip olduğumuz yenilikçiliğimiz olmak zorundadır.

Değerli Katılımcılar,

Türk sanayinin faaliyet gösterdiği koşullar, son beş yıl içinde büyük ölçüde değişmiştir. Daha dün, mahallesindeki ya da komşu şehirdeki firmalarla rekabet eden üreticilerimiz, bugün Çin'deki Hindistan'daki firmaların rekabetiyle karşı karşıyadır. Dün, enflasyona bağlı yapılan zamlarla, cömertçe dağıtılan kamu teşvikleriyle para kazanabilen işadamlarımız, bugün kar etmek için, işletmelerini azami düzeyde verimli çalıştırmak mecburiyetindedir.

Birçok sektörümüzde, artık dönün kar marjları ortadan kalkmıştır. Ne üretsem satarım devri bitmiştir. Bu yeni ekonomik iklim, imalat sanayine yönelik, yeni politikaların uygulanmasını zorunlu kılmaktadır.

İşte böyle bir yeni politika çerçevesi, Devlet Planlama Teşkilatı'nın 9. Kalkınma Planı Sanayi Politikaları Özel İhtisas Komisyonu çalışmaları çerçevesinde, Birliğimizin think-tank kuruluşu olan, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfımız tarafından hazırlanmıştır. DPT ve TEPAV'ın yakın işbirliğiyle, sanayimizin rekabet gücünü arttırmak için, bir sanayi politikası çerçevesi öneren bu çalışma, Türkiye'de kamu ve özel sektörün, politika tasarımı da bir araya gelmeleri açısından da, bir ilk oluşturmaktadır.

Türk imalat sanayinin rekabet gücü ve verimliliğini arttırmak, sanayinin küreselleşmeden zarar görmesini değil, faydalanmasını sağlamak amacıyla, temel bir politika çerçevesi öneren bu raporla başlayan işbirliği sürecinin, ileride kamu - özel sektör diyalogunun kurumsallaştırılması sürecinde de devam etmesini ümit ediyoruz.

2002'den beri oluşturduğumuz politika tasarım kapasitesi sayesinde Türk özel sektörü, kamu - özel sektör diyaloguna her bakımdan katkı sağlamaya hazırdır. Gerek TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinde, gerekse TEPAV'da oluşturduğumuz teknik kapasite, önümüzdeki dönemde, hem özel sektörde, hem de kamuda verilecek kararlara, hayati katkılar yapacaktır. Böylece Türk özel sektörü, kamu - özel sektör diyalogunda sadece söz dinleyen değil aynı zamanda söz söyleyen, öneri getiren taraf olacaktır.

Değerli Katılımcılar,

Türk imalat sanayi, küresel ekonomiye hızla entegre olmaktadır. Ancak, bu entegrasyon, tamamen stratejiden yoksun bir şekilde gerçekleşmektedir. Son dönemde hızla artmakta olan cari açığın yarattığı kırılganlık da, işte bu strateji eksikliğiyle yakından alakalıdır. Bu durumun en güzel örneği, tekstil - hazır giyim - konfeksiyon sektöründe, dünya çapındaki kotaların 2005'te kalkacağı, yıllar öncesinden belli olduğu halde; kamunun ve özel sektörün, bu konuda net bir strateji geliştirememiş olmasıdır.

Bu yüzden, bugün rekabet gücümüzün azaldığı bu sektörlerle, önemli yatırımlar yapılmış ve yapılması da teşvik edilmiştir. Kamu - özel sektör arasında bir diyalog mekanizması tesis edilmezse, sanayi envanteri sistemi kurulmazsa, bundan sonra da, benzer stratejik hatalar yapılması, işten bile değildir. Ne yazık ki bizler hala, hangi sektörde nasıl bir gücümüz var, nerede eksiklerimiz var, bilmiyoruz. Çünkü mevcut sanayi yatırımlarının bile, düzen ve güncel bir envanteri yok.

TOBB olarak, sanayi envanteri sistemine geçişin ilk adımını attık ve bir veri tabanı oluşturduk. Kapasite raporu alan 70 bin üretici firmanın ürün bilgisini ve üretim kapasitelerini, il bazında, internet üzerinde kullanıma açtık. Şimdi bu bilgilerin güncelliğini koruyabilmek için, çalışan sayılarını ve elektrik kullanım bilgilerini de eklemek gerekiyor. Ama bu bilgilerin sisteme eklenmesi konusunda, ilgili kamu kurumlarının bilgi paylaşımına yönelik isteksizliğini, yıllardır aşabilmiş değiliz.

Öte yandan, ihracatımızın lokomotifi olan yükselen sektörlerimiz de, üretimlerinin büyük bir kısmını ithalata bağımlı olarak gerçekleştirmektedirler. Yükselen sektörlerimizde yerel kümelenmelerin cılız olması, ithalatı kamçulamakta, cari açığın yarattığı kırılganlığı derinleştirmektedir. Firmalarımızı rekabet gücü yükselecek alanlara yatırım yapmak üzere yönlendirecek, böyle yatırımlara verilecek desteğin çerçevesini belirleyecek bir, kamu - özel sektör diyalog mekanizmasının kurulması zorunludur.

Ancak bunun için, kamu ve özel sektörün bir arada çalışabilmeyi, kararları ortak tasarlamayı öğrenebilmesi gerekmektedir. Ankara merkezli yaklaşımın değişmesi elzemdir. Türkiye, “birlikte düşünüp, karar almayı” öğrenmek zorundadır. Sanayi politikası, dar çıkar gruplarının, münferit lobi girişimleri sonucu oluşmamalıdır. Küresel ekonomide rekabet etmenin şartlarına uygun aynı zamanda AB ve DTÖ ile imzaladığımız anlaşmaları ihlal etmeyen, yeni bir teşvik sistemi acilen tesis edilmelidir.

Her türlü sanayi yatırımının değil, ülkemizi için daha yüksek katma değer üretebilecek faaliyetlerin teşvik edilmesi artık bir zorunluluktur. Bunun için de bir sanayi stratejimiz, buna bağlı olarak da bir yabancı yatırım stratejimizin tasarlanması zorunludur. Devir, doğrudan yabancı yatırımlardan korkma devri değildir.

Ama yalnızca, “yabancı sermaye girişi iyidir” diyen, tek cümlelik bir yabancı sermaye politikası, dünyanın hiçbir ilerlemiş ülkesinde mevcut değildir. Yabancı olsun da kim gelirse gelsin demek yerine, rekabet gücümüze katkıda bulunabilecek yabancı yatırımların çekilmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin daha fazla katma değer üreten, ileri teknoloji getiren, ihracat gerçekleştiren, yabancı yatırımları çekmesi, yerel şirketlerimize ve sanayimize de önemli katkılar yapabilecektir. Ancak aynı zamanda gerçekçi olmak da lazımdır. Türkiye'nin dört bir yanında, ideal yatırım ve iş yapma ortamları oluşturmak, kısa vadede mümkün olmayacaktır. Neyse ki bu sorunu çözmek için elimizde, etkin bir mekanizma bulunmaktadır.

Yaklaşık 40 yıldır uyguladığımız ve geliştirdiğimiz Organize Sanayi Bölgelerimiz, birçok küçük ve orta boyutlu işletmeyi biraraya getirerek, bunlara altyapı, lojistik, çevre gibi konularda destek sağlamıştır. OSB modeli, ülkemizin sanayileşmesinde, sanayinin Anadolu'ya yayılmasında, önemli bir rol oynamıştır.

Son yıllarda yapılan yasal düzenlemelerin sayesinde OSB'ler, teknik destek sağlamanın da ötesinde, birçok ruhsat ve izni, daha hızlı verir hale gelmiştir. Dolayısıyla, OSB'ler aracılığıyla sanayicilerimiz üstündeki bürokrasi yükü asgariye indirilmiştir.

Elektrik, su, telefon gibi altyapı hizmetlerinin işletmelere bağlanması, OSB dışındaki bölgelerde 15-20 gün sürerken, OSB'lerde bunun yarısı sürede, yani ortalama iki kat daha hızlı gerçekleşmektedir. Benzer durum inşaat izinleri için de söz konusudur. OSB'lerde kurulu şirketler yapı ruhsatını veya yapı kullanma izin belgesini ortalama 40 günde alırken, bu süre OSB dışındaki işletmeler için ortalama 80 gündür.

Bunlar, üstün altyapı hizmetleri ile de birleşince, mikro ölçekte sanayicilerimiz için sağlıklı bir yatırım ortamı tesis edilmiştir. OSB'ler yatırımların ve iş yapmanın önündeki engelleri yerel düzeyde büyük ölçüde azaltabilmektedir. İşte bu yüzden bugün Türkiye'nin öncelikle yapması gerekenlerin başında, OSB'lerin kapasitelerini ve yetkilerini artırarak, tek duvar ofisler şeklinde çalışmalarını sağlamak gelmelidir.

Hem sanayileşmenin, hem de şehirleşmenin düzgün ve sağlıklı gerçekleşmesi açısından kritik bir araç haline gelen OSB'lerin, bu işlevlerini etkin olarak yerine getirmesi, sayılarının ve niteliklerinin artırılması ve tüm ülke geneline yaygınlaştırılması, Türkiye ekonomisinin önümüzdeki yıllardaki gelişimi açısından son derece önemlidir.

Değerli katılımcılar,

Sanayimizin başlıca girdilerinden biri olan enerjide büyük sorunlar bulunmaktadır. Türkiye bugün dünyada enerji için en pahalı fiyatı ödeyen ülkelerin başında gelmektedir. Enerji piyasasının rekabete açılması konusundaki temel engelse, yetkilerini bırakmak istemeyen bakanlık yetkilileridir. İşadamlarımız, ayağına bağlı prangalarla, dünya ile yarışmak zorunda bırakılmaktadır.

Öte yandan Türkiye'nin acilen bir beceri dönüşüm seferberliğine ihtiyacı bulunmaktadır. Artık rekabet bilgiye dayalı hale geliyorsa, işgücümüzün niteliklerini de buna göre yenilememiz, geliştirmemiz gerekmektedir. Daha fazla katma değer yaratabilmenin yolu, daha kaliteli, daha bilgili, daha donanımlı bir işgücüyle mümkün olabilecektir. Türkiye ekonomisi kapsamlı bir dönüşüm sürecinin içindedir.

Bugün işsizliğin kaynağı artık sanayinin ihtiyaç duyduğu becerilerle, okullarımızın kazandırdığı becerilerin birbiri ile uyuşmamasıdır. Yakında bu beceri uyumsuzluğu daha açık bir biçimde görünür hale gelecektir. Çalışma yaşına gelen genç nüfusa beceri kazandırılması Türkiye'nin beka meselesidir. Bu alanda atılacak adım, AB sürecini de rahatlatacaktır.

**Kayıtlı Ekonomiye
Geçiş Sempozyumu
2 Kasım 2006, İstanbul**

Kayıtlı Ekonomiye Geçiş Sempozyumu 2 Kasım 2006, İstanbul

Kayıtdışılıkla mücadele, sadece kamu idaresinin değil, özel sektörün de en çok önem verdiği bir konudur. Zira kamu için genelde vergi tahsilatının miktarıyla ilgili olan kayıtdışılık, bizler için haksız rekabete karşı ayakta kalma mücadelesi demektir. Bu yüzden kayıtdışılıktan en çok rahatsız olanlar, Türk özel sektörüdür.

Bu kapsamda da, Maliye Bakanlığımızın başlatmış olduğu, belli bir tutarın üzerindeki işlemlerde banka sisteminin zorunlu tutulması, tek vergi numarası ve akaryakıt istasyonlarına getirilen yeni düzenlemeleri destekledik. Kayıt içindekilerin, kayıt dışındakilerle rekabet etmesi mümkün değildir. Rekabet edemedikçe de, kayıt içindekiler de kayıt dışına çıkmanın yollarını aramaya başlıyorlar.

Kayıt içinde kalmak, çoğunlukla şirketin büyüklüğüne paralel olarak zorunlu hale gelmektedir. Kayıtlı ekonomiye geçemeyen şirketlerse küçük kalmaya mahkûmdur. Bu yüzden bugün ekonomide ikili bir yapı oluşmuştur. Bir yanda, AB'nin verimlilik düzeyini yakalayan, kayıt altındaki firmalar bulunuyor.

Diğer tarafta ise kayıtdışında çalışarak, AB'deki verimlilik düzeyinin dörtte birinde kalan, düşük ücret-düşük vergi düzeninde iş yapan, kayıtdışı işletmeler mevcut. OECD'nin yaptığı bir araştırmada, ortaya çıkan bu ikili yapının, ilginç bir sonuca yol açtığını görüyoruz. Kayıt altında çalışan bir şirkette, kişi başına verimlilik, kayıt dışına göre 10 bin dolar daha fazla.

12 milyon kişinin kayıt dışında çalıştığı tahmin edildiğine göre, demek ki, 120 milyar dolarlık yıllık üretim artışı potansiyeline sahibiz. Öte yandan, istihdamın yarıya yakınının kayıt dışı kalmasından dolayı alınamayan vergi ve sigorta primi nedeniyle Devletin yıllık kaybı yaklaşık 25 milyar YTL'dir. Zira, 23 milyon çalışandan sadece 12 milyonunu, sosyal güvenlik kurumlarına kayıtlıdır.

Bu tablo yapılması gerekeni de açıklıkla ortaya koymaktadır. Hem çalışanlar, hem şirketler, hem de ekonomi için en faydalı olanı, düşük verimlilik ve düşük ücretle, kayıtdışı kalan çalışanların ve şirketlerin, daha verimli çalışıp ve daha çok kazanmalarını sağlamak. Yani kayıtdışını kayıt içine almak.

Ancak bu değişim için başlangıçta göze alınması gereken riskler ve maliyetler de var ve büyük çoğunluğu da vergi ve istihdam yükleriyle ilişkili. Kısacası yapılması gereken çok zor bir ev ödevi önümüzde duruyor. Ama bunun sonucunda mükâfatta o derece büyük olacak.

Değerli katılımcılar,

Kayıtdışılığı önlemenin hedefi, yalnızca devletin vergi gelirlerini artırmak olmamalıdır. Sağlıklı bir ekonomik büyüme, kayıtlı ekonominin büyümesiyle doğrudan bağlantılıdır. Ne yazık ki kamu idaremiz, kendi harcamalarında tasarrufa yerine, işi kolayına gitmektedir.

Getirilen yüksek vergilerden dolayı petrol başta olmak üzere çeşitli sektörlerdeki kaçığın boyutunun 5 milyar dolar ulaştığı tahmin edilmektedir. Bu durum bu kadar açıkken, düşünmeden edemiyoruz, acaba yüksek oranda vergi koyarak, kaçakçılık teşvik mi edilmektedir?

Petrol'deki yüksek vergi ise, başka bir ilginç sonuca yol açmıştır. 2003'den bu yana Türkiye'nin ham petrol ithalatı, resmi kayıtlara göre azalmaktadır. Trafiğe yeni çıkan araç sayısının yüzde 65 arttığı 2005 yılında, Benzin, Motorin ve LPG kullanımı, yüzde 2 ila 7 arasında azalmış gözükmektedir.

Kıymetli dostlarım,

Kayıtdışı ile mücadele, geçmişte hep öncelikli hedef olarak görülmüştür. Ama, bu konuda cesur adımlar atılmamıştır. Çünkü, ekonomi zora girer diye, kayıt dışı ile mücadeleden bilerek kaçınılmıştır. Eskiden de enflasyonla mücadeleden hep korktuk. Enflasyonla mücadele için alınması gereken önlemlerin, ekonomiyi durduracağından endişe ettik. Bugün gördük ki, enflasyonla mücadele, büyümeyi düşürmüyor, aksine ivme veriyor. Demek ki, korku yersizmiş.

Öte yandan, kayıt dışı ile mücadele genellikle vergi gelirlerinin yetmediği dönemlerde dile getirilir. Sonra da, zaten kayıt içinde olanların üstündeki yük artırılır ve sorun çözülmüş gibi görününce de, konu unutulur. Vergi gelirleri kaybının yanında, kayıt dışılık, rekabeti bozan en önemli unsurlardan biridir. Aynı sektörde çalışan iki firmadan kayıt dışında kalan, vergiden tasarruf edip, maliyetlerini düşük tutabilmektedir.

Kayıt dışı ekonomik faaliyetlerin pek çoğu aslında gizli yapılmaz. Alışverişler herkesin gözü önünde gerçekleşir ama fatura kesilmez. Malın bedeli nakit tahsil edilir. Çek karşılığında alışveriş yapılıyorsa, çekler ya hamiline yazılır ya da ilgisiz bir şahsın adına kesilir. Bu çekler daha sonra bankalardan kredi alınırken, teminat olarak verilir.

Bankalar bu şirketlere trilyonlarca kredi verir. Çünkü şirketin bilançosu gerçeği yansıtmadığı halde, patronun mal varlığı teminat olarak kabul edilir. Böylece dünyada sadece ülkemizde bulunan benzersiz bir durum yaratılır. Fakir şirket, zengin patron. İşler bozulunca, şirketler batır, patron ya ortadan kaybolur ya da mal varlıkları el değiştirir. Bankalar da kredileri işte böyle batırır.

Borçlarını büyüterek, verimsiz işlerini sürdüren, bu arada kişisel servetlerini artıran böyle becerikli işadamlarımız, şirketlerini battıktan sonraki “mal varlığımın değeri, borçlarımdan fazladır” şeklinde standart mazeretleri de eksik olmaz. Kayıt dışı ekonomiden elde edilen gelirler buharlaşmazlar. Vergisi verilsin ya da verilmesin, yine bu ekonomide harcanır. Dolayısıyla, kayıt dışı ekonominin milli gelirimizin yarısı olması, kayıt dışı ekonomi kayıt içine alındığında, milli gelirimizin yüzde 50 artacağı anlamına gelmez.

Sayın Bakanlarım, değerli katılımcılar,

Kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması sürecinde ilk olarak toplumsal mutabakat sağlanmalıdır. Yaşanan yolsuzluklarla etkin bir şekilde mücadele edileceğine, toplum kesimleri inanmalı, buna yönelik uygulama örnekleri toplumun önüne konulmalıdır.

Vatandaşlar Devlete ödedikleri vergilerin gereken yerlere harcandığı hususunda şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim anlayışıyla ikna edilmeli; ödenen vergilerin kendilerine kamu hizmeti olarak döndüğü gösterilmelidir. Kamu kurumları arasında bilgi entegrasyonu sağlanmalıdır.

Vergi süreçleri vatandaş lehine kısaltılmalıdır. Bütün vergi kayıtları ve ödemeleri elektronik ortamda yürütülebilmelidir. Vergi sistemi, mükelleflerin tüm giderlerini gösterebilecekleri şekilde dizayn edilmelidir.

Zira harcama bilinmeden gelir bilinemez. O halde, harcamalar vergi matrahının önemli bir parçası olmalıdır. Kayıt dışı kalmanın maliyeti, getirisinden mutlaka fazla olmalıdır. Çeklerin hamiline kesilmesi denetim altına alınmalıdır.

İşlemlerin, banka hesaplarından geçmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda, kredi kartı ile harcama yapılmasının teşvik edilmeli, maaş ödemeleri banka hesapları kullanılarak yapılmalı, senet ödemeleri banka hesaplarından geçmelidir. Kayıtdışılığa zorlayan yüksek vergi ve istihdam maliyetleri düşürülmelidir.

Ancak, kayıtdışı ekonominin sebebi sadece yüksek vergi oranları da değildir. Önemli bir sebep de, nasıl davranacağı, ne yapacağı belli olmayan, çok geniş yetkilere sahip devlettir. İşte bu yüzden kural hakimiyetine kamu idaresi de uymalı, gece yatarken sabaha nasıl bir sürprizle uyanacağız diye endişe etmemeliyiz. Önümüzdeki dönemde bunun önemini daha fazla anlayacağız.

Zira kanaatim o ki, son 5 yılda 3 katına çıkan dış ticaret hacmiyle, Türkiye ekonomisinin küresel ekonomiye entegrasyonuna paralel olarak, kayıtdışı ekonominin payı, son 3-4 yılda azalma trendine girmiştir. 1997'de ihracatın üretime oranı yüzde 17, ithalatın üretime oranı yüzde 32 idi. Bugün ihracatın üretime oranı yüzde 32'ye, ithalatın üretime oranı yüzde 59'a yükselmiştir.

Buna ilave olarak, bankacılık sisteminin düzeltilmesi, organize perakendeciliğin gelişmesi, kartlı alışverişlerin artması, kayıtlı ekonomiye geçişi artırmıştır. Ama kamu idaresinin, "ben bir şey yapmasam da, kayıtlı ekonominin payı artıyor", rehabetine girmemesi lazım. Kayıt altına girme sürecinin iyi yönetilmesi gerekiyor.

Ekonominin kayıtlı hale gelmesinin getirdiği, kamu kaynaklı maliyet artışına tedbir alınmazsa, kayıt altına geçmenin yükü, bu sefer olumsuz bir gelişme olarak görülecek ve bu süreç tersine dönecektir.

Artık daha rekabetçi, oyunun kurallarının önceden belli olduğu ve keyfi olarak değişmediği, devletin bu kuralları uygulamak dışında müdahale etmediği bir piyasa ekonomisini tüm kurumlarıyla kurmak zorundayız. Ülkemizde bundan sonra da yüksek büyümenin yakalanması, sadece özel sektörün değil, kamu idaresinin de kurumsal yapısını yenilemesine bağlıdır.

Avrupa İş Çevreleri Konferansı
6 Kasım 2006, Londra

Avrupa İş Çevreleri Konferansı

6 Kasım 2006, Londra

Türk özel sektörünün görüşlerini sizlerle paylaşma fırsatı bulmaktan mutluluk duyuyorum. Öncelikle, bazılarının iddiasının aksine, Türkiye'nin AB üyelik sürecinin yürüdüğünü ve umutsuzluğa kapılıp yılmadığımızı vurgulamak isterim. Türkiye'nin ekonomik gücü, onu güçlü bir AB aday ülkesi haline getirmektedir. Sizlere ekonomimizin gücünü ve dinamizmini hatırlatmak istiyorum.

Türkiye ekonomisinin son 25 yılda gösterdiği gelişme, Türk özel sektörünün başarısının da bir göstergesidir. 1980'lerin başında Türkiye'deki şirket sayısı yaklaşık 25 bin'di. Bin kadar ihracatçımız bulunuyordu ve 3 milyar dolar ihracat yapıyorduk. Bugünse, şirket sayısı 650 bine, ihracatçı sayısı 40 bine, ihracat miktarı 80 milyar dolara ulaşmıştır.

25 yıl önce ihracatımızın yüzde 90'ı tarım ürünüyken, bugün yüzde 90'ı sanayi ürünüdür. İhracatımızın yüzde 65'ini, dünyanın en rekabetçi piyasalarına, AB ve ABD'ye gerçekleştiriyoruz.

1980'de milli gelir 70 milyar dolardı. Bugünse, milli gelir 400 milyar dolara yükselmiş ve dünyanın en büyük 20 ekonomisinden biri haline gelmiştir. Bu rakamları AB çerçevesinde değerlendirdiğimizde, Türkiye, AB'nin 6. büyük dış ticaret partneri ve 7. büyük ekonomisidir.

Türkiye ekonomisi, AB üyelik sürecinin de katkısıyla, 2001 yılından bu yana, büyük bir dönüşüm sürecinin içinden geçmektedir. 2002'den itibaren Türk ekonomisi, her yıl ortalama yüzde 7 büyümektedir. Avrupa'daki en yüksek büyüme oranına sahibiz. Hem AB hem de OECD'nin en dinamik ekonomisiyiz.

Yine bu süre zarfında, kamu maliyesinde büyük düzelme yaşanmış ve bütçe açığının milli gelire oranı yüzde 20'den yüzde 1'e, kamu borç stokunun milli gelire oranı yüzde 90'dan yüzde 60'a indirilmiştir. Özetle Türkiye şimdiden, AB'nin Maastricht kriterlerinden 2'sini tutturmuştur.

Yapılan reformlar, yatırım ortamını iyileştirme yönünde de önemli başarılar elde etmiştir. Bunun sonucunda Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı sermaye miktarı, 2005 yılında rekor kırarak, 9 milyar dolara ulaşmıştır. 2006 yılının tamamında gelecek yatırımın, 20 milyar dolara ulaşmasını bekliyoruz.

Ekonomide kaydedilen bu çarpıcı gelişmenin arkasında, Türk özel sektörü bulunmaktadır. Tüm Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinin yaptığı sanayi ihracatlarının yüzde 65'ini, Türk şirketleri tek başına gerçekleştirmektedir. Bu payın anlamı; bölgedeki en girişimci, en dinamik, dünyaya en fazla açılmış özel sektörün, Türkiye'de olduğudur.

Bununla ilgili birkaç çarpıcı örnek vermek isterim. Turizm sektöründe, 25 yıl önce yaklaşık 300 milyon dolar hacme sahiptik. Bugünse 20 milyon turist ve 18 milyar dolarlık turizm geliri hacmine ulaşan Türkiye, dünyanın en çok tercih edilen, ilk 10 turizm destinasyonundan biri haline gelmiştir.

Avrupa'daki beyaz eşya talebinin yüzde 30'unu, TV talebinin yaklaşık yarısını, Türkiye'deki üretim karşılamaktadır. Müteahhitlik firmalarımız, son 30 yılda, Kuzey Afrika'dan Rusya'ya, Balkanlardan Ortadoğu'ya, toplam 75 milyar dolarlık proje üstlenmiştir.

Türkiye son 25 yılda, kurumsallaştırdığı finans ve hizmet piyasaları, üretim gücü ve modern altyapısıyla, Avrupa'nın yeni üretim ve lojistik üssü olma potansiyeline sahiptir. Otomotiv sektörü, bunun çok güzel bir örneğidir.

Ford ve Toyota'nın Türkiye'de kurduğu otomotiv fabrikaları, verimlilik ve kalite bazında, dünyada ilk sıralara yükselmiştir. İşte bu nedenle, hem Avrupalı hem de ABD'li firmalarla işbirliği içinde, Uzakdoğu'dan yükselen rekabete karşı, birlikte ayakta durabiliriz.

Zaman zaman Türkiye'nin, ağırlıklı olarak, tarıma dayalı bir ekonomi olduğunu da duyuyorum. Bu yöndeki yanlış ve eskimiş bilgileri de düzeltmek isterim. Bugün nüfusumuzun sadece dört biri tarım sektöründe çalışıyor ve bu oran devamlı azalıyor.

Halen Türkiye ekonomisinde tarım'ın payı sadece yüzde 12 iken, sanayinin payı yüzde 30, hizmet sektörününse yüzde 58'dir. Sadece son 1 yılda 900 bin kişi, tarım sektöründen hizmet ve sanayi sektörlerine geçti.

Öte yandan, Avrupa'nın artan enerji ihtiyacı ve enerji güvenliği ihtiyacı, AB ile Türkiye'nin işbirliği yapması gereken yeni bir alan daha ortaya çıkarmaktadır. Geçtiğimiz kış, Ukrayna'da başlayan ve tüm Avrupa'yı etkileyen sıkıntıları hatırlamanızı isterim.

Bakü-Ceyhan petrol boru hattına ilave olarak, Azeri, Rus, Kazak ve İran petrolüyle doğalgazının Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınması projeleri, Türkiye'yi dünyanın en yeni stratejik enerji merkezi ve AB'nin de stratejik enerji partneri haline getirmektedir.

Değerli katılımcılar,

Türkiye'nin AB üyelik süreci, 1963'de, tam üyelik hedefi açıkça belirtilerek başlamıştır. 1996'dan itibaren yürürlüğe giren Gümrük Birliği, tam üyelikle sonuçlanmak üzere tasarlanmıştır. Türkiye, hali hazırda, bir dizi Avrupa mekanizmasında, OECD'de ve NATO'da, güvenilir bir ortak olarak zaten yer almaktadır.

Türkiye, uluslararası camiada istikrar yaratıcı bir rol üstlenmektedir. Yer aldığımız tüm uluslararası örgütlerde olumlu ve güçlü bir sicile sahibiz. Bu kuruluşlarda Türkiye'yi diğer ülkelere hakaret ederken ya da onları kınarken göremezsiniz. Bu yüzden de açıkçası, Türkiye - AB ilişkilerinin bugün geldiği noktada, artık bazı tarihi önyargıların ve mesnetsiz kaygıların aşılması gerektiğine inanıyoruz.

AB üyeliğiyle birlikte, ekonomide başlattığı reform ve dönüşüm sürecini başarıyla tamamlamış bir Türkiye, bu geniş coğrafyanın da dönüşümüne katkıda bulunan, başarılı bir model hüviyeti kazanacaktır.

Türkiye'nin önemi, çoğunluğu Müslüman bir ülke olarak, hem yarım yüzyılı geçen laik bir demokrasi tecrübesini, hem de sağlam bir piyasa ekonomisi uygulamasını, bir araya getirebilen, tek ülke olmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye hem müslümandır, hem de bir başka Avrupa şehrinden farklı olmayan modern bir şehirleşme kültürüne sahiptir.

Aynı zamanda Avrupa için bir koruyucu gibiyiz. Avrupa'nın savunması sırasında önemli yaralar aldık. Teröristler yalnızca Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan insanlara değil, aynı zamanda bize yönelik de saldırılar düzenlediler. El Kaide'nin 2003'te İstanbul'da gerçekleştirdiği terör eylemlerinde Londra'da gerçekleşen eylemden daha fazla insan, Türk vatan-daşı, hayatını kaybetti.

Bizler, birlikte yenmek zorunda olduğumuz ortak bir düşmana karşı önemli müttefikleriz. Türkiye, terör ve radikalleşmeye karşı savaşta, desteklemesi gereken, çok önemli bir müttefiktir. Türkiye'nin reddedilmesi, radikalizme ve terörizme hizmet edecektir.

Değerli katılımcılar,

Biz, geminin karaya çarpıp çarpmamasını, bu geminin başarılı ve sakin bir şekilde, varış noktasına doğru yol almasını sağlamaya çalışıyoruz. Bu nedenle sabırlı bir şekilde, hiçbir yeni üyenin karşılaşmadığı şekilde, devamlı ağırlaştırılan koşullara uyum sağladık.

Bizler bu yolculukta, çok fazla sayıda düzenleme gerçekleştirmek ve ortak müktesebata uyum sağlamak zorunda olduğumuzun da farkındayız. Ancak bu noktada, AB'nin de Türkiye'ye karşı adil olmasını, farklı standartlar uygulamamasını bekliyoruz.

Bazıları reform sürecimizin yavaş gittiğini iddia ediyorlar. Açıkçası, hiçbir somut gerçeğe dayanmadığından, neden bahsettiklerinden tam olarak emin değilim. Gümrük birliği sürecini tamamladık, müktesebatın yaklaşık yarısı hukuk sistemimize çoktan dahil edildi. Bu yüzden, üyelik sürecinde bir yol kazasıyla karşılaşmayı beklemiyorum.

AB'nin savunduğu değerler, Türk özel sektörünün ve vatandaşlarının da, tamamıyla benimsediği, ortak değerlerimizdir. AB üyeliği, bize vaat edilen hedefler doğrultusunda, son yarım yüzyılda, batı dünyasına yaptığımız katkılar nedeniyle, bizim hak olarak gördüğümüz bir süreçtir.

Kabul etmeliyiz ki, bu süreç zaman zaman oldukça zor olacaktır. Bu da doğaldır. Ancak sonunda, her iki tarafın da faydalanacağı, çok net bir hedefi amaçlamaktadır. Bu durumda Türk sivil toplumu, bu süreci başarıyla tamamlamak için gerekli bütün çabayı göstermeye hazırdır.

Türkiye'nin adaylığı ve katılım süreciyle ilgili daha fazlasını öğrenmek isterseniz ben ve TOBB bu konuda hizmetinizde olacağız. Fakat bütün bunların ötesinde, Türkiye'nin AB üyeliği hakkında kuşku ve korkuları olanları da, bizi daha iyi tanımaları, bizimle birlikte çalışmalarını ve Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği gerçekleştiğinde, bizim varlığımızla, Birliğin daha fazla zenginleşeceğini ve güçleneceğini anlamaları için, Türkiye'ye davet ediyorum.

23. Bilişim Kurultayı
8 Kasım 2006, Ankara

23. Bilişim Kurultayı

8 Kasım 2006, Ankara

Günümüzde, küresel kalkınma yarışında, bizden önce yola çıkanlara ve bizden hızlı koşanlara yetişebilmek için, teknolojiyi kullanmaya ve bilgi toplumu olmaya mecburuz. Zira kalkınma için geçmişte kullanılan klasik yöntemlerle, onlara yetişmeye imkân kalmadı.

Ekonomisini bilgiye dayandırmayan, bilgi teknolojisi üretmeyen hiçbir ülkenin, 21. yüzyılda, 1. ligde yeri yoktur. Türkiye'nin birinci lige çıkmasını istiyorsak, "Bilgi Teknolojisi"ne dayalı yapılanmayı, kamu'da, özel sektörde ve özellikle de eğitim sistemimizde gerçekleştirmeye mecburuz.

Ancak unutulmamalıdır ki tüm bunlar, planlı bir strateji ve bunu uygulayan kurumsal bir yapılanma ile mümkün olmaktadır. Ülkemizde hazırlanan bilgi toplumu strateji belgesi, bu konuda atılmış en önemli adımlardan birisidir.

Strateji belgesinde ortaya konan hedeflere ulaşmak ve belirtilen eylem adımlarını başarıyla tamamlamak için, kamunun iş yapış biçimi mutlaka değişmek zorundadır. Artık kamu kurumlarımız bilgiyi paylaşmaya hazır olmalıdırlar. Mevcut bürokratik iş süreçlerinin, değiştirilmeden, olduğu gibi otomasyon projelerine aktarılması, orta vadede bugünkü gibi tıkanıklıklara yol açacaktır.

Bu nedenle strateji belgesinde belirtilen eylemler, öncelikle iş süreçleri ile hukuksal düzenlemelerin tamamlanmasını içermelidir. Strateji belgesi hazırlanırken, farklı görüş ve önerilerin dikkate alınmasında, zaman zaman sıkıntılar yaşanmasına karşın, uygulama aşamasında, bu sıkıntıların aşılabileceğini ümit ediyorum.

Diğer taraftan bilişim gibi, hız ve esneklik gerektiren bir konuyu, bürokrasinin hantallığında boğmamalıyız. Bu yüzden ben şahsen, ilk başta kulağa hoş gelse, taraftar bulsa bile, zaman zaman gündeme gelen bilişim bakanlığı gibi yeni bürokratik mekanizmalar oluşturulmasına karşıyım.

Bakın, Dünya Bankası'nın eski Türkiye temsilcisi Ajay Chibber, memleketi olan Hindistan'la ilgili şu çarpıcı örneği vermişti. Hindistan dünya çapında iki alanda çok ilerledi. Bunlar, "güzellik yarışmaları" ve "bilgi teknolojileri". Niye mi? Çünkü her ikisinin de bağlı olduğu bir bakanlık yok. Zaten ülkemizde de, son 5 yılda bakanlık sayısı azaldıkça ekonomik büyümenin arttığını görmedik mi?

Günümüzde, ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin karşılaştırmasında, bilgi toplumu ölçütleri de dikkate alınmaya başlamıştır. Uluslararası iletişim birliği tarafından 180 ülkeyi kapsayan 2006 dünya bilgi toplumu raporunda, ülkemiz Avrupa ülkeleri arasında 32., dünya genelindeyse 58. sırada yer almaktadır.

Raporda, bilgi toplumunun başlangıç noktası olarak, vatandaşların bilgi toplumu teknolojilerine kolayca adapte olması ve bu yeni teknolojileri etkin bir şekilde kullanabilmeleri gerektiği belirtilmiştir.

İnsanlarımızı bu yönde teşvik etmenin önemli bir aracı da, kamu hizmetlerinin, internet üzerinden hızlı ve güvenli biçimde sunulmasını sağlamaktır. Bu nedenle e-vatandaşlık kültürünün oluşturulması için e-devlet kapısının bir an önce tamamlanması gerekmektedir.

TOBB olarak çeşitli sektörlerdeki sorunların ve çözüm önerilerinin tartışılabilmesi için, 56 sektörde, Türkiye sektör meclislerini oluşturduk. Böylece bilişim sektörünün, bilgisayar ve iletişim teknolojileri ile bilgisayar yazılımı meclislerinde temsil edilmesini sağladık.

Sektörle ilgili tüm tarafların bir araya geleceği Sektör Meclisleri, sektörel sorunların çözümü yolunda atılan, çok önemli bir adımdır. Bundan sonra, sektörel planlamaların yapılırken, daha etkili kararların alınması için TOBB sektör meclislerinin görüşlerinin alınmasında yarar vardır.

Öte yandan, ülkemizin bilimsel ve teknolojik gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'ni kurduk. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu bilimsel teknikleri ve teknolojik gelişmeleri, iş hayatına taşıyan uzmanların yetiştirilmesi, üniversitemizin başlıca amaçlarından biridir. Üniversitemiz, kurulduğu yıldan itibaren, üniversite sınavlarında en çok tercih edilen ilk 5 üniversitelerden biri olmuştur.

Buna ilave olarak TOBB-ETÜ, 77 üniversite arasında, uluslararası bilim endekslerinde, öğretim üyesi başına en çok makalesi yayımlanan üniversite olmuştur. TOBB ETÜ, öğretim üyesi başına 1.3 makale yayımlatmayı başararak, Türkiye ortalamasının 2 katına ulaşmış ve Türkiye birincisi olmuştur.

ETÜ'nün kısa sürede kaydettiği bu gelişme, yurtdışında da yankı bulmuştur. Dünyanın önde gelen donanım firması Cisco Systems, bilişim sektörüne yönelik olarak çeşitli ülkelerde kurduğu Cisco Girişimcilik Enstitüsü'nü, Türkiye'de de kurmak üzere, ETÜ'yü partner olarak seçmiş ve çalışmalara başlamıştır.

**Dünya Türk İşadamları
6. Kurultayı
18 Kasım 2006, İstanbul**

Dünya Türk İşadamları

6. Kurultayı

18 Kasım 2006, İstanbul

2002 yılından bu yana Başkanlığını yapmaktan onur duyduğum, Dünya Türk İşadamları Kurultaylarının altıncısında, aynı coşku ve işbirliği içinde bir araya gelmekten, büyük bir mutluluk duyuyorum.

Dünyada altmışa yakın ülkede faaliyette bulunan ve her gün yeni bir başarıya imza atan işadamlarımızın, birbirleriyle tanışma imkânı bulup yeni işbirlikleri geliştirme fırsatı bulacakları, bu Kurultayın düzenlenmesinde emeği geçen herkesi kutluyor ve Kurultayımızın başarılı geçmesini diliyorum.

Kamu ve özel sektörün büyük ilgi gösterdiği kurultaylara, bugüne kadar, 60'ın üzerinde ülkeden, 8 bine yakın iş adamı katılmış, 100'ü aşkın çalıştay ve sektör toplantısı yapılmış, 700 dolayında konuşmacı ve panelist yer almış, 3 binin üzerinde ikili iş görüşmesi gerçekleştirilmiştir.

Bu çerçevede, Dünya Türk İşadamları Kurultaylarının, Türkiye'nin en kapsamlı ve en nitelikli ekonomik işbirliği platformu olma niteliğini taşıdığını, özellikle vurgulamak istiyorum.

Biz işadamları, bu Kurultaylar vasıtasıyla, yurt dışındaki bu önemli gücümüzle, Türkiye'deki müteşebbisler arasındaki bağları güçlendirmeyi ve Türk iş dünyasındaki dayanışmayı temin etmeyi hedefliyoruz. Bu platform, ülkemizdeki ve tüm dünyadaki Türk işadamlarının dinamizminin ve gücünün bir sembolü haline gelmiştir.

TOBB Başkanı sıfatıyla, Türkiye'deki iş dünyasının tümünü temsil eden kuruluşun başkanlığını yapmanın yanında, Kurultay Başkanlığını merhum Sakıp Sabancı'dan bayrağı devralarak, Dünyadaki Türk işadamları çatısını da, TOBB çatısıyla bütünleştirmiş olmaktan, ayrıca büyük onur duyuyorum.

Bugün Türkiye'yi büyüten, Türkiye'yi sırtında taşıyanlar Türk müteşebbisleridir. Orta Doğu'da, Orta Asya'da, Avrupa'da, Balkanlarda, Rusya'da, Kuzey Afrika'da hep Türk müteşebbisleri vardır. Yalnızca ticaretle değil, inşaatla değil, aynı zamanda üretimle de uğraşmaktadırlar.

Bu bölgenin dünya ekonomisine entegrasyonunda Türkiye vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Türkiye'yi vazgeçilmez kılan, Türk ekonomisinin ağırlığı ve Türk işadamlarının müteşebbis gücüdür. Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesi ülkelerinin yaptığı toplam sanayi malları ihracatının yüzde 65'ini Türkiye tek başına yapmaktadır.

Bakın Almanya'daki Türk müteşebbislerine. 40 yıl önce sıfır sermaye ile gitmiştik. Bugün Almanya'da yaklaşık 60.000 Türk işadamı, 7 milyar euro'ya yakın yatırım gerçekleştirmiş, cirolarını 30 milyar euro'ya çıkarmış ve 350 bine kişiyi istihdam etmişlerdir.

2010 yılında yalnızca Avrupa Birliği sınırları içindeki Türk müteşebbislerinin sayısının 150 bine; bunların sağlayacakları istihdamın 900 bine ve cirolarının yaklaşık 100 milyar Euro'ya, yani neredeyse Türkiye milli gelirinin üçte birine ulaşması beklenmektedir.

Yine Türk özel sektörünün dinamizmi ve teşebbüs yeteneği sayesinde Türkiye, 2001 krizinin yaralarını sarmış ve büyüme sürecine girmiştir. 2002'den bu yana 5 yıldır, Türk özel sektörünün yatırımı, ihracatı ve tüketimi sayesinde Türkiye ekonomisi, ortalama yüzde 7 oranında büyümektedir.

Türkiye'nin son 25 yılda ekonomide gösterdiği gelişme, Özel sektörün bir ülke için ne denli önemli olduğunun işaretidir. 1980'lerin başında Türkiye'deki şirket sayısı yaklaşık 25 bin'di. Bin kadar ihracatçımız bulunuyordu ve 3 milyar dolar ihracat yapıyorduk.

Bugünse, şirket sayısı 725 bine, ihracatçı sayısı 40 bine, ihracat miktarı 80 milyar dolara ulaşmıştır. 1980'de milli gelir 70 milyar dolardı. Bugünse, 360 milyar dolara yükselmiş ve dünyanın en büyük ilk 20, Avrupa'nınsa ilk 7 ekonomisinden biri haline gelmiştir.

25 yıl önce ihracatımızın yüzde 90'ı tarım ürünüyken, bugün yüzde 90'ı sanayi ürünüdür. İhracatımızın yüzde 65'ini, dünyanın en rekabetçi piyasalarına, AB ve ABD'ye gerçekleştiriyoruz. Müteahhitlik firmalarımız, son 30 yılda, Kuzey Afrika'dan Rusya'ya, Balkanlardan Ortadoğu'ya, toplam 75 milyar dolarlık proje üstlenmiştir.

Turizm sektöründe, 25 yıl önce yaklaşık 300 milyon dolar hacme sahiptik. Bugünse 20 milyon turist ve 18 milyar dolarlık turizm geliri hacmine ulaşan Türkiye, dünyanın en çok tercih edilen, ilk 10 turizm destinasyonundan biri haline gelmiştir.

Öte yandan, son yıllarda gerçekleştirilen yapısal reformlar sayesinde, iş ve yatırım ortamını iyileştirme yönünde de önemli başarılar elde etmiştir. Çıkarılan yabancı sermaye kanunu ile yerli-yabancı sermaye arasındaki ayırım kaldırılmıştır. Şirket kuruluşu için gereken formaliteler 19'dan 2'ye indirilmiştir.

TOBB'de, Türkiye'deki tüm sektörlerin çatı kuruluşu olarak, yatırım ortamını geliştirmek amacıyla, üzerine düşeni yapmıştır. Yabancı yatırımcıların sorunlarının çözülmesi, işlemlerin kolaylaştırılması ve takip edilmesi amacıyla, bünyemizde Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kurulu oluşturulmuştur.

Farklı coğrafyalarda uygulamaya koyduğumuz oda geliştirme projeleri ile kurumsal işbirliği platformları oluşturulmuş ve Türk özel sektörünün deneyimleri paylaşılmıştır. Sonuçta Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı sermaye miktarı, 2005 yılında rekor kırarak 9 milyar dolara ulaşmıştır. Bu rakamın 2006 yılında 16 milyar dolara ulaşması beklenmektedir.

Öte yandan, Avrupa'nın artan enerji ihtiyacı ve enerji güvenliği ihtiyacı, AB ile Türkiye'nin işbirliği yapması gereken yeni bir alan daha ortaya çıkarmaktadır. Bakü-Ceyhan petrol boru hattına ilave olarak, Azeri, Rus, Kazak ve İran petrolüyle doğalgazının Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınması projeleri, Türkiye'yi dünyanın en yeni stratejik enerji merkezi ve AB'nin de stratejik enerji partneri haline getirmektedir.

Türkiye, ekonomik, sosyal, siyasi bakımdan 21. yüzyılın en dinamik coğrafyasını teşkil etmeye aday Avrasya'nın kalbinde bir cazibe merkezi olarak konumlanmıştır. İpek Yolu'nun yeniden canlandırılması projesinde, bölgenin “Lojistik Üssü” durumundadır.

Avrupa'nın en büyük karayolu taşıma filosuna sahip olan Türkiye, Karadeniz ve Akdeniz limanları ile denize çıkışı olmayan Kafkasya ve Orta Asya Cumhuriyetleri'nin tüm Avrupa ve dünya pazarlarına bağlanmasında büyük önem arz etmektedir.

Kısacası Türkiye son 25 yılda, kurumsallaştırdığı finans ve hizmet piyasaları, üretim gücü ve modern altyapısıyla, Avrasya bölgesinin yeni üretim ve lojistik üssü olma potansiyeline sahiptir.

Türkiye, son yıllarda gösterdiği makroekonomik performansla, bölgesel ve küresel ölçekte ağırlığı giderek artan bir ülkedir. Son dört yılda ulaşılan ekonomik büyüme ve sağlanan ekonomik istikrar ortamı ile Türkiye dikkatleri üzerine çekmiştir.

Tarihi, coğrafi ve kültürel avantajlarını, Avrupa Birliği üyelik sürecini başlatarak taçlandıran Türkiye, parlak bir gelecek vaat etmektedir. İşte tüm bu gelişmelere paralel olarak, 6. Kurultayımızın konusunu “Yatırım” olarak seçtik. Sloganımızı “Türkiye'ye Yatırım, Geleceğe Yatırım” olarak belirledik.

Biz buna inanıyoruz ve bu Kurultay sonunda, yurt içinden ve yurt dışından tüm girişimcilerimizin, bizim bu inancımızı paylaşarak, Kurultaydan ayrılacağını bekliyoruz. Bunu sağlamak üzere, Kurultay bünyesinde ilk defa, yeni bir platform tesis ettik.

İller Yatırım Borsası adını taşıyacak bu platform, illerimize; kendilerini tanıtmaya, bir yatırım cazibe merkezi olarak avantajlarını anlatma imkânı sağlayacaktır. Ticaret ve sanayi odalarımız, bölgelerindeki ekonomik aktiviteyi yönlendiren toplum liderleri olarak, bu platformu en iyi şekilde kullanacaktır.

Bu çalışma aynı zamanda, Türkiye'de üretilen teknolojinin sergilenmesi ve küresel pazarlara açılması için büyük bir fırsat sağlayacaktır.

Türkiye'de teknoloji üreten firmaların küresel rekabette yerlerini almaları ve “Made in Turkey” damgalı ürünlerin yurt dışında yerleşik işadamlarımız kanalıyla bütün dünyada tanınıyor, biliniyor ve tercih ediliyor olması için de faydalı bir çalışma olacağına inanıyorum.

Yaptıklarımızı iyi anlatabilirse, Türkiye'nin istikrarlı büyüme ortamını yakalama yönünde attığı adımları iyi tanıtabilirsek bence yabancı sermaye yatırımı konusunda ülkemiz çok önemli bir sıçrama noktası yakalayabilecektir.

Gelin elbirliğiyle bunu yapalım. Türkiye bugün gerçek bir değişim yaşamaktadır. Eski kalıplar, genç, dinamik ve eğitilmiş Türk insanına artık dar gelmektedir.

Ekonomik ve mali konularda gerçekleştirilen yapısal değişikliklerle, dışa açılan ve uygun yatırım koşullarına kavuşturulan Türk ekonomisi, bugün dünyadaki Türk işadamlarına geniş olanaklar sunmaktadır.

Türk ekonomisi, gerçekleştirilmekte olan yasal düzenlemelerin yanı sıra, Türk özel sektörünün övgüye değer girişimciliği ve dinamizmiyle güçlenmekte ve geleceğe umutla bakmaktadır. Türk girişimcileri dünyanın dört bir yanında boy göstermek, Türk markalarına, Türk ürünlerine kalıcı pazarlar oluşturmak, sundukları hizmetleri vazgeçilmez kılmak, en ağır rekabet şartlarında bile ayakta kalabildiklerini göstermek durumundadır.

Bunu başarabilmek için de küresel organizasyon kapasitesine sahip şirketlere ihtiyacımız var. Hedefimiz Türk müteşebbislerin rekabet gücünü artırmak, dünyada ilk yüze Türk şirketi sokmaktır.

Siz değerli işadamları, iste bu hedefi başarmamızı sağlayacak, “Türk Girişim Ruhu”nu temsil ediyorsunuz. Dünyanın içinde bulunduğu bu yeni dönemde, pek çok yeni ve stratejik atılımın öncüsü sizler olacaksınız.

Bu Kurultay, Türk işadamlarının başarıya ve ilerleme azmini, girişimci ruhunu tüm dünyada temsil eden, siz değerli işadamları ile bir araya gelerek, birbirimizi daha yakından tanımak, sizlerin Türkiye'de daha fazla yatırım yapmanıza yardımcı olmak konularında benzersiz bir olanak sağlamıştır.

Saygıdeğer işadamları, dünyanın neresinde olursanız olun, biliniz ki gönlümüz sizinle. Göstereceğiniz üstün başarı ve çalışmalarla, milletimizin gurur kaynağımız olmaya devam edeceksiniz.

Uluslararası Finans Zirvesi

4 Aralık 2006, İstanbul

Uluslararası Finans Zirvesi

4 Aralık 2006, İstanbul

İçinde bulunduğumuz dönemde Türkiye, bölgesinde artık sadece bir siyasi ve askeri öneme sahip bir ülke olmanın ötesinde, “soft power” dediğimiz, çok az ülkede bulunan bir güce sahip olacaktır. Türkiye bu gücünü, girişimcilerinden, özel sektöründen almaktadır.

Kuzey Afrika'dan Orta Asya'ya uzanan geniş bölgeden yapılan sanayi ürünleri ihracatının yüzde 65'ini, Türk şirketleri gerçekleştirmektedir. Bu payın anlamı, bölgedeki en girişimci, en dinamik, dünyaya en fazla açık özel sektörün, Türkiye'de olduğudur. Henüz dünya ekonomisine entegre olmamış olan, cılız özel sektöre ve kurumsal yapılara sahip bu bölge ülkelerinde, Türkiye'nin ve Türk şirketlerin önünde, yeni fırsatlar çıkacaktır.

Öte yandan bu bölge, enerji yollarından dolayı, dünyanın kalbinin düzenli atabilmesi için hayati önemini korumaktadır. Türkiye'nin; Avrupa ve hatta bir bütün olarak, Batı'nın, enerji güvenliği açısından önemi, giderek daha iyi anlaşılmaktadır. Dünyadaki en önemli kıt kaynak olan, enerji kaynaklarının neredeyse hepsinin geçebileceği, en istikrarlı ülke Türkiye'dir.

Türkiye, enerji güvenliği açısından, stratejik önemde bir transit ülke haline gelmiştir. Bu yüzyılın en önemli enerji projesi olan, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattının faaliyete geçmesi, Türkiye için yeni bir dönemi başlatmıştır. Bahsekonu olan, sadece bir boru hattı hadisesi değildir.

Limanından telekom sistemine, petrol rafinerilerinden deniz taşımacılığına kadar Türkiye, çok büyük bir, yeniden yapılanma sürecinin, tam başındadır. Fırsatların farkında olanlar, kısa vadeye odaklanmayanlar için, yeni iş ve yatırım fırsatlarının doğacağı, çok önemli bir döneme giriyoruz.

Bunun farkında olan yabancı yatırımcılar, giderek daha fazla, ülkemize yatırım yapmaya başlamışlardır. Son 2 yılda gelen doğrudan yatırım 25 milyar dolara ulaşacaktır ki, geçmiş 50 yılın toplamının üzerindedir.

Büyümenin sürdürülebilir hale gelmesi, istikrar ortamının kalıcı olması için, başlamış olduğu reform sürecini devam ettirmeye mecburuz. Keyfiliğin yerini kuralın alması, oyun alanının düzleştirilmesi, müteşebbislerimizin elini serbestleştirecek ve önümüzü daha da açarak, dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri haline gelmemizi sağlayacaktır.

Ancak bu yeni ortama intibak edemeyen çok sayıda şirketimiz de, kapanmak tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır. Zira, modern ve geleneksel olarak ikili bir yapıya sahip olan, kayıtdışlığın yüksek oranlarda olduğu özel sektörümüzün modernize olması ve kayıt içinde girmesi, önümüzdeki dönemde hızlanacaktır.

Her canlı ve sağlıklı ekonomide, yeni şirketler kurulur, bunlardan başarılı olanları büyür ve yeterli verimlilik seviyesine ulaşamayanlar da kapanır. Ancak bu kapanan şirketlerimizde istihdam edilen yüz binlerce çalışmamızın becerilerinin ekonominin yeni ihtiyaçlarına uygun şekilde dönüştürülmesi gerekecektir. Eğitim reformuyla, bu risklere karşı hazırlık yapması şarttır.

Türkiye'nin başka bir gerçeği de cari açık sorunudur. AB'ye katılmış olan tüm ekonomilerde yaşandığı gibi, Türkiye de, kendi parasının değerlenme baskısıyla karşılaşmaktadır. Diğer taraftan, otomotiv ve elektronik gibi, yükselişteki sektörlerimizde, üretimin, ithalata bağımlı olarak gerçekleştiğini görmekteyiz.

Bu yapısal sorun ancak, Türkiye'nin etkin bir sanayi stratejisine sahip olabilmesi ve yerel kümelenmeleri güçlendirmesiyle aşılabilecektir. Bunu başarmanın yolu da, TOBB olarak devamlı vurguladığımız gibi, sanayi envanteri sistemini bir an önce kurmamıza bağlıdır. Aksi takdirde, cari açık sürekli olarak kırılganlık sebebi olmaya devam edecektir.

Cari açığın sağlıklı finansmanında hayati bir rolü olan doğrudan yabancı yatırımlara da bu çerçeveden bakılmalıdır. Çağımızın şartlarında artık yabancı yatırımların, yabancı şirketlerin önemi de değişime uğramıştır. Türkiye'nin daha fazla bilgiye dayalı, ileri teknoloji getiren yabancı yatırımları çekmesi, yerel şirketlerimize de önemli katkılar yapabilecektir.

Yabancı olsun da kim gelirse gelsin demek yerine, rekabet gücümüze katkıda bulunabilecek yabancı yatırımların çekilmesi gerekmektedir. Bunun için de bir sanayi stratejimiz, buna bağlı olarak da bir yabancı yatırım stratejimizin tasarlanması zorunludur. Devir doğrudan yabancı yatırımlardan korkma devri değildir. Devir, yabancı yatırımlarından yerli şirketlerimizin de azami şekilde faydalanabilmesi için, stratejiler oluşturma devridir.

Türkiye'nin Avrupa'daki en dinamik özel sektöre sahip olması, en hızlı gelişen pazara sahip olması çok sayıdaki yabancı şirketin iştahını kabartmaktadır. Bu şartlar yabancı yatırımların çekilmesi için gereklidir ama yeterli değildir. Bir diğer olmazsa olmaz koşul, güvenilir, kuralların hakim olduğu bir yatırım ve iş yapma ortamına sahip olmaktır.

Türkiye'nin başlamış olan iktisadi dönüşümünü tamamlaması, şirketlerimizin hızla modern rekabet şartlarına daha fazla uyum göstermeleri, işte bu yüzden önemlidir. Türkiye ilk defa sadece coğrafyanın değil, bu toprağın üstünde inşa ettiklerinin yepyeni fırsatlar yaratacağı bir döneme girmiştir.

Hem coğrafi anlamda, hem de bu topraklarda yetişen girişimci gücümüzün sayesinde, Türkiye'nin önemi, geçen yüzyılda olmadığı kadar artmıştır. Biz, Türkiye'nin geleceğine ve kendimize, yani müteşebbisimize güveniyoruz.

Fırsatları değerlendirebilmek için, reel sektör olarak, Türkiye ekonomisinin, kural hakimiyetinin sağlandığı, eşit şartlarda rekabete dayalı bir ekonomiye dönüşmesini istiyoruz. Girişimcimizin önündeki engeller kaldırıldığı takdirde, yüksek büyüme oranlarını, sürekli hale gelmesinin mümkün olduğuna inanıyor ve bunun için çalışıyoruz.

KOBİ Zirvesi
13 Aralık 2006, İstanbul

KOBİ Zirvesi

13 Aralık 2006, İstanbul

Lojistik ve iletişim alanındaki teknolojiler sayesinde dünya küçülmüş ve toplumlar birbirlerine yakınlaşmıştır. Piyasalara, müşterilere ve tedarikçilere ulaşmak kolaylaşmıştır. Dolayısıyla, iş yapmanın şekli ve kuralları da değişmektedir.

İşi bağlayarak değil, işi iyi yaparak para kazanmak önem kazanmıştır. Hayatta kalabilmek için, işi doğru yapmak değil, doğru işi yapmak gerekiyor. Daha düne kadar sadece kendi şehrindeki veya komsu şehirdeki rakibini dikkate alırken, bugün sınır ötesinden gelen rekabetle karşı karşıyayız. Küresel eğilimlerin farkında olanlar için bu durum sadece tehdit değil yeni fırsatlar da sunmaktadır.

İnternet sayesinde sadece büyük şirketlerimiz değil, küçük şirketlerimiz de küresel arena da iş yapma fırsatlarına sahip olmuştur. Zira iş süreçleri, eskisinden farklı olarak, parçalara ayrılabilen ve değişik ülkelerde gerçekleştirilebilmektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler sayesinde, mekânın önemi azalırken, tedarik zincirleri daha karmaşık ve küresel bir anlam kazanmıştır. Bu yüzden kobilerimiz dahil tüm şirketlerimiz için oyun alanı, sadece yerel coğrafya değil tüm dünyadır.

Peki, dünyada şekillenen bu yeni ekonomik ortamda, Türkiye olarak ne yapmalıyız? Birincisi, genç nüfusumuzu bir an önce beceri sahibi kılmak zorundayız. Türk ekonomisi modernleştikçe, ekonominin ağırlığı, tarımdan, hizmetler ve sanayi sektörlerine kaymaktadır. Sadece geçen sene bir milyon kişi, tarım sektöründen ayrıldı. Önümüzdeki 10 yıl içinde 3 milyon kişi daha ayrılacak.

Öte yandan, bu süre zarfında, 7 milyon gencimiz daha istihdam piyasasına girecek. Demek ki işsizlik oranının aynı kalması için dahi en az 10 milyon yeni iş sahası gerekiyor. Böyle bir istihdam atılımı, insanlarımızın bir an önce modern becerilerle donatılmasına bağlıdır. Türk sanayini ileriye taşıyacak insan sermayesi de, meslek okullarında kazanılır. Türkiye'nin geleceği, mesleki eğitimin kalitesiyle yakından ilgilidir.

İkinci olarak, yükselen küresel rekabet, hız ve büyüklük gerektirmektedir. Şirketlerimizin önündeki asil hedef, büyümek ve kurumsallaşmaktır. Özel sektöre dayalı bir ekonominin büyümesi, şirketlerin büyümesiyle olur. Çağımızda milletlerin gücü, dünya ölçeğindeki şirketleriyle ölçülmektedir.

Tarihte ilk defa bugün, dünyanın 100 büyük ekonomik gücünden sadece 49'u ülke iken, 51'i şirkettir. Ne yazık ki, dünyanın en büyük 100 şirketi listesinde henüz Türk şirketi yok. Şimdilik sadece ilk 500 içinde bir şirketimiz var. O halde şirketlerimizin birleşmelerini, birlikte iş yapmalarını teşvik etmek zorundayız. Sanayide, sektörel kümelenmeleri güçlendirmeliyiz.

Üçüncü olarak, kayıt içine girme süreci doğru yönetilmelidir. Zira ekonomimiz modernleştikçe, pek çok sektörümüzde kayıt içine giriş kendiliğinden ve biraz da zorunlu olarak gerçekleşmektedir.

Dış ticaret hacmi, son 5 yılda 3 katına çıkmıştır. Küresel ekonomiye daha fazla entegre oldukça, kayıtdışı ekonominin payı da azalmaktadır. Bunun bir diğer göstergesi, yurtiçi üretim içinde ihracat ve ithalatın payıdır. Son 10 yıl zarfında ihracatın üretime oranı, yüzde 17'den yüzde 32'ye, ithalatın üretime oranı yüzde 32'den yüzde 59'a yükselmiştir.

Öte yandan, kredi kartlı alışverişlerin milli gelir içindeki oranı, 10 yıl önce yüzde 5 iken, bugün yüzde 15'e, yani 60 milyar dolara çıkmıştır. Bunlara ilave olarak, bankacılık sisteminin etkinleşmesi ve organize perakendeciliğin gelişmesi, kayıtlı ekonomiye geçişi artırmıştır.

Ama şimdi de kamu idaresi, "ben bir şey yapmasam da, kayıtlı ekonominin payı artıyor", rehavetine girmemelidir. Ekonominin kayıtlı hale gelmesinin getirdiği, kamu kaynaklı maliyet artışına tedbir alınmazsa, kayıt altına geçmenin yükü, bu sefer olumsuz bir gelişme olarak görülecek ve bu süreç tersine dönecektir.

Kayıtdışıyla zorlayan yüksek vergi ve istihdam maliyetleri düşürülmelidir. Ancak, kayıtdışı ekonominin sebebi sadece yüksek vergi oranları da değildir. Önemli bir sebep de, nasıl davranacağı, ne yapacağı belli olmayan, çok geniş yetkilere sahip devlettir.

İşte bu yüzden kural hakimiyetine kamu idaresi de uymalı, gece yatarken sabaha nasıl bir sürprizle uyanacağız diye endişe etmemeliyiz. Artık daha rekabetçi, oyunun kurallarının önceden belli olduğu ve keyfi olarak değişmediği, devletin bu kuralları uygulamak dışında müdahale etmediği bir piyasa ekonomisini tüm kurumlarıyla kurmak zorundayız.

**Yatırım Ortamını İyileştirme
Koordinasyon Kurulu
(YOİKK) Konferansı
21 Ocak 2007, Kızılcahamam**

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Konferansı 21 Ocak 2007, Kızılcahamam

Yatırım ortamını iyileştirme reform sürecinin beşinci yılını tamamladık. Aradan geçen beş sene zarfında, önemli mesafeler alındığını memnuniyetle görüyoruz. Bence en önemli kazanımımız, sorunların aşılabacağına, çözüm üretileceğine dair güvenin ve inancın artmasıdır. Bu konferansın hazırlıkları aşamasında arkadaşlarıma sordum. Niye önüme sorun getirmiyorsunuz dedim. Biz çözüyoruz dediler.

Gerçekten de, bu platform sayesinde, kamu ve özel sektör kaynaşması sağlandı. Böylece meselelerimizi, siyasi iradeyi meşgul etmeden, kendi aramızda çözebilme kabiliyetini geliştirdik. Kurumlar arası çekişmeler, yerini kurumlar arası işbirliğine bıraktı. Sistem çalışmaya başladı.

Artık siyasi çözüm gerektiren makro sorunların yerini, daha mikro ölçekteki sorunlar almaktadır. O halde bundan sonra yoikk platformunda, daha makro seviyede politikalar geliştirmek ve yapısal reformların bir an önce tamamlamak için çabalamalıyız. Yönlendirme komitesi de, yatırımcının mikro sorunlarına çareler üretecek şekilde teknik komiteleri yönlendirmelidir.

Bu güne kadar, yatırımcıların ortak sorunları üzerinde çözümler getirdik. Bundan sonra, bir taraftan bunlarla uğraşmaya devam ederken, diğer taraftan da, her sektörün kendine ait sorunlarına eğilmemiz gerekir. TOBB sektör meclislerinin yapılanmasını tamamladık. Sektörel Meclislerimiz, çalışmalarına büyük bir şevk ve gayretle başladılar. Onların, yoikk hedefleriyle doğrudan ilgili birçok sorunu var. Bu yüzden, çalışma gruplarımızla, sektör meclislerimizi, müşterek çalışmaya sevk edeceğiz.

İlk çalışmaya, sektörel lisanslarda madencilik sektörü ile başladık. Hazine müsteşarlığımızın da katkılarıyla, önümüzdeki hafta, teşvikler yönünden turizm ve tekstil sektörlerimiz ayrı ayrı çalışacaklar. Sonraki günlerde her sektör meclisinin yatırım ortamı ile ilgili sorunlarını birer birer tespit ederek, teknik komitelere getireceğiz.

Geçtiğimiz aylarda yönlendirme komitesinde özel gündemle müzakere edilen enerji sektörü sorunlarında somut bir takım gelişmeler olduğunu görüyoruz. Bunu daha etkin hale getirmeliyiz. Kanun tasarısı hazırlıklarında mutlaka istişare mekanizmasını çalıştırmalıyız. Taslaklarımızı, tasarılarımızı, sanki devlet sırrıymış gibi saklamamalıyız. Açık olmalıyız, şeffaf olmalıyız ve mutlaka bu platformda bir müzakere zemini oluşturmalıyız.

Göreceksiniz o zaman, birçok konuda ortaya çıkabilecek kamuoyu tepkileri de en aza inecektir. Birçok düzenlemeyi AB, IMF istiyor diye değil, ekonomik hayatın gereği, kendi müteşebbisimizin, vatandaşımızın ihtiyacı olarak sunduğunuzda, kimsenin de itirazı olmayacaktır.

Sayın Bakanım, değerli katılımcılar,

Bu platformun tetiklediği güven ortamının da büyük katkısıyla, 2006 yılında doğrudan yabancı sermaye girişinde, 20 milyar dolar gibi, bir zamanlar inanılmaz gelen bir noktaya ulaşacağımız görülmektedir.

Hem cari açığın finansmanı ve hem de küresel anlamda sağlayacağı olumlu etki açısından, bu rakam çok önemlidir. Ancak hemen rehavete kapılıp, aşırı bir iyimserliğe sürüklenmeyelim. Hepimiz biliyoruz ki; bu rakamın önemli bir bölümü, özelleştirme, birleşme ve satın almalar ile gayrimenkul yatırımlarıdır.

Elbette, kamu maliyesi ve şirketler kesimindeki verimlilik artışları anlamında, bu tip sermaye girişlerinin de yararı olacaktır. Ama unutmayalım ki, asıl hedefimiz, milyonlarca gençimize iş sağlayacak, yeni ihracat kapasitesi inşa edecek, yan sanayi yoluyla kobilerimizi güçlendirecek ve geliştirecek “greenfield” tarzı yatırımları ülkemize çekebilmektir.

Bunu sağlamanın yolu ise, hem özelleştirme stratejimizi ve hem de yabancı sermaye stratejimizi doğru tespit ederek, bu hedeflere yönelmektir. Önümüzdeki dönemde hazine müsteşarlığımıza ve yatırım tanıtım-destek ajansına önemli görev düşmektedir. Bu iki kurum, bizlerin de katkılarıyla, yatırım destek teknik komitesini etkin bir şekilde çalıştırmalı ve yoikk'in önüne, hedefleri doğru tespit edilmiş bir yol haritası koymalıdır.

Yabancı sermayeden daha iyi faydalanmanın bir yolu da, doğru bir sanayi stratejisinin tespitidir. Sektörlerimizi her an takip edebilmek, yönlendirmek ve zamanında önlem alabilmek için, sanayi bilgi sistemini kurmak zorundayız.

Bildiğiniz üzere TOBB, yaklaşık 70 bin sanayi firmasının kapasite raporlarını tutmaktadır. Bunlara dayalı olarak da tüm Türkiye için web üzerinde bir sanayi veri tabanı oluşturduk. Ama bu veri setine, elektrik kullanımı ve istihdam rakamları gibi, üretimde ana girdi olan faktörlerin bilgilerini dâhil ederek, güncel bir takip mekanizması kurmalıyız.

Türkiye böylece sektörel olarak nerede güçlü, nerede desteğe ihtiyacı var, nerede yatırım gerekli, nerede fazla kapasite oluşmuş, anında görebilecek be politikalarını buna göre çok daha isabetli bir şekilde belirleyecektir. Ama çoğu konuda olduğu gibi burada da, bürokrasiyi harekete geçirecek, açık ve güçlü bir siyasi irade sergilenmesine ihtiyaç vardır.

Yüksek istihdam maliyetlerine ilave olarak, katı çalışma mevzuatımız, bir diğer önemli sorun alanıdır. Mesela 4857 sayılı iş kanunu'nun 30. maddesi, işverenin, hükümlü eski işçisine öncelik tanınmasını öngörmektedir. İstihdam piyasasıyla ilgili buna benzer katılıklar ve özellikle de iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili düzenlemeler de, yoikk gündemine alınmalıdır.

Şirket kuruluşlarının basitleştirilmesi, yoikk'in en önemli başarılarından biridir. Buna rağmen hala, şirket sözleşmeleri için istenen noter tasdiki, girişimcilerimize önemli maliyetler çıkarmaktadır. Oysa ticaret sicil memurlukları zaten kamu adına görev yapmaktadırlar ve ayrıca bir noter prosedürü gerektirmeden, bu sözleşmeleri tasdik edebilirler.

Öte yandan özellikle kurumlar vergisi alanında da, önemli düzenlemeler ve iyileştirmeler gerçekleştirilmiştir. Bunların bir devamı olarak, kurum kazançlarından kar payı dağıtılması durumunda kesilen ve temmuz ayında yüzde 10'dan yüzde 15'e yükseltilen stopajdan sonra, artık bir de beyanname verilmesine gerek olmadığını ve bu uygulamanın kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz.

Sayın Bakanım,

Kanun tasarılarında, düzenlemelerde istişare mekanizmalarını çalıştırmamızın önemine az önce değinmişim. 4926 sayılı kaçakçılıkla mücadele kanun çıkarılırken, gümrükler ve dış ticaret teknik komitemiz, bu mekanizmayı çok güzel çalıştırdı. İsteklerimizi tam olarak karşılamasa dahi, nispeten güzel bir yasa çıkardık.

Ancak yeni Türk ceza kanunu ve kabahatler kanunu ile uyumlaştıracamız derken, kanunu değiştiren tasarı, bu mekanizmalar çalıştırılmadan komisyondan geçti ve meclis genel kuruluna indi. Maalesef komisyonda da görüşlerimize fazlaca itibar edilmedi. Tasarı bu haliyle yasalaşırsa, yatırımcılarımız ya kaçakçı konumuna düşecek, ya da faaliyetlerini durdurmak zorunda kalacaktır. Tasarının komisyona geri çekilerek yeniden ele alınması konusunda Sizden acil yardım bekliyoruz.

Ayrıca Meclis gündemindeki il özel idareleri yasa tasarısıyla, pek çok harç bedelinde astronomik artışlar getirilmesi planlanmaktadır. Bu tasarı da mutlaka yeniden değerlendirilmelidir.

Öte yandan, on bin yataklı bir turizm tesisinden on kat daha para kazandırabilecek kurva-ziyer limanları, zengin turistleri çekebilecek yat limanları yatırımlarında hala 6-7 sene sadece izin için bekliyoruz. İki yıl önce burada gündeme aldık, yoikk gündeminde tartıştık, tasarı hazırlandı, ama bayındırlık bakanlığının itirazı üzerine geri çekildi. Kıyı yapıları kanunu tasarısı içine alalım denildi. Tasarı hazırlandı, teknik komitede tartışıldı, ihtiyacımızı karşılamıyor dedik. Sonra tasarı birden bire orta kayboldu.

Yine turizm ve hizmetler sektöründe 175 bin işyerini ilgilendiren, müzik meslek birlikleri ile işletmeler arasındaki gerginlik de hala devam ediyor. Uzlaştırma komisyonları, kanun maddeleri arasına sıkışmış çok basit hükümler nedeniyle toplanıp dağılıyor. İki yıl önce burada karar aldık, kültür bakanlığımız çözüm bulmak için teknik komiteyi topladı ama bir kişinin toplantıyı sabote etmesi yüzünden iş ortada kaldı.

Kimseyi karşı karşıya getirmeyecek yegane çözüm bandrol sistemidir. Bu konuda acil bir yasal düzenleme gerekmektedir. Kültür ve turizm bakanlığı konuya müdahil olmalı ve tasarımı bir an önce hazırlayarak müzakereye açmalıdır.

Yatırım teşvik kanunundaki en az 30 işçi çalıştırma şartının 10 işçiye indirilmesi ve kanundan mevcut işletmelerimizin de yararlanması faydalı bir adım olacaktır. Ayrıca kanunun süresi de uzatılmalıdır.

5510 sayılı kanunun bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptali sonucu kanunu yürürlüğe girmesi 6 ay ertelenmiştir. Bu süre zarfında tüm kesimler, yani işçiler, memurlar ve bağımsız çalışanlar açısından gerekli düzenlemelerin yapılarak kanunun bir bütün olarak yürürlüğe girmesi hakkaniyet gereğidir.

Bu uğurda gerekirse Anayasa tadilatı da düşünülmelidir. Aksi takdirde bir reformdan bahsetmemiz söz konusu olamaz. Sosyal Güvenlik reformundaki problemler sadece bununla bitmiyor. Biz sosyal güvenlik sürecine üç kurumla girdik. Bu üç kurumdan tek bir kuruma inmeyi hedeflemiştik. Ama sonuçta üçü bir yapalım derken dördüncü bir kuruma sahip olduk.

Aslında masaya yatırılacak daha çok konular var. Ama buradaki konularımız yatırım ortamı ile sınırlı. Beş yıllık bu süreçte teknik komite başkanlarımız gayret ve fedakârlıkla çalıştılar. Teknik komitelerimizde çalışan bürokratlarımızın, işadamlarımızın, Hazine Müsteşarımızın başkanlığındaki yönlendirme komitesinin çabalarını takdirle karşılıyorum. Tek tek hepinizi kutluyorum.

KOBİ Bilgi ve Eğitim Fuarları
26 Ocak 2007, Ankara

KOBİ Bilgi ve Eğitim Fuarları

26 Ocak 2007, Ankara

Bir Avrupalı ile bir Asyalı ormanda yürüyorlarmış. Uzaktan bir aslan görünmüş. Aslan bizimkileri farkedince üzerlerine doğru gelmeye başlamış. Asyalı hemen botlarını çıkarıp spor ayakkabılarını giymeye başlamış. Avrupalı sormuş: Ne o, aslandan hızlı mı koşacaksınız? -Hayır demiş Asyalı, senden hızlı koşsam yeter.

İşte bu hikâyeye, her gün yükselen küresel rekabet karşısında, yeterince hızlı davranamayan ve ekonomik olarak gerileyen Avrupa karşısında, daha hızlı ve esnek davranma kabiliyetine sahip Doğu Asya'nın ekonomik büyümesinin hikâyesidir. Küresel rekabet, hızlı davranmayı gerektirmektedir. Hızlı hareket etmek isteyen şirketlerimizin önündeki en büyük hedef, büyümek ve kurumsallaşmaktır.

Özel sektöre dayalı bir ekonominin büyümesi, şirketlerin büyümesiyle olur. Çağımızda milletlerin gücü, dünya ölçeğindeki şirketleriyle ölçülmektedir. Tarihte ilk defa bugün, dünyanın 100 büyük ekonomik gücünden sadece 49'u ülke iken, 51'i şirkettir. Ne yazık ki, dünyanın en büyük 100 şirketi listesinde henüz Türk şirketi yok.

O halde şirketlerimizin birleşmelerini ve kurumsallaşmalarını teşvik etmek zorundayız. Kurulan ve kapanan şirket istatistiklerine baktığımızda, her yıl, kapanan şirketten daha fazla yeni şirket kurulduğunu görüyoruz. Neredeyse her yıl, mevcut şirket sayısının yüzde 10'u kadar yeni şirket kuruluyor ki, bu oran, AB ortalamasının çok üzerinde.

Bu durum, özel sektör dinamizminin de en açık göstergesidir. Ancak bu şirketlerimizi büyütmeyi ve daha ileri götürmeyi beceremiyoruz. Çünkü sorunumuz şurada; dinamik ve esnek iş yapımız sayesinde başlangıçta hızlı birkaç adım atıyoruz. Ama sonra, yeterli büyüklüğe ulaşamayan şirketlerimiz, verimli çalışamadıklarından dolayı, artan dış rekabet karşısından ayakta duramıyor veya kayıtdışına kayıyor.

Ekonomimizin dinamik omurgası kobilerimiz, kurumsal yapılanmalarının yetersizliği nedeniyle mali sistemden ve teşviklerden yeterince yararlanamamaktadır. Ülkemizde de KOBİ'lere yönelik değişik kurumlar tarafından verilen çok çeşitli destek ve teşvik mekanizmaları bulunmaktadır.

Kobilerimiz çok geniş bir kamu idari yapısı altında çalışmakta, kobileri ilgilendiren konulardaki çalışmalar, çeşitli kamu kurumları tarafından, dağınık bir biçimde gerçekleştirilmektedir. Tüm girişimcilerimizin bu destekleri yakından takip ederek yardım ve teşviklerden istifade etmenin yollarını araştırmaları gerekmektedir.

Ancak, çoğu Kobi sahibinin bu destek ve hizmetlerden haberi bulunmamakta, haberi bulunanlar da bürokrasiyle uğraşmayı göze alamamaktadır. Bilgiye ulaşmanın bir zorunluluk, bilgisizliğin ise önemli bir zaaf olduğu günümüz dünyasında, kobilerimizin bilgiye ulaşmalarına yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Bu amaçla Kobi Bilgi Sitesini hayata geçirdik. Yaklaşık 40 kurumdaki, 150'ye yakın konu, kuruluşun fesih işlemlerine, dış ticaretten teşviklere kadar, "kobi.org.tr" web sayfasında bir araya getirildi.

Artık Türkiye'nin kobi politikasının özü, "küçük güzeldir" olmamalıdır. Kobi'lerden, yakın geleceğin büyüklerini çıkarmak amaç olmalıdır. Önemli olan, çok sayıda ve küçük kobilerin kurulması değil, kobilerin büyüyebilmesidir. Kobi'lerin büyümesi için yeni bir gündeme ihtiyaç vardır.

Kobilerin büyümesi önündeki en önemli engel olarak gördüğümüz, finansmana erişim konusuna, özel hassasiyet göstermekteyiz ve bu konuda pek çok ilki gerçekleştirdik. Ana kurucu ortağı olduğumuz kredi garanti fonu'nun etkinliğini artırmak amacıyla, sermayesini 8 milyondan, 20 milyon ytl'ye çıkardık.

Geçtiğimiz 10 yıl zarfında, 1,087 kobimizin 170 milyon dolar kredi kullanmalarını sağlayan kredi garanti fonu, artık sadece 1 yıl içinde 120 milyon dolarlık kredi imkanı sağlayabilecek durumdadır.

Diğer taraftan, diğer modern bir finansman tekniği olan girişim sermayesini yaygınlaştırmak üzere, 20 milyon ytl sermaye ile Kobi Girişim Sermayesi şirketini kurarak, kobilerimizin hizmetine sunduk. Şimdiye kadar 25 proje başvurusu değerlendirilmeye alındı ve 3 milyon dolar tutarındaki ilk 2 işlem gerçekleştirildi.

Yine birliğimizin koordinasyonu ile, AB'den temin ettiğimiz 18 milyon euro kaynakla, Gaziantep, İzmir ve Kocaeli illerinde, kobilerimize danışmanlık sağlamak üzere, iş geliştirme merkezlerini faaliyete geçirdik. Bu merkezlerin son 4 yılda gösterdiği başarı üzerine, önümüzdeki dönemde, 8 yeni ilimizde daha, bu merkezleri kurma kararı aldık.

Ülkemizde bir kobi için bilinmesi gereken çok sayıda kurum kuruluş var ve girişimcinin bunların tamamını bilmesi ve bunlara ulaşması mümkün olmayabiliyor. Bir işletmeyi ilgilendiren çok geniş bir mevzuat var. İş hukuku, ticaret hukuku, çevre mevzuatı, gümrük mevzuatı, ithalat ve ihracat mevzuatı gibi.

Her işletme bu mevzuat gereği hareket etmek zorundadır. Kobilerin mevzuatı takip ve uyumları konusunda zaafı var. Ancak rekabet zaaf kabul etmez. Kobilerin zaaflarını gidermek için azami gayret içinde olmaları gerekiyor.

Biz bu sorunu çözmek amacıyla 2007 yılı içerisinde 20 ilimizde, Kobi Bilgi ve Eğitim Fuarları düzenliyoruz. Kobi yöneticisi veya girişimimiz bu fuarlara geldiğinde kendiyile ilgili ne kadar kamu veya özel sektör kuruluşu varsa bunları karşısında görecektir. Kobilere yönelik destekler, üretim, dış ticaret, markalaşma, belgelendirme, finansman, pazarlama, fuarlar, iç ve dış yatırım ve mevzuat konularındaki sorularına cevap bulabileceklerdir.

Ben bu teşebbüsü devletin destek ve hizmetlerini Kobilerin ayağına götürme çabası olarak görüyorum. Her fuarda kamu kurum kuruluşlarının yanısıra kobilere hizmet veren çok sayıda firmada yer alacaktır. Yani girişimimiz fuarda mutlaka tam aradığı bilgiyi verecek bir kurum veya kuruluşu karşısında bulacaktır.

Tüm bu çalışmalarımız, Kobilerimizin, rakipleriyle aynı şartlarda, mindere çıkmasını sağlamak içindir. Bu misyon doğrultusunda çalışmaya devam edeceğiz.

**Türkiye-AB Karma İstişare
Komitesi Toplantısı
28 Şubat 2007, Brüksel**

Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi Toplantısı 28 Şubat 2007, Brüksel

Türkiye'de iş dünyasının çatı kuruluşu olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, ülke içinde çok geniş bir teşkilatlanmaya sahiptir. 1,3 milyon civarında her sektörde ve her ölçekte ticari işletme, yerli ve yabancı tüm şirketler, ticaret ve sanayi odaları sistemimizin üyesidir. Ayrıca, Uluslararası Ticaret Odası, Dünya Odalar Federasyonu, İslam Ticaret Odası ve Eurochambers gibi yine geniş bir uluslar arası networkun de üyesiyiz.

Ben sizlere kısaca, Türkiye'nin müzakere sürecinin yönetimini nasıl örgütlediğini anlatmak istiyorum. Katılım süreci üç sütun üzerinde örgütlendi. Birinci sütunda, Kopenhag siyasi kriterlerinin uygulanması, reformların derinleştirilmesi ve rafine edilmesi konuları takip ediliyor. Bu sütundaki çalışmalar, Dışişleri Bakanı, Baş Müzakereci, Adalet Bakanı ve İçişleri Bakanlarından oluşan “reform izleme grubu” tarafından yürütülüyor.

İkinci sütun, AB müktesebatının üstlenilmesi konusudur. Bu, esasen müzakere sürecinin en hacimli konularının ele alındığı bölümdür. Üçüncü sütun ise, “sivil toplum diyalogu”dur. Müzakere heyetimizin başkanı Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül'dür. Baş müzakerecimiz ise, Devlet Bakanı Sayın Ali Babacan'dır.

Müzakereleri yönlendirmek ve yürütmek üzere, bir İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturuldu. Bu Kurul'da, Türkiye'nin AB Nezdindeki Daimi Temsilcisi, Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı, Avrupa Birliği Genel Sekreteri, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşar Yardımcısı ve Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcıları yer almaktadır. Tarama sürecindeki “tarama grupları” sonrasında da “müzakere çalışma grupları” ilgili Bakanlık ve kamu kurumları temsilcilerinden oluşmaktadır.

Değerli katılımcılar, dikkat ettiyseniz şu ana kadar anlatmış olduğum müzakere yapısında henüz sivil toplum kuruluşlarını göremiyoruz. Tümüyle kamu bürokratlarından oluşan bir yapı söz konusudur. Ancak, müzakere sürecinin yönetimi de Avrupa Birliği tarafından tümüyle aday ülkelere bırakılmıştır. Bu konuda tüm ülkeler için geçerli bir model de geliştirilmemiştir. Peki, sivil toplum kuruluşları katılım sürecine nasıl dahil ediliyor?

İlk aşamada, tarama sürecinde, tanıtıcı ve ayrıntılı taraması tamamlanan fasıllara ilişkin olarak sivil toplum kuruluşlarına dönük bilgilendirme toplantıları yapıldı. Bu toplantıların her biri 2-3 saat süreyle 300-400 sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi. Toplantılarda, tanıtıcı ve ayrıntılı taramada yapılan sunuşlar, özetle katılımcılara da aktarıldı. Bu sunuşlara, ayrıca, AB Genel Sekreterliği'nin web sayfasından da ulaşılması mümkündür.

Sivil toplum kuruluşlarının müzakere sürecine dahil olmasının ikinci aşaması ise müzakere pozisyonlarının hazırlanması sürecinde olmaktadır. Müzakere pozisyonu hazırlama davetinin ulaşmasından sonra, İzleme ve Yönlendirme Kurulu bir taslak pozisyon hazırlayarak kamu kurumların görüşüne sunar.

Bu aşamada, sivil toplum kuruluşlarına taslak müzakere pozisyonu sunulmadan genel nitelikli dokümanlara dayanarak görüş hazırlaması talep ediliyor. Bu süreçte, sivil toplum kuruluşlarının 3 ile 15 günlük sürede görüşlerini hazırlaması istenir.

Sivil toplum kuruluşlarının sürece dahil edilmesinin üçüncü aşaması da, hazırlanan taslak pozisyona ilişkin bütün görüşlerin toplanmasından sonra olmaktadır. Bu aşamada, pozisyon belgesinin oluşumuna katkı sağlayan sivil toplum kuruluşları toplantıya davet edilerek, müzakere pozisyonu hakkında genel olarak bilgilendirilmektedir. Bu toplantıda, sivil toplum kuruluşlarının varsa ilave görüşleri de açıklanabilmektedir.

Kaba haliyle sivil toplum kuruluşlarının sürece dahil ediliş biçimi bu. Peki, bu yöntem sivil toplum kuruluşlarının katkıları için uygun mudur? Bugün, sivil toplum kuruluşlarının katılım sürecindeki fonksiyonlarını yerine getirmeleri önünde çok ciddi üç sorun vardır.

Bunlardan ilki, katılım süreci için oluşturulmuş olan, “tarama çalışma grupları” ile “müzakere çalışma gruplarında” sivil toplum kuruluşlarına yer verilmemiş olmasıdır. Yine, anılan çalışma grupları aracılığıyla sağlanabilecek diyalog ve istişare ortamını oluşturacak bir “daimi istişari organ” da henüz oluşturulmamıştır.

İkinci ciddi problem alanı ise, müzakere sürecine ilişkin tutumların hazırlanmasında referans niteliğindeki dokümanlara sivil toplum kuruluşlarının ulaşamamasıdır. Bu hususu izinle biraz açmak istiyorum. Müzakere pozisyonu, tema raporlarındaki tespitler ve Konsey tarafından gönderilen davet mektubu kapsamında hazırlanmaktadır. Her iki metin de, Avrupa Birliği'ni bu yöndeki kısıtlayıcı yaklaşımı nedeniyle, “sivil toplum” kuruluşlarıyla paylaşamamaktadır.

Müzakere sürecine ilişkin sivil toplum kuruluşlarının üçüncü ciddi sorunu da “vize” konusudur. Vize konusu çalışmalarımızın yarınki bölümünde ayrıntılı şekilde ele alınacağı için, ben bu hususa değinmeyeceğim. Bizim tespitlerimize göre, “şeffaflık” ve “katılımcılık” “müzakere sürecinde” önemli ölçüde ihmal ediliyor. Bu yaklaşım, ileride sürecin güvenilirliğini ve kamuoyu desteğini de olumsuz etkileyebilecektir.

Avrupa Komisyonu, katılım süreci için bu çok önemli iki ilkeye ilgisiz görünüyor. Hatta temel dokümanların paylaşılmasına da karşı pozisyon alıyor. Bugüne kadar, Avrupa Komisyonundan sivil toplum kuruluşlarının bu yöndeki görüşünü merak eden olmadı. İlerleme raporunda bu yönde hiçbir değerlendirmeye yer verilmedi.

Diğer taraftan, tarama süreci sonunda hazırlanan “tarama raporlarının” hükümetler tarafından sosyal taraflarla paylaşılmasına da, Avrupa Komisyonu karşı çıkıyor. Kamu kurumları, müzakere pozisyonları üzerindeki katkılarını, “taslak pozisyon” üzerinden yaparken, sivil toplum kuruluşları “taslak pozisyon belgesini” de göremiyor.

O zaman, sivil toplum kuruluşları tarafından şu soru daha yüksek sesle ve giderek yaygınlaşan bir hayal kırıklığıyla sorulmaya başlanıyor. Çok ciddi bir dönüşümle sonuçlanacak katılım sürecinde, hükümetlerin hazırladıkları müzakere pozisyonlarına sivil toplumun, sosyal tarafların katkı sağlanması istenmiyor mu?

Biz, başta sayın Başbakan olmak üzere, Dışişleri Bakanımıza ve Sayın Baş müzakereciye katılım sürecine sivil toplum kuruluşlarının dahil edilmesine ilişkin görüşlerimizi aktardık. Türkiye Avrupa Birliği Karma İstişare Komitesinin katılım süreci için çok ciddi bir istişari yapı olabileceğini ifade ettik. Bu konuyu da talep ettik. Bu önerinin hayata geçirilmesi, Avrupa Birliği katılım sürecine geniş bir toplumsal destek tabanı sağlayacağını vurguladık.

Türkiye, 1999 yılı Helsinki Zirvesinde AB üyeliği için aday ülke olarak ilan edildi. Katılım öncesi süreçte, Türkiye’de sivil toplum kuruluşlarının sayısında artış ve etkinliklerinde de ciddi iyileşme oldu. Politika tasarımı ve sunumda, sivil toplum kuruluşlarında önemli kapasite artışı söz konusudur.

Bunda kuşkusuz, Türkiye’nin Kopenhag siyasi kriterleri karşılama çabaları çerçevesinde örgütlenme özgürlüğü alanında kaydettiği iyileşmenin ciddi etkisi olmuştur. Bu yönde atılan adımlar, Avrupa Komisyonu tarafından büyük bir ciddiyetle ilerleme raporlarıyla izleniyor. Avrupa Komisyonunun bu titiz takibinden memnunuz. Ancak, bu takibin “katılım sürecine sivil toplum kuruluşlarının katılımı” hususunda da devam etmesinin gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Ankara Forumu Toplantısı
30 Mart 2007, Washington

Ankara Forumu Toplantısı

30 Mart 2007, Washington

Ankara Forumunun beşinci toplantısını yaptığımız için çok mutluyum. Toplantıya ev sahipliği yaptığı için Amerikan kongresine ve değerli dostum Shraga ve Ahmet Hashim'in şahsında İsrail ve Filistin iş dünyasına teşekkür ediyorum. 27 Nisan 2005 tarihindeki ilk toplantımızda Ankara Forumunu oluşturduk. Bu toplantımızın üzerinden yaklaşık 22 ay geçti ve biz bugün beşinci toplantımızı gerçekleştiriyoruz.

Her şeyin hızla değiştiği, ekonomilerin hiç olmadığı kadar birbirleriyle bütünleştiği ve geliştiği bir dünyadayız. Ancak içinde bulunduğumuz bölge, bu yeni gelişmelere ayak uydurmaya çalışmak yerine, on yıllardır, hatta yüzyıllardır çözemediği sorunlarla boğuşarak vaktini ve enerjisini harcamaktadır.

Bölge insanının geleceğe yönelik beklentilerinin iyileşebilmesi için bugün doğru yönde adımların atılıyor olması çok önemlidir. Ancak çevremize baktığımızda maalesef üzülmeye görüyoruz ki bugünü iyi yönde değiştirebilecek kararları alacak sorumluluğu hiçbir aktör üstlenmemektedir.

Biz böyle bir bölgede yatırım yapmak için uğraş veren, istihdam yaratmak için çabalayan işadamlarıyız. Umut olmayan yerde, ne yeni proje, ne yeni iş ne de kazanılacak para vardır. Bizim Filistinli, İsraili ve Türk işadamları olarak bugün burada Washington'da olmamız işte de tam bu yüzdendir.

Bölgenin geleceğini şekillendiren kararların alındığı böyle bir yerde, sesimizi duyurmak, sorumluluk alması gerekenlerin alacakları kararlara katkıda bulunmak için buradayız. Bizler barış ve istikrar için lobi yapmak zorundayız.

Bölgemizdeki temel sorun istikrarsızlıktır. Filistin halkı çok zor koşullar altında günlük yaşamını sürdürmeye çalışmaktadır. İşsizlik yoksulluğu derinleştirmektedir. İsraili kardeşlerimiz ise en temel ihtiyaçları olan güvenlikten yoksun bir şekilde yaşamlarını devam ettirmektedirler. Tüm bu sorunlar istikrarsızlığı beslemektedir.

Biz 22 ay önce bugünümüzü nasıl daha iyileştirebiliriz diye yola çıktığımızda diyalog eksikliğini önemli bir sorun olduğunu gördük ve işe oradan başladık. Filistinli, İsraili ve Türk işadamlarını düzenli olarak bir araya getirmeye başladık.

Bugüne ve ilk başladığımız noktaya baktığımda önemli bir mesafe kat ettiğimizi görüyorum. Artık bugün birbirimizi çok daha iyi tanıyoruz. Bölgedeki kopuklukları, diyalog eksikliğini düşününce bunun bile kendi içinde ne kadar önemli bir adım olduğu anlaşılacaktır.

Biz işadamlarının kurduğu diyalog da siyasetçilerin diyalogundan daha farklıdır. Bizler için zaman para demektir. Bizler somut konulara, iş fırsatlarına odaklanırsınız. Ankara Forumunda, işadamlarının bir araya gelmesiyle, somut iş fırsatlarını da tartışma imkânımız olmaktadır.

Erez Sanayi Bölgesinin yeniden canlandırılması girişimi işte bu diyalogun çok önemli meyvesi olmuştur. Yaklaşık 10000 Filistinliye istihdam sağlayabilecek bu proje, Türk işadamları için yeni fırsatlar yaratmayı hedeflemektedir. Proje aynı zamanda, İsrail ve Filistin arasında ticaretin kolaylaştırılmasına yeni bir model getirerek, önemli ölçüde katkıda bulunabilecektir.

Barış için Sanayi adını verdiğimiz bu önemli projenin hayata geçmesi için gerekli olan masa başı hazırlıklarını tamamlamış bulunuyoruz. Artık sahaya inmenin zamanı gelmiştir. Ancak önümüzdeki süreçte ABD'nin desteğinin çok kritik bir işlevi olacağını da hatırlatmak isterim. İş yapma biçimlerinin hızla değiştiği, küreselleşmenin hızlandığı bu ortamda, bölgemizdeki ekonomik entegrasyonu güçlendirmek ABD'nin stratejik önceliklerinin başında gelmelidir.

Bölgemizde en güçlü yatırımcı altyapısına sahip ülke Türkiye'dir. Türk işadamlarının bölge ülkelerinde daha aktif olmalarının teşvik edilmesi kuşkusuz bölgesel entegrasyona önemli bir katkı yapabilecektir. Bu bağlamda, QIZ sistemine Türk şirketlerinin de dahil edilmesi, Türk yatırımcıların Gazze'de hemen istihdam yaratabilmelerini sağlayacaktır.

Projemizin başarıyla hayata geçmesi aynı zamanda İsrail hükümetinin Gazze ile ticaretin kolaylaştırılması yönünde göstereceği iradeye bağlıdır. Güvenliği en üst düzeyde sağlanacak olan bu sanayisi bölgesinden çıkarak İsrail üzerinden dünya pazarlarına gidecek malların, öngörülebilir sürede, öngörülebilir koşullarda Bu iradenin oluşması ve sürdürülebilir kılınması için ABD makamları çok hayati bir katkıda bulunabilir.

Washington'da alınan kararların tüm bölgemizi doğrudan etkilediğini hepimiz yakından biliyoruz. Buradaki karar alıcılara bölgede umut ışığının yeniden yakılabilmesi için taşıdıkları sorumluluğu hatırlatmayı kendimize görev biliyoruz.

**Alman-Türk Ticaret ve Sanayi
Odası Genel Kurul Toplantısı
4 Nisan 2007, İstanbul**

Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası Genel Kurul Toplantısı

4 Nisan 2007, İstanbul

Türkiye'nin bir numaralı ticaret partneri olan Almanya'nın, Türkiye'nin toplam ihracatı içinde payı yüzde 13, toplam ithalatı içindeki payı yüzde 12'dir. Türkiye, doğrudan yatırımlar alanında da Almanya ile güçlü bağlara sahiptir. 1980 yılına kadar sadece 24 Alman firması ülkemizde faaliyet gösterirken, bu rakam bugün iki bine ulaşmıştır. Firma sayısı bazında değerlendirildiğinde ülkemizdeki Alman yatırımların, yabancı yatırımlar arasında birinci sırada olduğunu görüyoruz.

Öte yandan Almanya'da faaliyet göstermekte olan 60 bin Türk şirketi, 7,5 milyar Euro'luk yatırım yaparak, yaklaşık 370 bin kişiye istihdam sağlar duruma gelmiştir. Almanya'daki Türk girişimcilerin sayısının, 2010 yılında, 100 bine ulaşarak, 650 bin kişiye istihdam sağlaması ve 95 milyar Euro'luk iş hacmine ulaşması beklenmektedir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, ülkelerimiz arasındaki bu güçlü ekonomik bağları, özel sektörlerimiz arasında yeni işbirliği imkânları sağlaması amacıyla, Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası'nın (ATTSO) kuruluşuna öncülük etmiştir. Bu çerçevede, dünyanın en güçlü özel sektörlerinden birini temsil eden Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği-DIHK ile işbirliğine gidilmiştir.

ATTSO'yu ayrıcalıklı kılan özelliği, Türkiye'deki ilk ve halen tek ikili Oda olmasıdır. Şurası kesindir ki, kurulduğu günden bu yana, Odamız önemli bir mesafe kat etmiştir. Bugün Oda üyeliğinin, aralarında bazı (Bayer, BASF, Bosch, Deutsche Bank, Daimler Chrysler gibi) dünya devlerinin de bulunduğu 350'ye yakın firmaya yayılmış olması memnuniyet vericidir.

Aynı şekilde, yine DIHK ile işbirliği içinde ve mütakabiliyet esasına göre Almanya'nın Köln şehrinde kurmuş olduğumuz Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası da, iki ülke iş dünyasını birbirine yakınlaştıran, Almanya ile ticari ve ekonomik ilişkilerimizin gelişimine katkı sağlayan önemli bir kurum niteliği kazanmıştır.

Alman-Türk ve Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odalarının kuruluşu, her iki ülke iş dünyası ve özellikle TOBB ile DIHK arasındaki güçlü bağın ve işbirliğinin göstergesidir. Şundan eminim ki, bu işbirliği, gelişerek devam edecektir.

Ülkemizin Almanya ile ilişkilerine büyük önem veren Birliğimiz, bu bilinçle, bu yıl ülkemizin partner ülke olarak katılacağı Hannover Fuarı'nda da yerini alacaktır. Türk-Alman İşbirliği Konseyi'nin bu yıl on üçüncüsü düzenlenecek olan toplantısı da, bu fuar ile eş zamanlı olarak düzenlenecektir.

16 Nisan 2007 tarihinde, Hannover'de düzenlenecek olan Konsey toplantısının açılışını, Başbakanımız Sayın Erdoğan ve Alman Şansölye Sayın Merkel'in yapması, bizim çabalarımızın siyasi irade tarafından desteklendiğini göstermektedir.

Birliğimiz, Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası ile, Türk-Alman İşbirliği Konseyi kapsamında, yoğun işbirliği içinde çalışmaktadır. Konsey'in Ticaret Çalışma Grubu'nun eşbaşkanlığı, TOBB ve ATTSO tarafından beraber yürütülmektedir.

Ticaret Çalışma Grubu'nun, ticari ilişkilerimiz artması ve ticaretimize çeşitlilik katılması açısından önemli olduğunu ve daha da güçlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ticari ve ekonomik ilişkilerimize yönelik konuların, kamu ve özel sektör temsilcilerinin katılımı ile tartışılabildiği bu müstesna platformun etkin bir şekilde çalışabilmesi için, sizleri ve tüm üyeleri, TAIK toplantısına katılmaya davet ediyorum.

Değerli işadamları,

Türkiye, sadece kendi içi pazarı ile değil, bölge ülkelerine açılan bir kapı olması itibarıyla de yabancı yatırımcılar için cazip bir merkez durumundadır. Türkiye, Ortadoğu, Karadeniz ve Avrupa arasında bir enerji koridoru oluşturması açısından stratejik öneme sahiptir. Ülkemiz, Karadeniz Bölgesi ile Ortadoğu'dan Batıya petrol ve doğal gaz taşımacılığında en güvenli güzergâhtır.

Türkiye, bölgesinde işleyen bir piyasa ekonomisine sahip yegâne ülkedir. Kuzey Afrika'dan Ortadoğu'ya uzanan, bu geniş bir coğrafyadan yapılan sanayi malları ihracatının %65'i ülkemizce yapılmaktadır. Avrupa Birliği'nin 6. dış ticaret ortağıyız.

Ülkemiz, 400 milyar dolarlık milli gelir ile, AB'nin 7. büyük ekonomisidir, dünyanın ise en büyük ilk 20 ekonomisi arasındadır. Türkiye, 2002 yılından bu yana, yıllık ortalama yüzde 7,5 büyümektedir. Böylece AB'nin ve OECD'nin en dinamik ekonomilerinden biri haline gelmiştir.

Ülkemize yapılan doğrudan yabancı yatırımlar, 2006 yılında 20 milyar dolara çıkmıştır. Bu yatırımların yüzde 85'i, AB ülkelerinden gelmiştir. Bu da, Avrupalı yatırımcıların ülkemizdeki makroekonomik yapıya olan güveninin göstergesidir.

Tüm bu gelişmelere ve ülkemizin sahip olduğu konuma bakıldığında, ülkemizin, hem Türkiye ile hem de bölge ülkeleri ile ticaret yapmak isteyen yatırımcılar için güvenli ve cazip bir ortam sunduğu açıkça görülecektir.

**Vakıf-2000 “Türkiye
Ekonomisinin Görünümü”
Konferansı
10 Nisan 2007, Ankara**

Vakıf-2000 “Türkiye Ekonomisinin Görünümü” Konferansı 10 Nisan 2007, Ankara

Türkiye ekonomisi tam 5 yıldır kesintisiz olarak büyüyor. 5 yıllık bu dönemde ortalama yıllık büyüme hızı yüzde 7,5'tur ki, tarihi büyüme ortalamamız olan yüzde 4,5'un oldukça üzerindedir. Bu büyümenin kamu harcamalarına değil, özel sektöre dayalı olması da, reel sektörün temsilcileri olan bizlere, ayrı bir mutluluk ve geleceğe dair ümit veriyor.

Ancak bu büyüme sürecinin farkı, yalnızca beş yıldır kesintisiz ve yüksek tempoda olmasında yatmıyor. Bu büyüme aynı zamanda, sektörler arasında "asimetrik büyüme"ye de yol açıyor. Yani bazı sektörler büyürken, diğerleri büyümüyor, hatta küçülüyor.

Büyümeden herkes aynı ölçüde olumlu etkilenmiyor. Anadolu'da kullanılan tabirle, “büyümenin bereketi kalmamış” şeklinde bir hissiyat oluşuyor. Peki niye böyle? Bir taraftan, yıllardır süregelen kronik enflasyonun nihayet düştüğü, kamu borcunun çevrilmesiyle ilgili endişelerin kalktığı, makro ekonomide istikrarın temin edildiği bir ortamda, niye böyle hissedilenler oluyor?

Öncelikle şunu belirmem gerekir ki, “enflasyon hızla düştü veya düşürüldü, bundan oldu” gibi kolaycı ve bizleri hatalı sonuçlara götürecek önermeleri doğru bulmadığımızı belirtmek isterim. Bizce bu sürecin başlangıcı gümrük birliğinin tamamlandığı 1996 yılına kadar dayanıyor. Türkiye ekonomisinin küresel ekonomiyle entegrasyonu, 96'dan sonra hız kazanıyor.

2002'den itibaren bu süreç daha da hızlanıyor. 90'lı yıllarda dış ticaret hacmindeki ortalama yıllık artış yüzde 10 seviyesinde iken, 2002'den sonra yüzde 25 ila 30 arasına yükseliyor. Aslına Türkiye ekonomisi, gecikmeyle de olsa, kurumsal altyapısını modernleştiriyor, ekonomi normalleşiyor ve küresel ekonomiyle bağlar artıyor.

Küresel ekonomiyle hızlanan ticari entegrasyon, geleneksel yapıda iş görenlerin küçüldüğü, modern ekonomiye uyum sağlayanların büyüdüğü bir ortama yol açtı. Her değişim süreci kendi sancısını da içinde barındırır. Ama buradaki sorun, modernleşme veya küresel ekonomiyle artan entegrasyonda değildir. Sorun, bu geçiş sürecinin, kendi başına bırakılmış olmasındadır, iyi yönetilmiyor olmasındadır. Büyümenin bereketinin kaçtığı noktada burasıdır.

İstihdam ve işsizlik rakamlarının ayrıntılarında, bu durum daha açık görülmektedir. 2002-2006 döneminde tarım dışı istihdam 2,4 milyon kişi artmıştır. Ama aynı dönemde tarımdan 1,4 milyon kişi ayrılmıştır. Yani 4 yılda net istihdam sadece 1 milyon kişi artmıştır.

Ekonomi modernleştikçe, tarımda çalışanların azalması normaldir. Normal olmayansa, bu insanlara, hayatlarını nasıl devam ettirebileceklerini gösteren, bir plan sunulmamasıdır. Sadece tarımda değil, şehirlerde yaşayanlar içinde durum aynıdır. Modernleşen ekonomi, daha farklı beceri setine sahip çalışanlara ihtiyaç duymaktadır.

Ama ne gençlerimize, ne de mevcut çalışanlara, bu yeni becerileri kazandıracak bir eğitim reformu ve işgücü politikaları alanında atılmış bir adım görülmemektedir. Diğer taraftan, işsizlerin yaş dağılımı da değişmeye başlamış.

Dün ile kıyaslayınca, bugün, işsizlik artık daha çok, orta yaşlıların meselesi haline gelmeye başlamıştır. Sosyal açıdan, bu değişimin büyük etkileri olacağı ortadadır. 1996-2006 yılları arasında, toplam işsiz sayısındaki artış, yüzde 60 iken, 35-54 yaş arasındaki, yani orta yaş tabir edilen gruptaki işsizlikte artış, yüzde 170 ile ilk sıradadır.

İkinci gösterge, şirketler kesimindeki kârlılık oranlarında görülen düşüştür. Hem 1000 büyük sanayi kuruluşundaki rakamlar, hem de Merkez Bankası'nın 7 bin şirketle yaptığı araştırma, cirolardaki artışa rağmen, kârlılık oranlarının sürekli olarak aşağıya gitmekte olduğunu göstermektedir.

Burada sözkonusu olan, yüksek kar marjlarının devam etmemesi de değildir. Satış karlılığı ve aktif karlılık gibi pek çok temel göstergeye göre, karlılık oranları uzun süredir tek haneli rakamlardadır ve bu rakamlar da, devamlı azalmaktadır.

Sadece bu da değil. Esnaf kayıtlarına baktığımızda, yakın tarihimizde ilk defa, kapanan esnaf sayısının, açılan esnaf sayısının, çok üstüne çıktığını görüyoruz. Yani küçük sermaye sahipleri, artık eskisi gibi varolamıyor, sermayelerini ve işlerini koruyamıyorlar.

Şimdi bu temel bulgular ışığında, ekonomideki süreci 3 adımda özetleyebiliriz. Birincisi, kriz sonrası ekonomide sağlanan istikrar ortamı, Gümrük Birliği anlaşmasını işler hale getirmiştir. İkincisi, Gümrük Birliği anlaşmasının ardından, ekonominin küresel ekonomiyle bütünleşmesi hızlanmıştır.

Son olarak, bu bütünleşme süreci, bir taraftan ekonomiyi modernleştirirken, aynı zamanda da ekonomide asimetrik büyümeye ve ikili bir yapının, yani bir tarafta kazançların, diğer tarafta kaybedenlerin oluşmasına yol açmaktadır. Peki bu süreç kötü mü? Aslında hayır. Bunu durdurabilmek mümkün mü? Mümkün değil. O zaman problem nedir? Problem, bu modernleşme sürecinin yönetilmesinde yatıyor.

Ekonomide artan dış rekabetle birlikte başlayan yapısal değişim süreci içinde, bir dizi faktör kayması ortaya çıkmaktadır. Ekonomide verimsizlik ne kadar yaygın, verimliliğe yönelik, sermayeyi ve emeği, bazı üretim alanlarından diğerlerine yönlendiriyor. Sermayenin bir üretim alanından diğerine kayması demek, eski faaliyet alanında bir dizi işletmenin kapanması, başka bir alanda bir dizi yeni işletmenin faaliyet göstermeye başlamasıdır.

Aynı biçimde, eski faaliyet alanında pek çok kişinin işini kaybetmesi ve yeni faaliyet alanlarında, birilerinin kendilerine iş bulmaya başlaması anlamına geliyor. İşin sorun çıkartan tarafı da, eski faaliyet alanında işini kaybedenlerle, yeni faaliyet alanında kendilerine iş bulanların, aynı kişiler olmayabilmesidir.

Yeni dönemde, üretim süreci açısından ihtiyaç duyulan beceri seti değiştiğinden, işsizlik artmaktadır. Eski donanımların anlamını yitirdiği bir geçiş döneminde, yeni dönemde gerekli olan yeni becerilerin geliştirilmesi için gereken yatırımlar yapılmamış olduğu içindir ki, işsizlik artmaktadır.

Bu durumda, ekonomide artan rekabet ortamının getirdiği verimlilik artışı, sosyal açıdan bir intibak maliyetini de beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla, geçiş dönemi ne kadar uzatılırsa, yani kurumsal altyapı ne kadar yavaş inşa edilirse, sosyal maliyet de o kadar yüksek olmaktadır.

Sonuç olarak da, küresel rekabet ortamına intibakın, ayak sürüyerek, gecikerek yapılması, yalnızca çekilen sancının şiddetini artıracaktır. Demek ki şimdi yapmamız gereken, bir taraftan bu programın kazanımlarını korumak, diğer taraftan, şirketler kesiminin rekabet gücünü artıracak, mikro ekonomik tedbirler paketi oluşturmaktır. Şimdi yapılması gereken rehavete kapılmadan reform sürecini devam ettirmek ve reel sektörün rekabet gücünü artırıcı tedbirleri almaktır.

Mesela bugün makro ekonomik göstergelerdeki iyileşmeler, istihdama niçin yansımıyor diye soruluyor. Bize göre bunun en önemli sebebi, istihdamın üzerindeki vergi yükünün, ayaklarımıza bağ olmasıdır. Türkiye, OECD ortalaması yüzde 25'ler mertebesindeyken, yüzde 42'yle, istihdam vergilerinin en ağır olduğu ülkedir.

Üstüne üstlük bizde ek istihdam adeta cezalandırılmaktadır. Zorunlu istihdam uygulamasıyla, işyerleri 50 işçi sınırına gelip dayanmaktadır. Bunu rakamlar da açıkça göstermektedir. Bugün ülkemizde kayıtlı işyerlerinin, yüzde 98'i, 50 kişiden az çalışana sahiptir.

Hâlbuki 5 milyon işsizimize ilaveten, her yıl istihdam piyasasına giren 700 bin gencimize iş bulmak, en önemli vazifemizdir. Bu şartlar altında, istihdamı cezalandıran değil, istihdamı teşvik eden politikalara ihtiyacımız var. Öncelikle de, istihdam dostu bir vergi sistemine sahip olmamız gerekmektedir.

Özel sektöre dayalı bir ekonominin büyümesini şirketler kesimi sağlar. Her yıl çok sayıda şirket kuruyoruz. Yeni kurulan şirket sayısı, mevcut şirket stokunun yüzde 12'si civarında ve bu oran AB'nin 2 katı, yani dinamizm var. Ama sorun şurada; bunları büyütmek gerekiyor büyüyemiyor, küçük kalanlar hızla kapanıyor. Demek ki hem ortaklık, hem de birlikte iş yapma kültürünü geliştirmek zorundayız.

Şirketlerin büyümesini kısıtlayan faktörleri; finansmana erişim, verimsiz sosyal güvenlik sistemi, katı iş mevzuatı, iş ortamını zorlaştıran hukuk sistemini düzeltmeliyiz. Katma değeri artıracak, kümelenme stratejilerini uygulamaya koymalıyız. Cari açıkla da ancak bu şekilde baş edilir. Altyapı sektörlerini rekabete açarak, maliyetlin düşmesini sağlamalıyız.

Kayıtına geçiş sürecini doğru yönetmeliyiz. Aslında ekonomide kayıtalına doğru bir geçiş sürmektedir. Bunun temel nedenleri; dış ticaretin ekonomideki payının artması, ölçek büyüklüğünün öneminin anlaşılmasıyla birlikte mali sektör ile daha fazla çalışma ihtiyacı duyulması, kredi kartı kullanımının yaygınlaşması ve organize perakende sektörünün büyümesidir.

Ama bu süreç kendi akışına bırakılmamalı. Bir dizi idari reformla kayıtalına geçiş ve kayıtlı ekonomide çalışma cazip hale getirilmelidir. Eğer girdi maliyetleri eskisi gibi kalırsa, kayıtalına geçenler cezalandırılmış olacak ve süreç bu sefer de tersine dönecektir.

Gerçek risk; ekonomide oluşan ikili yapıyı dikkate almamaktır; kaybedenlerin yol açacağı siyasi risktir. Yapılması gereken; bir taraftan programın kazanımlarını korurken, kaybedenlere ve sıkıntı yaşayanlara yol gösterecek, ümit verecek bir programın, zamanında tasarlanmasıdır.

Programın temelinde, şirketlerin büyümesinin önündeki kısıtların kaldırılması yer almalıdır. TOBB olarak önemini ısrarla vurguladığımız ve öncülüğünü yaptığımız, mikro ekonomik reformlardan kastedilen de budur. Kapılarımızı dünyaya kapatacağız veya modern ekonominin gerektirdiği kurumsal altyapıyı kuracağız.

